

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W SKARŻYSKU-KAMIENNEJ**

**STAN SANITARNY
POWIATU
SKARŻYSKIEGO
W ROKU 2022**

**SKARŻYSKO-KAMIENNA
LUTY 2023**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.	4
II. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą.....	27
III. Jakość wody do spożycia.....	32
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.....	39
V. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia.	53
VI. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	66
VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży.....	73
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	78
IX. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.	79
X. Działalność Laboratoryjna.	92
XI. Zakończenie.....	94

WSTĘP.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Skarżysku – Kamiennej działa w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności żywienia i przedmiotów użytku;
- higieniczno-sanitarnymi zakładów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne;

jak również sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, który dotyczy prowadzonych inwestycji na terenie powiatu oraz inicjowanie działań promujących zdrowie i szerzenie oświaty zdrowotnej.

W ramach nadzoru sanitarnego Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku - Kamiennej prowadzi czynności kontrolne i badania laboratoryjne, zgodnie z funkcjonującym systemem jakości. Procedury ogólne tego systemu są jednolite w całym województwie świętokrzyskim, natomiast procedury kontrolne są jednolite dla całego kraju, opracowane i nadzorowane przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku – Kamiennej, posiadający certyfikat jakości przyznany przez PCA w 2006 roku, wykonuje badania wody, żywności, materiału biologicznego od pacjentów oraz czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy. Oddział działa w zintegrowanej bazie laboratoryjnej województwa świętokrzyskiego, wykonuje również badania dla powiatu starachowickiego i koneckiego.

Powiat skarżyski zamieszkuje ok. 70 tysięcy osób, zajmuje on powierzchnię około 395 km².

W minionym roku przeprowadzono 6730 kontroli, wydano 145 decyzji. Ponadto nałożono 29 mandatów na łączną kwotę 8230 złotych. (5930 kontroli dotyczyło spraw związanych z pandemią COVID – 19)

Do badań pobrano łącznie 351 prób wykonując łącznie 3159 badań, w tym 304 oznaczenia chemiczne, 2410 oznaczeń fizycznych i 579 oznaczeń mikrobiologicznych.

Niniejsze opracowanie przedstawia sytuację epidemiologiczną oraz stan sanitarny naszego powiatu w oparciu o wyniki prowadzonego nadzoru i przeprowadzonych badań.

I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.

„ Musimy uzmysłwić sobie fakt, że choroby zakaźne są zagrożeniem powszechnym, które wymaga niezwłocznej uwagi, szczególnie w czasie, kiedy międzynarodowy transport i handel zbliżyły do siebie ludność całego świata. Choroby zakaźne nie respektują granic. Musimy więc wszyscy wspólnie pracować nad ich opanowaniem”.

(Doktor Hiroshi Nakajma)

W roku 2022 działalność przeciwepidemiczna skoncentrowana była na monitorowaniu zachorowań na choroby zakaźne, podejmowaniu działań związanych z ich zapobieganiem i zwalczaniem polegających między innymi na:

- prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych,
- przestrzeganiu przepisów prawa dotyczących standardów higieniczno-sanitarnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz zasad profilaktyki zakażeń szpitalnych,
- sprawowaniu nadzoru nad realizacją systemu szczepień ochronnych.

Z dniem 16.05.2022r. ze względu na poprawę stanu epidemiologicznego zachorowań na COVID-19 w Polsce został zniesiony stan epidemii i ogłoszony do odwołania stan zagrożenia epidemicznego. Sytuacja ta wymagała nadal prowadzenia:

- szczegółowego monitorowania bieżącej sytuacji epidemiologicznej w zakresie COVID-19 w powiecie, województwie, Polsce i na świecie.

W celu usprawnienia nadzoru nad chorobami zakaźnymi pracownicy korzystali z systemów informatycznych takich jak: SEPIS, EWP, SRWE, Epibaza, ESNDS.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kam. sprawował nadzór sanitarno-epidemiologiczny nad 70076 mieszkańcami powiatu skarżyskiego (w tym 9938 dzieci i młodzieży).

Ryc. 1 Mieszkańcy powiatu skarżyskiego z podziałem na gminy.

Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych powiatu skarżyskiego została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń jakie zostały zgłoszone do PPIS w Skarżysku-Kam. przez podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi t.j. ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022.poz. 1657).

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w powiecie skarżyskim.

W 2022 roku zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 oraz definicjami chorób na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zarejestrowano ogółem 5304 choroby zakaźne (w roku 2021 -4576). W obowiązujących sprawozdaniach z chorób zakaźnych MZ-56 zarejestrowano – 5260 chorób zakaźnych (w roku 2021 - 4559) i w MZ-55 - 46 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę (w roku 2021- 10) oraz zgłoszono 9 zachorowań na gruźlicę (w roku 2021- 7).

Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano 619 osób (w roku 2021-792). Ogółem przeprowadzono 4709 dochodzeń epidemiologicznych oraz w pierwszym kwartale przeprowadzono 858 kontroli w zakresie przestrzegania obowiązujących obostrzeń w konsekwencji których, podejmowano stosowne działania zapobiegawcze (wydawano decyzje, nakładano kwarantannę, nakładano mandaty karne, prowadzono działania edukacyjne i pouczające).

W omawianym roku zarejestrowano 4641 zachorowań na COVID-19 (roku 2021 -4113 zach.), spośród których 340 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby było hospitalizowanych (w roku 2021- 606) , zmarło 80 osób (w roku 2021-214). Oprócz zachorowań na COVID-19 rejestrowano inne zachorowania na choroby zakaźne, między innymi takie jak: zatrucia

pokarmowe o etiologii salmonellozowej, styczeń i narażenie na wścieklicę z potrzebą szczepień p/wścieklicę, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, bakterie *Campylobacter*, biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, boreliozę, listeriozę, gruźlicę, grypę, HIV, AIDS i kiłę. Z chorób inwazyjnych rejestrowano zachorowania wywołane przez: *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus pyogenes*, *Haemophilus influenzae*. Z chorób wieku dziecięcego odnotowano zachorowania na ospę wietrzną, świnkę i szkarlatynę. Nadal nadzorowany był jeden nosiciel pałeczek duru rzekomego Paratyphi B. Ogółem w roku 2022 zarejestrowano 83 zgony pacjentów z rozpoznaniem choroby zakaźnej.

COVID-19.

Czas globalizacji sprzyja migracji wirusów na nowe kontynenty, a tym samym sprzyja rozprzestrzenianiu się zakażeń.

W dniu 11 marca 2020r. WHO ogłosiła pandemię nowego koronawirusa SARS-CoV-2 wywołującego COVID-19. Biorąc pod uwagę narastającą liczbę zakażeń w dniu 20.03.2020r. został wprowadzony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii, który z dniem

16.05.2022r. został zniesiony i ogłoszono do odwołania stan zagrożenia epidemicznego. Z obostrzeń pozostawiono obowiązek noszenia maseczek w placówkach ochrony zdrowia i aptekach. Wydłużenie aktualnych ograniczeń wynikało z konieczności ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

Ponadto, w celu zmniejszenia rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 udzielano chorym informacji odnośnie zadbania o profilaktykę szczepień przeciw COVID-19, częstego mycia i dezynfekcji rąk, przestrzegania zasad higieny podczas kichania i kaszlu, unikania bliskiego kontaktu z osobami chorymi, wietrzenia pomieszczeń.

Koronawirus SARS-CoV-2 może ewaluować i zmieniać swój kod genetyczny, a zmiany w tym kodzie sprawiają, że wirusy łatwiej przenoszą się między ludźmi unikając odpowiedzi układu odpornościowego. W poszczególnych falach pandemii dominowały różne warianty wirusa od wariantu Alfa, po wariant Delta do aktualnie zakażającego wariantu Omikron. W naszym powiecie jego obecność została potwierdzona w grudniu 2021rok. Dotychczas nie został wyparty przez żaden kolejny, jednak pojawia się coraz więcej jego podwariantów, które mają wyjątkową zdolność do unikania naszej odporności nabytej zarówno w wyniku szczepienia, jak i wcześniejszej infekcji. Zdolność do unikania odpowiedzi immunologicznej stwarza większe ryzyko reinfekcji.

Od grudnia 2020r. narzędziem walki z pandemią stały się szczepienia. W Polsce rozpoczęły się od 27.12.2020r.. W omawianym roku nadal kontynuowane były szczepienia z tym, że poszerzona została populacja i od 12.12.2022r. szczepieniami zostały objęte dzieci od 6 miesiąca

życia. Na terenie powiatu szczepienia realizowane były w SPZOZ Przychodnie Miejskie Przychodnia Rejonowa nr 2 w Skarżysku-Kam. ul. Legionów 102, w Obwodzie Lecznictwa Kolejowego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skarżysku-Kam. ul. Sokola 50 oraz w punkcie Corten Medic w Skarżysku-Kam. ul. Norwida 7. Na naszym terenie od 20.09.2022r. realizowane są również szczepienia rozszerzoną wersją szczepionki p/Omicron. Szczepienia p/COVID-19 realizowane były szczepionką Comirnaty (Pfizer&BionTech), - Johnson&Johnson, COVID-19 Vaccine Moderna. Szczepienia nadal są bezpłatne i dobrowolne.

Centrum Kontroli i Prewencji Chorób (CDC) zapewnia, że zatwierdzone przez FDA szczepionki p/COVID-19 chronią zarówno przed wszystkimi wariantami i mutacjami wirusa. W większości zapobiegają zachorowaniom na COVID-19, a w przypadku zakażenia chronią przed ciężkim przebiegiem choroby i śmiercią.

W 2022 roku zarejestrowano 4641 zachorowań na COVID-19 (w roku 2021-4113 zachorowań), wszystkie zachorowania potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Hospitalizowano 340 chorych, zmarło 80 pacjentów. Przez cały rok oprócz pojedynczych zachorowań dochodziło do zakażeń rodzinnych, zakażeń w placówkach leczniczych i oświatowo wychowawczych. Ogółem poza ogniskami rodzinnymi odnotowano 10 ognisk instytucjonalnych (w 2021r.-24 ogniska). Dziewięć ognisk zarejestrowano w poszczególnych oddziałach Szpitala Powiatowego w Skarżysku -Kam., a ostatnie ognisko zarejestrowano we wrześniu w placówce oświatowo wychowawczej.

Przebieg epidemii na terenie powiatu skarżyskiego w 2022r. przedstawia poniższy wykres.

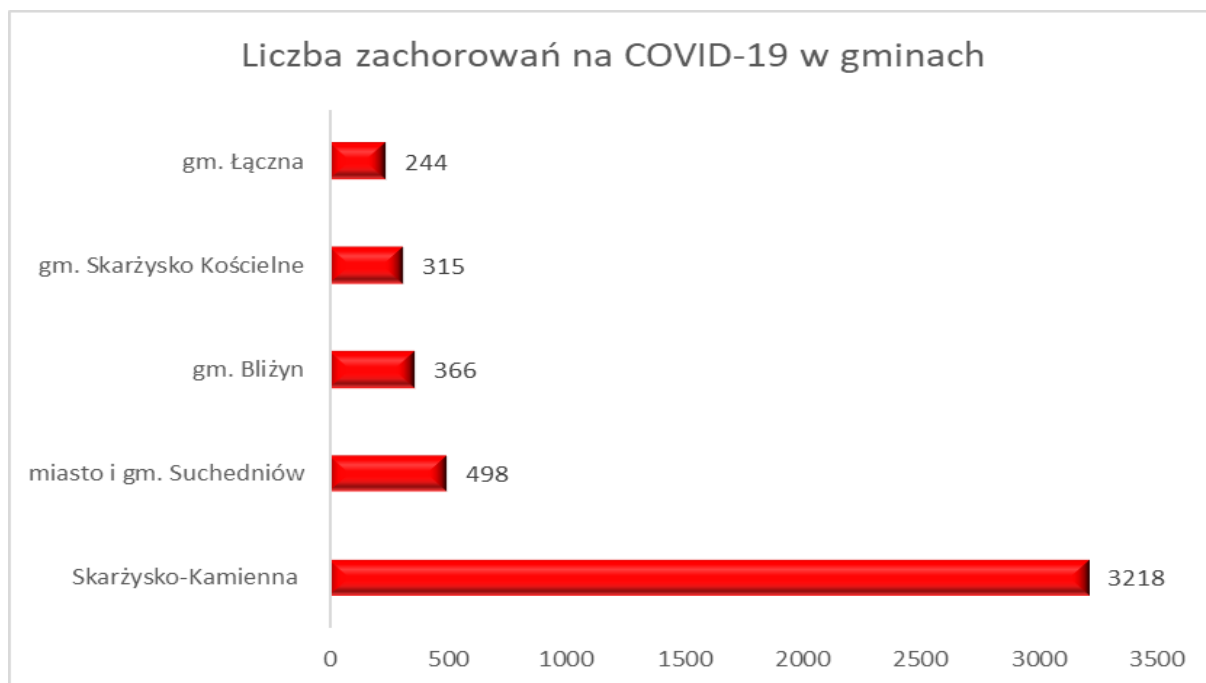

Ryc.2 Przebieg zachorowań na COVID- 19 w powiecie skarżyskim w 2022r.

Najwięcej zakażeń wystąpiło w styczniu i lutym – 61,56%. Jesienią obserwujemy wzrost zachorowań, chłodniejsza i bardziej wilgotna aura sprzyja chorobom wirusowym. We wrześniu, powrót do szkół dzieci i młodzieży był również czynnikiem wpływającym na wzrost zakażeń.

Widoczny spadek zachorowań nastąpił w ostatnich miesiącach roku, na co wpłynęła zmniejszona diagnostyka w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2.

Poniżej zobrazowano jak przedstawiały się zachorowania na COVID-19 w poszczególnych gminach powiatu skarżyskiego.

Ryc. 3 Liczba przypadków zachorowań na COVID-19 w poszczególnych gminach w 2022r.

Zachorowania rejestrowano w każdej gminie powiatu skarżyskiego, niemniej jednak najwięcej ich zarejestrowano w Skarżysku -Kamiennej, najmniej w gminie Łączna.

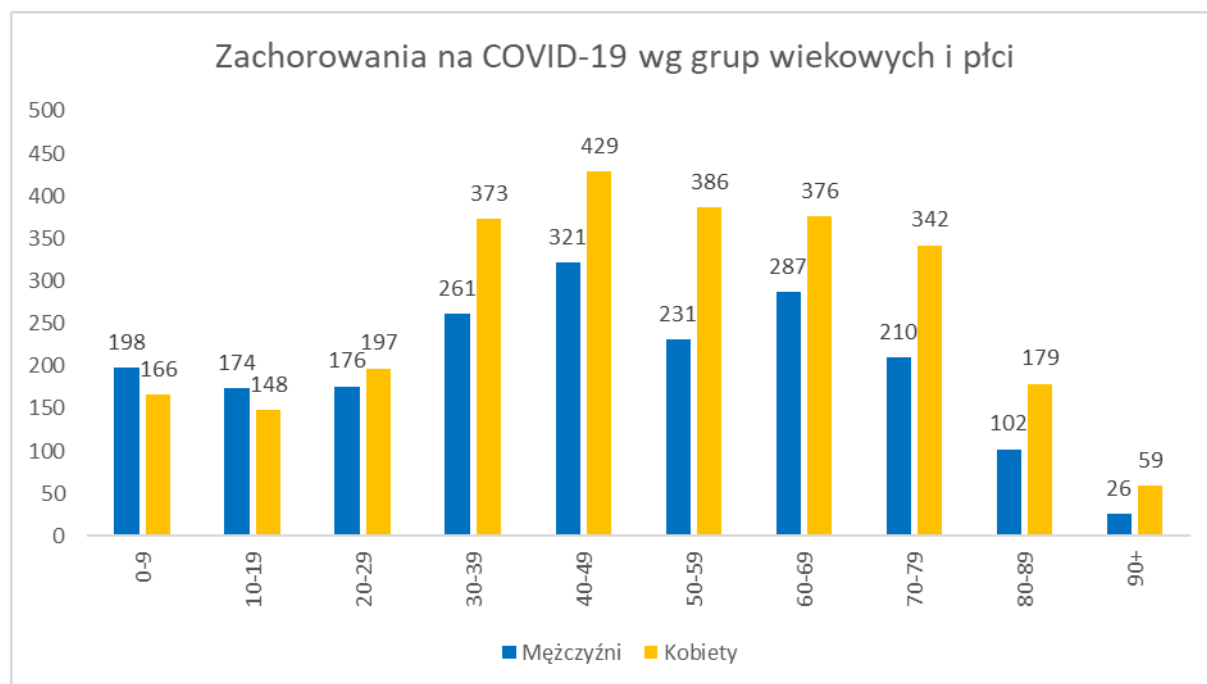
Poniżej zaprezentowano jak przedstawiały się zachorowania na COVID-19 w grupach wiekowych.

Ryc.4 Liczba zakażeń w poszczególnych grupach wiekowych w 2022r.

Zakażenia wystąpiły w każdej grupie wiekowej, najwięcej – 16,16% w grupie wiekowej 40-49 lat, zakażenia w grupach wiekowych 30-39 lat oraz 60-69 lat utrzymywały się na podobnym poziomie, zakażenia u dzieci do 9r.ż. stanowiły 7,84%, podobnie przedstawiały się zakażenia u dzieci i młodzieży do 19 r.ż. – 6,93% oraz u młodych dorosłych do 29 r.ż. - 8,03%. Zachorowania wśród ludzi starszych powyżej 70r.ż. stanowiły 19,78% wszystkich zakażeń.

Poniżej zaprezentowano jak przedstawiały się zachorowania na COVID-19 wśród kobiet i mężczyzn.

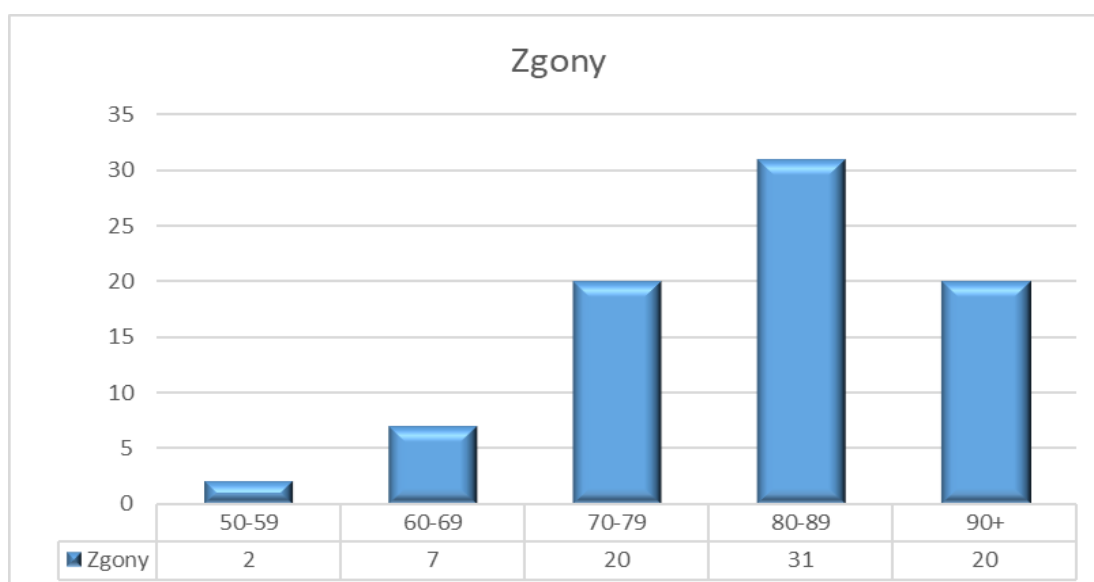

Ryc. 5 Liczba zachorowań na COVID-19 z podziałem na płeć i grupę wiekową w 2022r.

Przez cały omawiany okres więcej zakażało się kobiet jak mężczyzn. Tylko w dwóch grupach wiekowych (0-9 oraz 10-19 lat) odnotowano więcej zachorowań wśród mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet w grupie wiekowej 40-49lat. Ogółem zachorowało 2655 kobiet i 1986 mężczyzn.

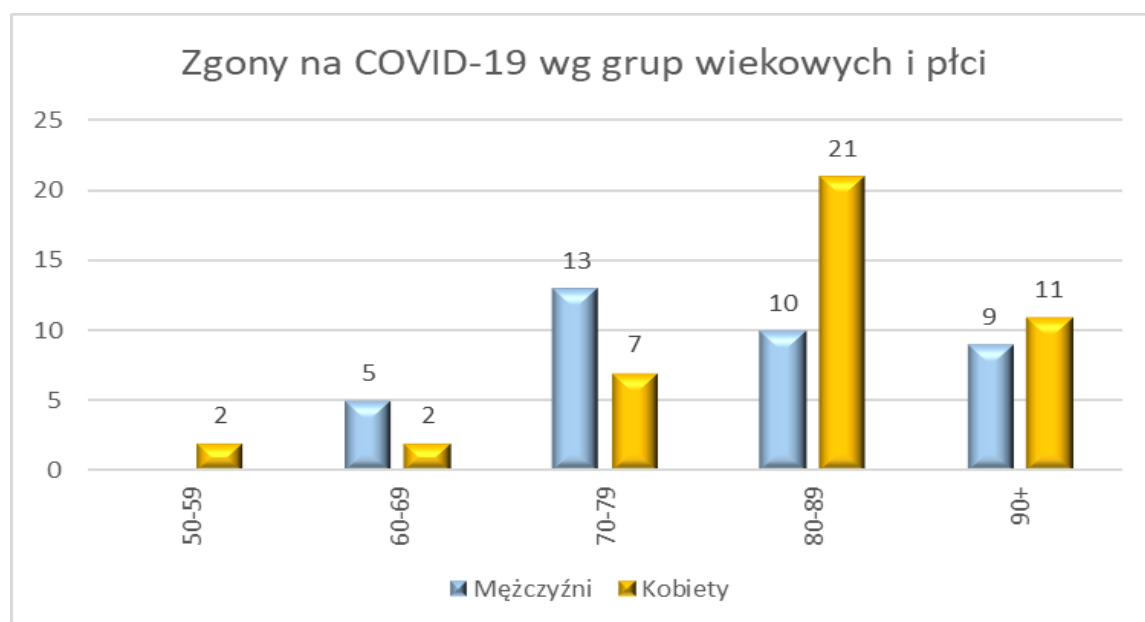
Zachorowania występowały w różnych grupach wiekowych. Najmłodszy zakażony pacjent miał 6 tygodni, najstarszy zakażony pacjent liczył 100 lat.

Z powodu ciężkiego przebiegu COVID-19 hospitalizowano 340 osób. Zmarło 80 chorych. Poniżej zobrazowano jak przedstawiały się zgony w poszczególnych grupach wiekowych.

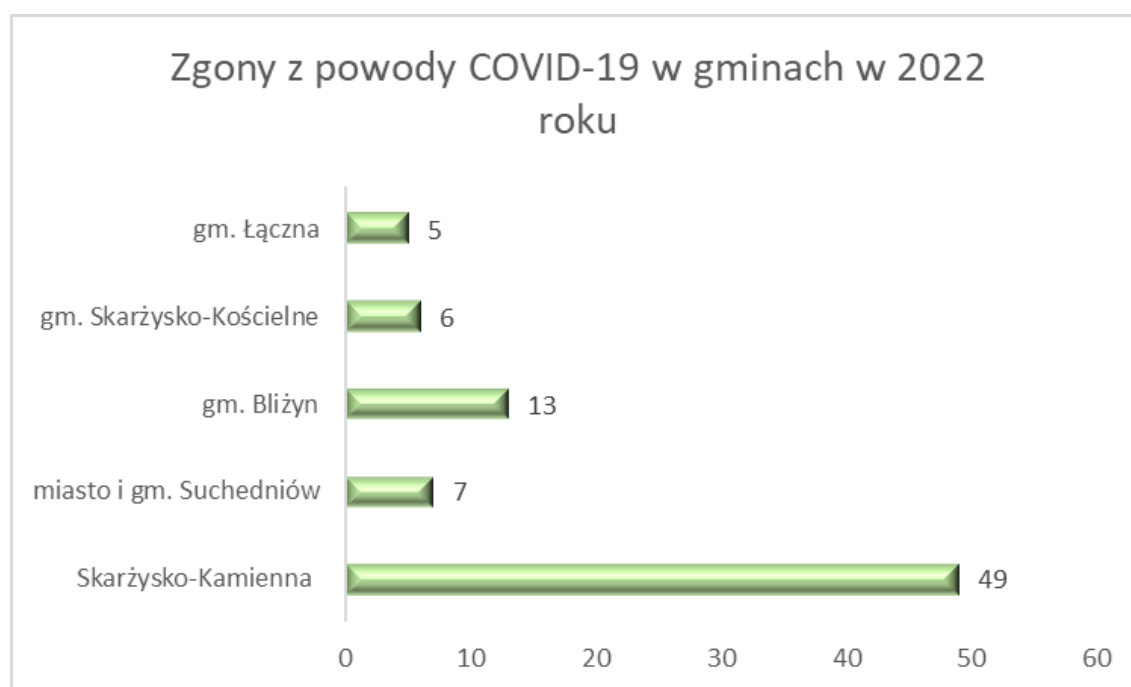
Ryc. 6. Liczba zgonów z powodu COVID-19 w 2022r.

Do 49 roku życia nie rejestrowano zgonów z powodu COVID-19. Grupa osób starszych(wiek 80-89lat) była najbardziej narażona na zgony, mimo, że w tej grupie odsetek zachorowań był niski wynosił ponad 6% to umieralność była wysoka i wynosiła 11,03%. Od 60 r.ż. wskaźnik zgonów systematycznie wzrastał. Najniższy był w grupie 50-59 lat- wynosił 0,32 %.

Ryc. 7 Liczba zgonów z powodu COVID-19 z podziałem na płeć w 2022r.

Najmłodszy pacjent, który zmarł miał 57 lat, a najstarszy 97 lat. Pacjenci w grupie wiekowej od 70r.ż do 89r.ż. stanowili ponad 60% wszystkich zgonów, a najwięcej mężczyzn zmarło w grupie wiekowej 70-79 lat - 16,25% wszystkich zgonów. Współczynnik śmiertelności dla mężczyzn wyniósł 1,86%. Współczynnik śmiertelności dla kobiet wyniósł 1,61%. Współczynnik umieralności na COVID-19 dla powiatu w roku 2022 wyniósł 1,72% (w roku 2021 wynosił 5,20).

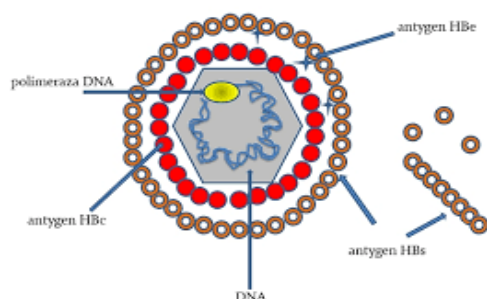

Ryc. 8 Zgony z powodu COVID-19 w gminach w 2022r.

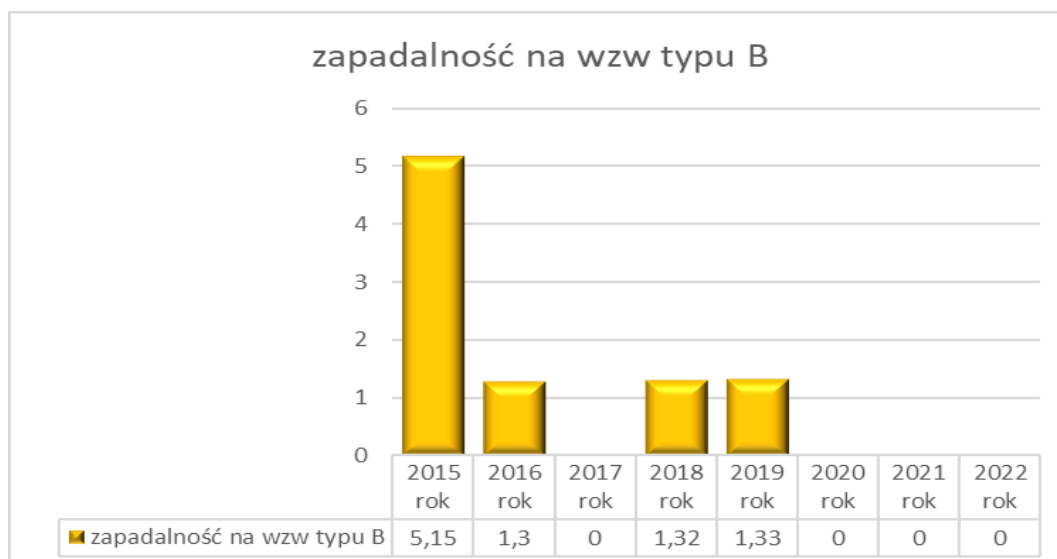
Najwięcej zgonów odnotowano w gminie Skarżysko-Kamienna -61,25% wszystkich zgonów, ale w tej gminie odsetek zachorowań też był wysoki i wynosił 69,33% ,najmniej chorych zmarło w gm. Łączna- 6,25%, w której też odnotowano najmniej zachorowań. Większość osób, które zmarły miały choroby współistniejące, czasem tylko nadciśnienie tętnicze, część z nich cukrzycę, przewlekłe choroby płuc czy też choroby nowotworowe.

W 2022 roku oprócz zachorowań na COVID-19 rejestrowano też zachorowania na inne choroby zakaźne. Poniżej zaprezentowano jak przedstawiały się w czasie trwającej pandemii zachorowania na inne choroby zakaźne.

Wirusowe zapalenie wątroby.

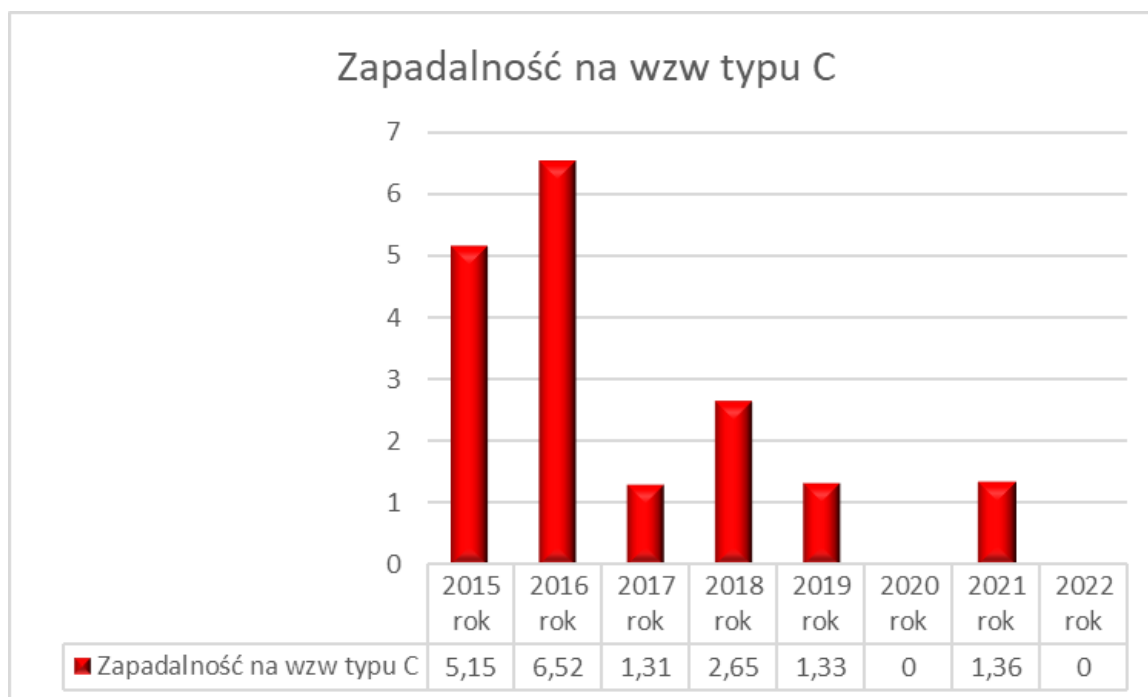

Nie rejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, typu B i typu C.

Ryc.9. Zapadalność na wzv typu B.

Nadal od 2016r. utrzymuje się dobra sytuacja epidemiologiczna wirusowego zapalenia wątroby typu B. Rejestrowane wcześniej przypadki zachorowań dotyczyły osób nie szczepionych p/wzv typu B. Dobra sytuacja epidemiologiczna utrzymująca się od 2020 roku świadczy o skuteczności szczepień p/wzv typu B jak również o wyższym standardzie świadczonych usług medycznych.

Ryc.10. Zapadalność na wzv typu C.

Od 2017 roku poprawia się sytuacja epidemiologiczna wirusowego przewlekłego zapalenia wątroby typu C. Rok 2020 był pierwszym od 13 lat, w którym nie odnotowano przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. W 2022 roku ponownie nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C.

Zatrucia/ zakażenia pokarmowe:

W roku 2022 odnotowano minimalny wzrost zachorowań na zatrucia/zakażenia pokarmowe wywołane przez pałeczki z grupy Salmonella. Ogółem zarejestrowano 8 zachorowań w tym 5 chorych było hospitalizowanych. Zachorowania wystąpiły tylko u dzieci od 7 miesiąca życia do 6 roku życia. Salmonella Enteritidis odpowiedzialna była za wszystkie zachorowania. Zachorowania rejestrowano w miesiącach od kwietnia do sierpnia. Wskaźnik zapadalności dla tej jednostki chorobowej wyniósł 10,93/100tys. mieszk.

W omawianym roku nie rejestrowano ognisk zbiorowych zatruc/zakażeń pokarmowych wywołanych przez pałeczki z grupy Salmonella.

Ryc.11. Wskaźnik zapadalności na zatrucia/zakażenia pokarmowe spowodowane pałeczkami Salmonella.

Listerioza.

W omawianym roku odnotowano jeden przypadek listeriozy. Listeria monocytogenes zwana też bakterią lodówkową jest groźna dla zdrowia niemowląt, osób starszych i chorych. Powikłaniem zakażenia może być uszkodzenie płodu u kobiet ciężarnych. Zachorował pacjent w wieku 59 lat, obciążony chorobami współistniejącymi, był hospitalizowany. Zachorowanie zakończone zgonem pacjenta.

Wirusowe zakażenia jelitowe.

W omawianym roku obserwowano wzrost wirusowych zakażeń jelitowych. 69,89% wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych było przez rotawirusy, 12,90% przez norowirusy, pozostały odsetek to inne określone i nieokreślone wirusowe zakażenia jelitowe. Hospitalizowanych było ponad 97% chorych. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 1 miesiąca życia do 15 roku życia. Tylko 15% zachorowań dotyczyło dzieci do 2 r.ż. Zachorowania rejestrowano w każdej gminie, nie mniej jednak najwięcej wystąpiło ich na terenie miasta Skarżyska-Kam. – 63%. Najwięcej zakażeń zarejestrowano w kwietniu i maju, najmniej w styczniu. Dzieciom od 6 tygodnia życia do ukończenia 36 tygodnia życia od 01.01.2021r. wprowadzone zostały do PSO obowiązkowe szczepienia ochronne p/rotawirusom. W omawianym roku zaszczepiono 615 dzieci.

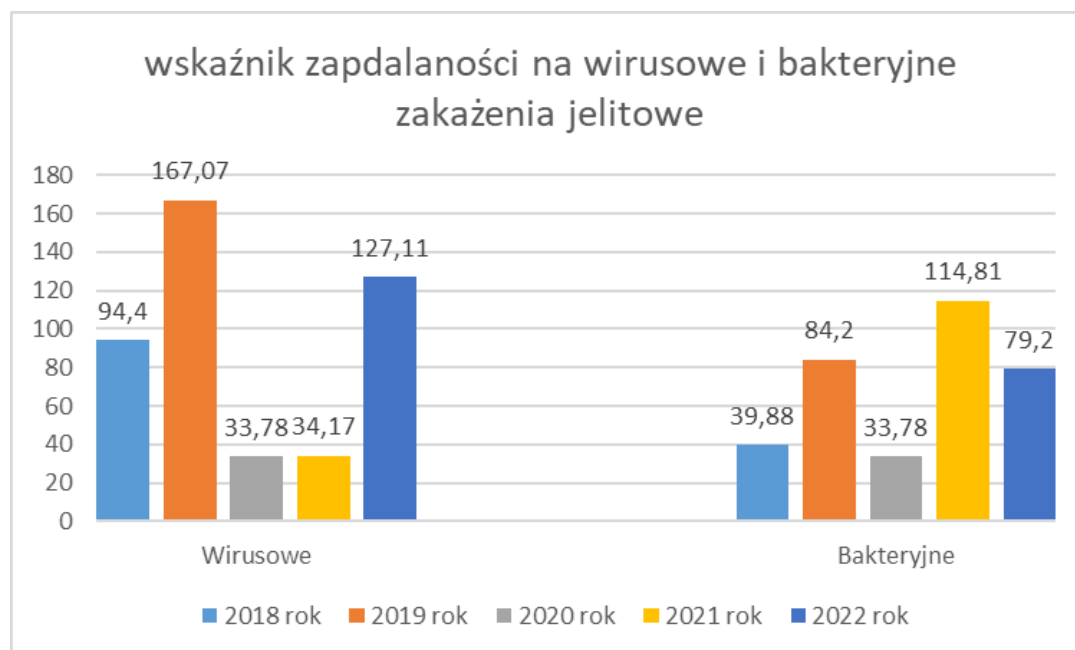

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Bakteryjne zakażenia jelitowe w porównaniu do ubiegłego roku uległy obniżeniu. Bakteryjne zakażenia jelitowe w 2022 wywołane były przez *Clostridium difficile* -57 zachorowań oraz *Campylobacter* -1 przypadek.

Najważniejszym czynnikiem ryzyka rozwoju zakażenia *Clostridium difficile* czyli Gram (+) laseczek beztlenowych jest przyjmowanie antybiotyku, który znacząco niszczy mikroflorę jelitową. Znaczenie ma również wiek pacjenta, szczególnie predysponowane są osoby powyżej 65 roku życia. Hospitalizacja stanowi również wysoki czynnik ryzyka kolonizacji szczepami *C.difficile*. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 19 r.ż. do 94 r.ż.. Hospitalizowanych było 100% chorych. Zachorowania dotyczyły mieszkańców wszystkich gmin.

Bakterie *Campylobacter* występują w przewodzie pokarmowym wielu zwierząt dzikich, jak i domowych. Spożycie surowych lub niedogotowanych produktów żywnościowych oraz bezpośrednia styczność z zakażonymi zwierzętami prowadzi do zachorowania u ludzi wywołując ostre biegunki zwane kampylobakteriozami. W 2022 roku zachorowanie wystąpiło u dziecka w wieku 9 lat. Dziecko było hospitalizowane, wyzdrowiało.

Ryc.12. Wskaźnik zapadalności na wirusowe i bakteryjne zakażenia jelitowe.

W omawianym roku odnotowano znaczący wzrost biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Zachorowania rejestrowano w każdej gminie, niemniej jednak najwięcej biegunek BNO odnotowano w gminie Skarżysko-Kamienna – 53%. Występowały przez cały rok, lecz najwięcej w marcu i kwietniu. 25,86% dotyczyło dzieci do 2 roku życia, ponad 90% dzieci było hospitalizowanych. Przedział wiekowy chorych od 2 roku życia do 51 roku życia. Hospitalizowanych było 75% chorych.

Choroby inwazyjne.

Choroby wywołane przez *Streptococcus pyogenes* – paciorkowiec wywołujący zakażenia o różnym stopniu ciężkości. Odnotowano i zgłoszono jako możliwe 2 przypadki róży. Trzecie zachorowanie rozpoznane jako posocznica wywołana przez *Streptococcus pyogenes* u pacjentki 24-letniej, hospitalizowanej. Zachorowanie zakończone zgonem pacjentki.

Choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* – pneumokok, dwoinka zapalenia płuc najczęściej jest przyczyną chorób inwazyjnych takich jak : zapalenie płuc, ZOMR (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych) i często prowadzi do sepsy. Odnotowano 1 zachorowanie na zapalenie płuc u pacjentki w wieku 63 lat. Zachorowanie zakończone wyzdrowieniem pacjentki.

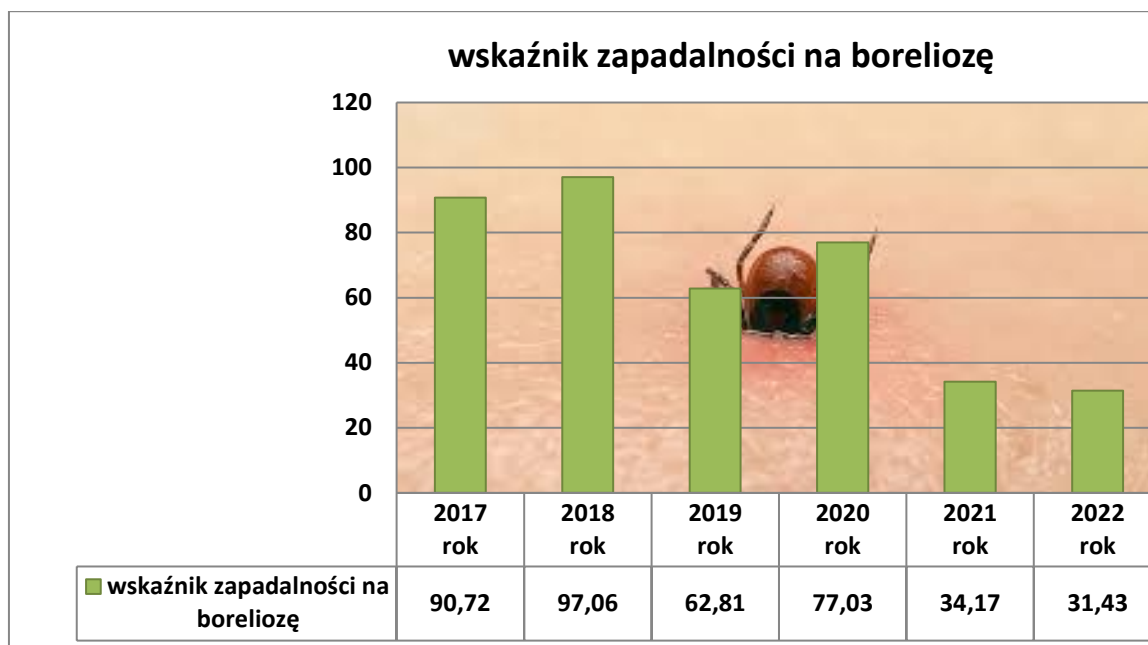
Odnotowano jeden przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej przebiegającej pod postacią zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu. Zachorowała pacjentka w wieku 71 lat, była hospitalizowana, wyzdrowiała. W tym ognisku objęto chemioprophylaktyką 30 osób, gdzie podano Cipronex i Biotraxon.

Ponadto zarejestrowano jedno zachorowanie wywołane przez *Haemophilus influenzae* – bakterie wywołujące głównie zakażenia układu oddechowego i ZOMR. Zachorowanie wystąpiło u pacjenta w wieku 74 lat, hospitalizowanego, zakończyło się zgonem pacjenta.

Borelioza (choroba z Lyme).

Od 2021 roku obserwowany jest spadek zachorowań na boreliozę (bakteryjną chorobę wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi*, przenoszona przez kleszcze). 95% zachorowań wystąpiło w fazie wczesnej boreliozy, która charakteryzuje się między innymi wystąpieniem rumienia wędrującego, pojawiającego się od kilku dni do miesiąca po ugryzieniu przez zainfekowanego kleszcza. Rumień utrzymuje się przez ok. 3-4 tygodnie i zanika bez leczenia. Rumień wędrujący obserwuje się u 50- 70% chorych. W przypadku tej choroby ważne jest wczesne jej rozpoznanie i wdrożenie właściwego leczenia. U pacjentów nieleczonych antybiotykami dochodzi do stadium rozsianego, które najczęściej daje objawy reumatologiczne, neurologiczne i kardiologiczne. W tym stadium odnotowano 1 przypadek neuroboreliozy u pacjenta w wieku 52 lat, hospitalizowanego. W omawianym roku odnotowano 23 zachorowania na boreliozę. Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 2 r.ż. do 74 r.ż. Zachorowania odnotowano w każdej gminie. Do zakażenia dochodziło w trakcie grzybobrania, pobytu na działkach rekreacyjnych i spacerów w pobliżu terenów zalesionych, a także na działkach przydomowych. Do narażenia dochodziło w miesiącach od czerwca do listopada. Brak możliwości czynnego uodpornienia przeciw boreliozie powoduje konieczność podnoszenia świadomości w społeczeństwie w zakresie stosowania odpowiednich zabezpieczeń chroniących przed kleszczami. Poprawiająca się sytuacja epidemiologiczna w zakresie boreliozy może świadczyć o zwiększaniu się wiedzy ogółu społeczeństwa w zakresie zapobiegania boreliozie.

Ryc.13 . Wskaźnik zapadalności na boreliozę.

Styczność i narażenie na wściekliznę.

Tabela 1.Liczba osób zaszczepionych p/wściekliznie po narażeniu

Liczba osób zaszczepionych p/wściekliznie po narażeniu w latach 2017- 2022					
rok	rok	rok	rok	rok	rok 2022
2017	2018	2019	2020	2021	
28	15	15	6	10	17

Wścieklizna jest odzwierzęcą neuroinfekcją, która spośród znanych chorób zakaźnych wyróżnia się najwyższym współczynnikiem śmiertelności. Czynnikiem etiologicznym choroby jest wirus wścieklizny. Wściekliznie zapobiega się przez szczepienia ochronne. W omawianym roku liczba osób zakwalifikowanych do szczepień p/wściekliznie wzrosła. Ogółem poddanych profilaktyce przeciw wściekliznie było 17 osób, z których 15 zostało pokąsanych przez nieznane psy natomiast jedna osoba została pogryziona przez kota. Jedna osoba ze względu na wykonywany zawód została uodporniona w ramach profilaktyki. Pacjenci byli poddani szczepieniom p/wściekliznie w Konsultacyjnych Punktach Szczepień p/Wściekliznie w Kielcach i Starachowicach.

W zakresie chorób odzwierzęcych Inspekcja Sanitarna utrzymuje ścisłą i dobrze układającą się współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

Grypa.

Wirusy grypy występują na całym świecie. Nadzór nad grypą prowadzony jest przez cały rok. Sezon grypy trwa od października do maja. Szczyt zachorowań występuje w sezonie epidemicznym grypy między styczniem a marcem. W porównaniu do ubiegłego roku wystąpił spadek podejrzeń i zachorowań na grypę. Praktycznie lekarze nie zgłaszali zachorowań na grypę. Ogółem wpłynęło tylko 46 zgłoszeń przypadków podejrzeń i zachorowań na grypę. Potwierdzono badaniami 11 zachorowań na grypę wywołaną wirusem grypy typu A, w tym 10 dzieci do 14 r.ż. Z powodu grypy hospitalizowano 12 osób. Zachorowania wystąpiły we wszystkich gminach, w miesiącach od marca do maja.

Skuteczną metodą profilaktyki czynnej p/grypie są szczepienia. Bardzo ważną rolę w profilaktyce odgrywa również coraz większa świadomość społeczeństwa w zakresie higieny kaszlu i kichania, częstego i dokładnego mycia rąk, unikania przebywania w dużych skupiskach ludzkich oraz izolacji chorych.

W omawianym roku w porównaniu do lat ubiegłych ilość osób zaszczepionych p/grypie zmalała. W 2022 roku zaszczepiono p/grypie 1439 osób w tym tylko 45 dzieci w wiek do 14 r.ż., natomiast w 2021 roku zaszczepiono 1849 osób. Szczepienia przeciwko grypie są w grupie szczepień zalecanych i są płatne.

Gruźlica.

Gruźlica jest zaliczana do bakteryjnych chorób zakaźnych, a rozwija się w wyniku zakażenia prątkami gruźlicy. Prątki należą do bakterii wyjątkowo opornych na wysuszenie i w cząsteczkach kurzu mogą przeżywać długie miesiące, są natomiast wrażliwe na działanie promieniowania ultrafioletowego. Gruźlica jest nadal uznawana za chorobę społeczną, bowiem jej występowanie w głównej mierze jest powiązane z trudnymi warunkami życia ludności. Nieleczona gruźlica prowadzi do stopniowego wyniszczenia organizmu i w efekcie końcowym do niewydolności narządu, w którym toczy się proces chorobowy. Główną przyczyną śmierci w przebiegu gruźlicy jest niewydolność oddechowa.

W roku 2022 odnotowano minimalny wzrost zachorowań na gruźlicę. Ogółem odnotowano 9 zachorowań, w tym 1 wznowę (w roku 2021 -7). Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 34 do 88 roku życia. Chorowali zarówno mężczyźni jak i kobiety. Zachorowań na gruźlicę nie notowano w gm. Łączna i gm. Skarżysko-Kościelne. Wszystkie zachorowania były hospitalizowane, a po okresie hospitalizacji leczenie kontynuowano w poradniach p/gruźliczych. Bardzo ważną rolę w zapobieganiu szerzenia się gruźlicy odgrywa odpowiednio wczesne jej wykrycie, zdiagnozowanie i natychmiastowe leczenie, objęcie nadzorem osób z kontaktu z chorym na gruźlicę (poddanie badaniom wykluczającym gruźlicę). Działania profilaktyczne obejmują również szczepienia przeciw gruźlicy, którymi zgodnie z Programem Szczepień

Ochronnych objęte są noworodki w ciągu 24 godz. po urodzeniu. W roku 2022 zaszczepiono BCG 311 na 313 urodzonych noworodków. W zakresie nadzoru prowadzonego nad gruźlicą PPIS prowadzi stałą i dobrze układającą się współpracę z Poradnią P/Gruźliczą, lekarzami POZ, MOPS i w sytuacjach trudnych z Policją.

Choroby przenoszone drogą płciową.

W roku 2022 zarejestrowano dwa zachorowania na kiłę. Nie notowano zachorowań na rzeżączkę i choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie.

Zakażenia HIV.

W omawianym roku zarejestrowano dwa nowo wykryte zakażenia HIV oraz jedno zachorowanie na zespół nabytego upośledzenia odporności (AIDS).

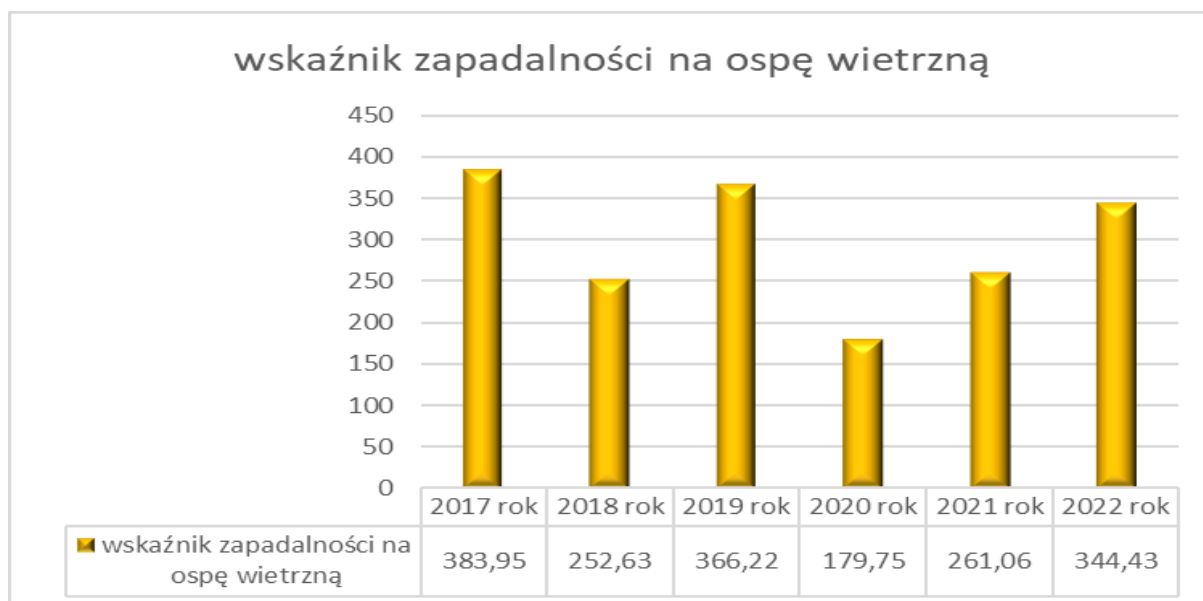
Choroby zakaźne wieku dziecięcego.

Ospa wietrzna.

W roku 2022 w porównaniu do ubiegłego roku nastąpił wzrost zachorowań na ospę wietrzną. Zachorowalność na ospę wietrzną wzrasta raz na kilka lat ze względu na tzw. epidemie wyrównawcze. Zjawisko takie ma miejsce wówczas gdy znaczna część populacji nie jest odporna na zakażenie. Odnotowane zachorowania występowały zarówno wśród dzieci, młodzieży jak też u osób dorosłych. Wystąpiły w przedziale wiekowym od 1 roku życia do 64 roku życia. Hospitalizowano tylko 1 osobę ze względu na ciężki przebieg choroby. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie dzieci uczęszczających do placówek oświatowo-wychowawczych- 145 zachorowań. Zachorowania występowały we wszystkich gminach, jednak najczęściej w gm. Skarżysko-Kamienna. Zachorowania rejestrowano przez cały rok, najmniej wystąpiło ich we wrześniu i w ostatnim kwartale 2022 roku.

W roku 2022 uodporniono p/ospie wietrznej ogółem 99 osób w wieku od 0 do 11r.ż oraz 4 osoby powyżej 20 r.ż.

Ryc.14. Wskaźnik zapadalności na ospę wietrzną.

Różyczka.

Dobra sytuacja epidemiologiczna zachorowań na różyczkę utrzymuje się od 2014 roku. W omawianym roku nie rejestrowano żadnego zachorowania na różyczkę.

Ryc.15. Wskaźnik zapadalności na różyczkę.

Świnka.

Sytuacja epidemiologiczna świnki w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa pogorszeniu. W roku 2022 zarejestrowano 6 zachorowań na świnkę, u 5 chłopców i 1 dziewczynki. Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 2 do 7 lat. Dwie osoby były nie zaszczepione w tym jedno dziecko pochodzenia ukraińskiego, 3 osoby miały podaną 1 dawkę szczepienia p/śwince, a 1 osoba była po 2 dawkach szczepienia. Wszystkie przypadki wystąpiły na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej i były leczone ambulatoryjnie. Przypadki zgłoszone jako możliwe.

Ryc.16. Wskaźnik zapadalności na świnkę.

Płonica.

Szkarlatyna, tak potocznie nazywa się płonicę, jest zakaźną chorobą bakteryjną, głównie wieku dziecięcego, wywoływaną przez paciorkowce z grupy A. W 2022 roku nastąpił wzrost zachorowań na płonicę. Zarejestrowano 32 przypadki (w roku 2021-15). Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 2 r.ż. do 14 roku życia. Nie notowano zachorowań wśród dzieci zamieszkałych na terenie gminy Skarżysko Kościelne. Zachorowania występowały przez cały rok, najczęściej w grudniu .Wszystkie przypadki leczone były ambulatoryjnie. Zostały zgłoszone jako możliwe, w których rozpoznanie oparto na podstawie obrazu klinicznego zachorowań.

Ryc.17. Wskaźnik zapadalności na płonicę.

OPV-ostre porażenia wiotkie u dzieci od 0-14 lat.

Od 1990 roku Polska uczestniczy w światowym programie eradykacji zachorowań na poliomyelitis. Celem tego programu jest szybkie wykrycie zachorowań na poliomyelitis oraz izolacja szczepów wirusów polio. Obejmuje on nadzór kliniczny, epidemiologiczny i wirusologiczny nad przypadkami ostrego porażenia wiotkiego z osłabieniem mięśni szkieletowych u dzieci. Taki rodzaj nadzoru jest najbardziej czułym wskaźnikiem potwierdzającym lub wykluczającym występowanie w danym kraju i regionie dzikich szczepów poliovirusów.

W omawianym roku zarejestrowano jedno zachorowanie przebiegające z porażeniami wiotkimi OPV u dziecka 2 letniego, hospitalizowanego. Badania materiału pobranego od chorego dziecka wykluczyły zakażenie wirusem polio.

2. Realizacja Programu Szczepień Ochronnych (PSO)w 2022 roku.

Istotną rolę w zapobieganiu chorobom zakaźnym odgrywają szczepienia ochronne, które na przełomie kilkunastu lat znacznie zmniejszyły liczbę zachorowań lub całkowicie je wyeliminowały. W 2022 roku Programem Szczepień Ochronnych na terenie powiatu skarżyskiego było objętych 10335 dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 roku życia. Ilość punktów szczepień w stosunku do ubiegłego roku nie uległa zmianie. Szczepienia ochronne wykonywane były w 13 placówkach ochrony zdrowia na terenie powiatu. Wszystkie Punkty Szczepień świadczą usługi w zakresie szczepień obowiązkowych i zalecanych w ramach kontraktu z NFZ. Kontrolą sanitarną

i oceną w zakresie szczepień ochronnych objęto 8 placówek. Punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz zapewniały warunki zasad łańcucha chłodniczego wymaganego podczas transportu i przechowywania szczepionek. Nie kwestionowano: stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, postępowania z odpadami medycznymi, kwalifikacji personelu medycznego zajmującego się szczepieniami oraz prowadzonej dokumentacji medycznej. Wszystkie punkty szczepień są wyposażone w urządzenia chłodnicze do przechowywania preparatów szczepionkowych z całodobym, elektronicznym systemem monitorowania temperatur, z sms-owym powiadamianiem o przerwach w dostawie prądu. Placówki posiadają opracowane i wdrożone odpowiednie procedury postępowania.

W omawianym roku problem rodziców i prawnych opiekunów uchylających się od poddania swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym nadal istniał. Sytuacja w omawianej kwestii nie zmieniła się na korzyść w stosunku do lat ubiegłych i liczba dzieci nie zaszczepionych nieco wzrosła. W 2022 roku na terenie działalności PPIS w Skarżysku - Kam. zarejestrowano 62 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych, (w roku 2021- 56 dzieci). Należy dodać, że w analizowanym roku 19 dzieci dotychczas mających statut „uchylających się” uzupełniło lub rozpoczęło uzupełnianie brakujących szczepień.

Większość rodziców nie podaje powodów, dla których podejmują decyzję o nie szczepieniu swoich dzieci, część z nich popiera ruchy antyszczepionkowe, trzy rodziny uchylają się z powodu odrębności kulturowej, etnicznej lub religijnej, natomiast w czterech przypadkach dzieci nie są szczepione z powodu uprzednio stwierdzonego niepożądanego odczynu poszczepiennego.

W omawianym roku zgłoszono 50% mniej przypadków Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych. Ogółem zarejestrowano 3 niepożądane odczyny poszczepienne u dzieci i młodzieży od 0-19 roku życia. Dwa z nich miały charakter łagodny, natomiast jeden poważny. Zostały one opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Wyszczepialność w roku 2022 szacuje się na poziomie 73,5 % i jest nieznacznie wyższa w stosunku do roku ubiegłego o 4,6 %.

Poniższa tabela obrazuje poziom wszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie skarżyskim przeciwko chorobom zakaźnym ujętym w kalendarzu PSO.

Tabela 2. Wykonawstwo szczepień obowiązkowych w powiecie skarżyskim w 2022 roku.

Rodzaj szczepienia	Rocznik	Rodzaj uodpornienia	Wykonawstwo
BCG	2022	Szczepienie noworodkowe	99,4%
Szczepienie p/wzw typu B	2022	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	96,2%
	2021	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,7%
	2020	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,3 %
DTP (p/błonica, tężec i krztusiec)	2021	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	96,5%
P/odrze, śwince i różyczce	2021	Szczepienie podstawowe	53,6%
	2017	Szczepienie przypominające (6 rok życia)	31,3 %
	2013	Szczepienie przypominające (10 rok życia)	40,4%
P/Haemophilus influenzae b	2021	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	96,5%
	2020	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	84,3%
P/Poliomyelitis	2021	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	96,5 %
DTaP + poliomyelitis	2017	Szczepienie I przypominające	42,8%
dTpa (p/błonica, tężec, krztusiec)	2009	Szczepienie II przypominające	51%
Td (p/błonica, tężec)	2004	Szczepienie III przypominające	41,1%

U dzieci do 2 roku życia do szczepień obowiązkowych jak i zalecanych były wykorzystywane szczepionki skojarzone.

Zauważono bardzo niekorzystne zjawisko rezygnacji ze szczepień u 19-letniej młodzieży szczepionką p/błonicy i tężcowi. Obecnie aż 7 % mniej osób w stosunku do 2021 roku zdecydowało się na to uodpornienie. W związku z tym wystosowano pismo do dyrektorów szkół

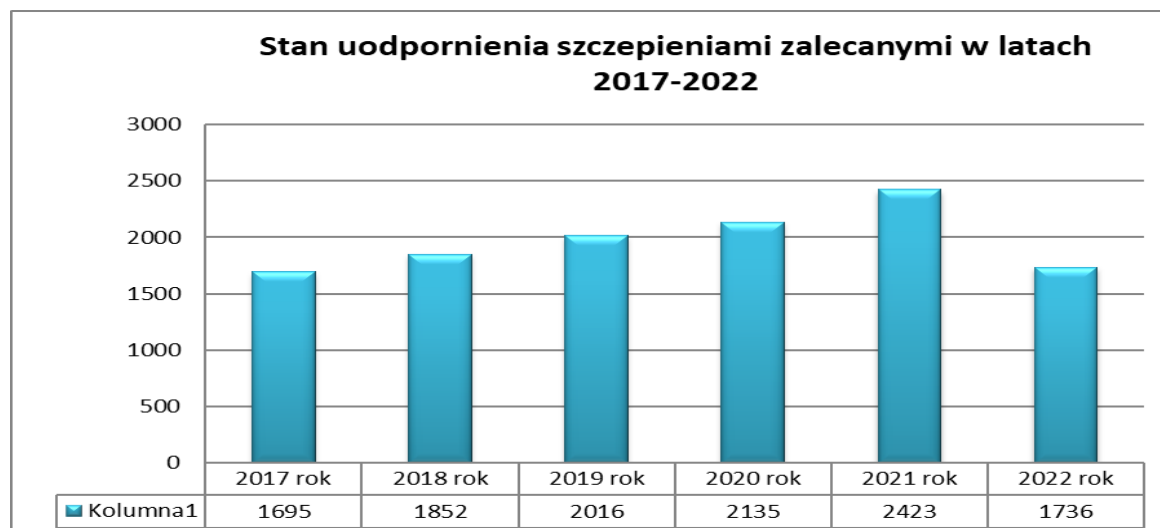
ponadpodstawowych z prośbą o przekazanie swoim uczniom pisma zachęcającego i przypominającego o obowiązku zaszczepienia się. Realizacja szczepień obowiązkowych u młodzieży w 19 roku życia jest znacznie utrudniona ze względu na osiągnięcie przez nich pełnoletności i zmianę miejsca pobytu.

Poza obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi istotną rolę odgrywają szczepienia zalecane, które podlegają pełnej odpłatności. Poniżej, w tabeli przedstawiono stan zaszczepienia ludności powiatu skarżyskiego szczepieniami zalecanymi.

Tabela 3. Analiza szczepień zalecanych w latach 2016 - 2022.

Choroba, przeciw której wykonano szczepienie	Liczba zaszczepionych osób w roczniku						
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
p/zakażeniami <i>Neisseria meningitidis</i>	456	32	170	230	181	128	146
p/WZW typu A	23	18	6	5	56	4	8
p/zakażeniami wirusem brodawczaka ludzkiego	6	6	4	16	12	14	27
p/grypie	1423	1345	1444	1462	1393	1849	1439
p/zakażeniami <i>Streptococcus pneumoniae</i>	320	206	487	50	124	90	41
p/bieguncie wywołanej przez rotawirusy	127	145	133	64	164	0	0
p/kleszczowemu zapaleniu mózgu	16	29	95	185	199	101	54
p/durowi brzuszemu	40	14	0	4	6	4	21
Razem	2411	1695	1852	2016	2135	2190	1736

Graficzny obraz stanu uodpornienia szczepieniami zalecanymi prezentuje poniższy diagram.

Ryc. 18. Stan uodpornienia szczepieniami zalecanymi w latach 2016-2022.

W analizowanym roku 2022 o 28% zmniejszyła się liczba osób zaszczepionych szczepionkami ochronnymi zalecanymi, nie finansowanymi ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Można przypuszczać, że przyczyną takiej sytuacji są względy ekonomiczne rodzin.

Podsumowanie.

W porównaniu do roku 2021 w omawianym roku odnotowano 12% wzrost zachorowań na COVID-19. Chorowały zarówno osoby szczepione jak i niezaszczepione, rejestrowano też dużo reinfekcji. Ale pomimo wzrostu zachorowań

- odnotowano 50% spadek chorych hospitalizowanych z powodu COVID-19 oraz 62% spadek zgonów osób chorych na COVID-19.

Sytuacja taka potwierdza dużą zakaźność wirusa ale z łagodniejszym przebiegiem choroby.

- współczynnik umieralności na COVID-19 dla powiatu w roku 2022 wyniósł 1,72% (w roku 2021 wynosił 5,2),

- najmłodszy zakażony pacjent to 6 tygodniowy noworodek, najstarszy liczył 100 lat,

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie pozostałych chorób:

- z chorób inwazyjnych odnotowano: zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu wywołane przez meningokoki zakończone wyzdrowieniem pacjenta, zapalenie płuc wywołane przez pneumokoki zakończone wyzdrowieniem, posocznicę wywołaną przez Haemophilus influenzae zakończoną zgonem pacjenta oraz posocznicę wywołaną przez Streptococcus pyogenes też zakończoną zgonem pacjenta,

- spadek bakteryjnych zakażeń jelitowych spowodowanych Clostridium difficile ,

- zarejestrowano jedno zachorowanie na listeriozę zakończone zgonem pacjenta,

- zarejestrowano jedno zachorowanie wywołane przez *Campylobacter*,
- opracowano jeden przypadek ostrego porażenia wiotkiego (OPV),
- zarejestrowano dwa nowo wykryte przypadki zakażenia HIV i jedno zachorowanie na AIDS,
- z chorób przenoszonych drogą płciową zarejestrowano dwa zachorowanie na kiłę,
- nastąpił spadek zachorowań na boreliozę,
- bardzo dobra sytuacja epidemiologiczna w zakresie wirusowych zapaleń wątroby- brak zachorowań,
- wzrost zachorowań na choroby wieku dziecięcego – świnka, płonica, ospa wietrzna,
- z powodu chorób zakaźnych zmarło ogółem 83 osoby,
- nastąpił wzrost wyszczepialności - w 2022 roku wyszczepialność wynosiła -73,5% (w 2021 roku 71,2%, w roku 2020 wynosiła -70,2%),
- w porównaniu do 2021 roku odnotowano 50% spadek Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, ogółem zarejestrowano 3 NOP w tym 2 łagodne, jeden poważny.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej dziękuje Policji, władzom powiatu i miasta, podmiotom leczniczym za współpracę podczas zwalczania epidemii.

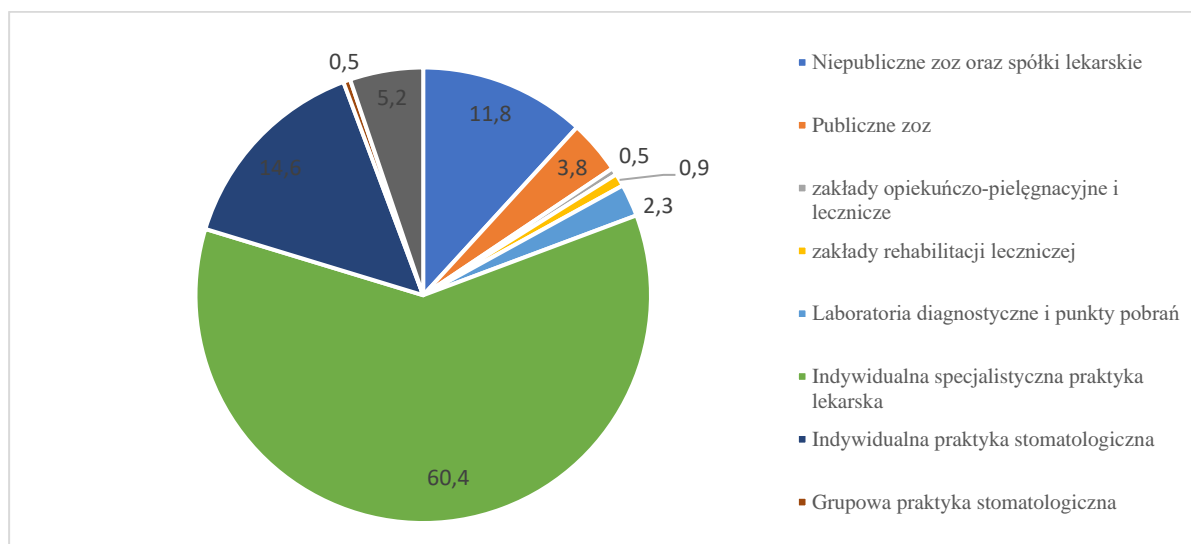
II. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą.

1. Wprowadzenie.

W roku 2022 nadzorem objęto 212 podmiotów prowadzących działalność leczniczą na terenie powiatu, w tym:

- 1 szpital
- 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy,
- 28 przychodni, poradni, ośrodków zdrowia,
- 1 medyczne laboratorium diagnostyczne,
- 2 zakłady rehabilitacji leczniczej,
- 1 stację krwiodawstwa,
- 1 pogotowie ratunkowe,
- 4 punkty pobrań materiału biologicznego do badań,
- 1 zakład pielęgniarstwa, długoterminowej opieki domowej,
- 1 Dzienny Ośrodek Pomocy Medycznej
- 128 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, w tym 4 w zakresie stomatologii,
- 31 indywidualnych praktyk lekarskich stomatologicznych,

- 1 grupową praktykę lekarską w zakresie stomatologii,
- 1 gabinet medyczny w TOM-MARG ZPCh sp. z o.o.
- 4 gabinety rehabilitacji,
- 1 gabinet medycyny estetycznej
- 5 pracowni protetycznych.

Ryc. 19. Podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia

Skontrolowano 33 placówki ochrony zdrowia i przeprowadzono w nich 34 kontrole. W trakcie czynności kontrolnych oceniano: stan higieniczno-techniczny pomieszczeń i urządzeń, rodzaj wykonywanych zabiegów, wyposażenie stanowisk do mycia i dezynfekcji rąk, stosowane wyroby medyczne, wyposażenie w preparaty do aseptyki i antyseptyki, postępowanie ze sprzętem wielorazowego użytku podlegającym sterylizacji, metody sterylizacji, sposób przechowywania narzędzi sterylnych. Ponadto zwracano uwagę na postępowanie z czystą i brudną bielizną, sposób jej składowania, transportu i prania. Oceniano sposób sprzątania pomieszczeń, rodzaj sprzętu przeznaczonego do tego celu, rodzaj preparatów dezynfekcyjnych. Kontrole uwzględniały również zgłaszalność chorób zakaźnych, zakażeń, a także zaopatrzenie w ciepłą i zimną wodę, postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi, sposób ich usuwania i transportu do miejsca składowania, warunków i czasu przechowywania ich w placówce do momentu odebrania przez odpowiednią firmę.

Kontrolą objęte były też opracowane i wdrożone procedury postępowania w celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, sposób prowadzenia i przechowywania tej dokumentacji.

23% placówek wyposażonych jest w odpowiednie urządzenia do sterylizacji narzędzi medycznych wielorazowego użycia, 3% podmiotów zleca usługi w zakresie sterylizacji innym podmiotom, pozostałe placówki korzystają ze sprzętu medycznego jednorazowego użycia.

2. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

2.1. Szpitale.

Na terenie powiatu skarżyskiego znajduje się 1 Szpital Powiatowy podlegający Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Skarżysku - Kamiennej.

Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia w Oddziale Urazowo-Ortopedycznym, w Oddziale Położniczo-Ginekologicznym i Neonatologicznym, w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym, w prosektorium, w magazynie odpadów medycznych oraz w pomieszczeniu pro-morte. Stwierdzono także zniszczone powierzchnie ścian w ciągach komunikacyjnych. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej wydał decyzję administracyjną. Z uwagi na fakt, że pomieszczenia i część wyposażenia w Oddziale Położniczo-Ginekologicznym i Neonatologicznym zostały odnowione przed wydaniem decyzji, nieprawidłowości te nie zostały w niej ujęte. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała, że część obowiązków nałożonych decyzją został wykonana. Doprowadzono do należytego stanu sanitarno-higienicznego: ściany i sufity w magazynie odpadów medycznych oraz w pomieszczeniu technicznych sąsiadującym z magazynem, podłogi w pomieszczeniu pro-morte i wózki do przechowywania zwłok w prosektorium.

Szpital posiada własną Centralną Sterylizatornię. Na jej wyposażeniu jest jeden aparat na tlenek etylenu i dwa autoklawy. Procesy sterylizacji są walidowane, kontrole skuteczności procesów sterylizacji prowadzone zgodnie z opracowanymi i aktualizowanymi procedurami.

Preparaty dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania, dostępne w ilościach wystarczających.

Szpital Powiatowy zaopatrywany był w wodę o dobrej jakości pochodzącą z wodociągu sieciowego. Placówka ma także zapewnione rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę: zbiornik retencyjny dla budynku przy ul. Szpitalnej oraz wodociąg Mesko dla budynku przy ul. Ekonomii. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Postępowanie z odpadami w obiekcie prowadzone było w sposób prawidłowy. W placówce opracowana jest procedura postępowania z odpadami medycznymi. Odpady powstające w wyniku udzielanych świadczeń zdrowotnych segregowane były w miejscu ich powstawania z podziałem na odpady bytowo - gospodarcze, odpady niebezpieczne medyczne i odpady specjalne. Odpady niebezpieczne medyczne o ostrych końcach i krawędziach były gromadzone w pojemnikach o sztywnych ścianach, natomiast pozostałe odpady gromadzono w workach jednorazowego użycia

z folii polietylenowej koloru czerwonego umieszczonych na stelażach lub w pojemnikach. Każdy worek i pojemnik były właściwie oznakowane. Transport wewnętrzny odpadów na terenie szpitala odbywał się wózkami o zamkniętej przestrzeni ładunkowej, przeznaczonymi wyłącznie do tego celu, wykonanymi z materiałów łatwozmywalnych. Właściwie zabezpieczone, do czasu odbioru, przechowywane były w szczelnie zamkniętych kontenerach w wydzielonym magazynie odpadów. Odbiór odpadów niebezpiecznych medycznych oraz tych o charakterze komunalnym, odbywał się w ramach umów zawartych z wyspecjalizowanymi podmiotami. Zakaźne odpady medyczne unieszkodliwiane były przez termiczne spalanie w spalarni.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną. W obiekcie wydzielono główne magazyny do przechowywania bielizny odpowiednio czystej i brudnej. Natomiast na oddziałach bielizna czysta składowana jest w zamykanych szafach, bielizna brudna w brudowniku. Pranie bielizny wykonywane było w zewnętrznej pralni z barierą higieniczną, zgodnie z zawartą umową.

2.2. Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze.

W ewidencji znajduje się 1 placówka świadcząca całodobowe usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne. Przeprowadzona kontrola nieprawidłowości nie wykazała.

3. Podmioty lecznicze realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie).

W ewidencji znajdowało się 28 obiektów tego typu. W 2022 r. skontrolowano 12 placówek. W trakcie czynności kontrolnych na ogół nie stwierdzano naruszeń wymagań higieniczno-sanitarnych. W analizowanym okresie 1 placówka została oceniona negatywnie - przeprowadzona kontrola wykazała zły stan techniczny pomieszczeń obiektu. W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję zarządzającą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę do spożycia obiektów lecznictwa otwartego były wodociągi sieciowe. Jakość dostarczanej wody nie była kwestionowana. Wszystkie nadzorowane placówki zaopatrzone były w wodę bieżącą zimną i ciepłą. Nieczystości płynne z tych obiektów odprowadzane były do sieci kanalizacyjnej lub gromadzone w lokalnych zbiornikach bezodpływowych, opróżnianych systematycznie przez firmy asenizacyjne. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Postępowanie z odpadami pochodzenia medycznego odbywało się zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami i instrukcjami. W skontrolowanych obiektach stwierdzono, że przestrzegane były zasady segregacji odpadów w miejscu ich powstawania. Odpady właściwie

zabezpieczone, do czasu odbioru, przechowywane były w wydzielonych pomieszczeniach lub w urządzeniach chłodniczych przeznaczonych wyłącznie do tego celu. Wszystkie obiekty posiadały umowy na odbiór i unieszkodliwianie odpadów medycznych oraz dokumenty stwierdzające stałe przekazywanie tych odpadów. Odpady o charakterze komunalnym gromadzono w workach foliowych, a następnie usuwano do kontenerów, skąd obierane są przez wyspecjalizowane podmioty.

W obiektach lecznictwa otwartego postępowanie z bielizną czystą i brudną nie budziło zastrzeżeń. Coraz więcej placówek stosuje bieliznę jednorazowego użytku. Bielizna czysta i brudna przechowywana była oddzielnie w specjalnie wydzielonych szafach lub wyznaczonych magazynach. Pranie bielizny zlecane jest firmom pralniczym, co jest udokumentowane dowodami zapłaty.

Na wyposażeniu placówek lecznictwa otwartego znajduje się 15 autoklawów, pozostałe placówki korzystają wyłącznie ze sprzętu jednorazowego użytku. Kontrole skuteczności procesów sterylizacji wskaźnikami chemicznymi i biologicznymi prowadzone były prawidłowo, a dokumentacja z tego zakresu archiwizowana. Sterylny sprzęt i narzędzia medyczne przechowywane były w odpowiednich warunkach z przestrzeganiem dat ważności.

Preparaty dezynfekcyjne stosowane są zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych. Preparaty dezynfekcyjne dobierane są właściwie, co do spektrum działania, czasu i zastosowania, przechowywane prawidłowo. Stanowiska do mycia i dezynfekcji rąk wyposażone są odpowiednio.

W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono braków w zaopatrzeniu w preparaty dezynfekcyjne stosowane do aseptyki i antyseptyki, bądź preparatów po zakończonym terminie ważności. Sprzątanie pomieszczeń prowadzone jest przez zatrudniony personel lub przez zewnętrzną firmę sprzątającą.

4. Praktyki zawodowe.

Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej w roku 2022 było zarejestrowanych 31 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, 128 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich (w tym specjalistyczna praktyka lekarzy stomatologów, ginekologów, chirurgów, okulistów, laryngologów, kardiologów itp.) oraz 1 grupowa praktyka lekarska stomatologiczna. W analizowanym okresie skontrolowano 17 placówek.

30 praktyk lekarskich korzystało ze sterylizacji narzędzi przez autoklawowanie. Kontrole procesów sterylizacji wskaźnikami chemicznymi i biologicznymi prowadzone były prawidłowo. Dokumentacja z tego zakresu była archiwizowana. Pozostałe placówki korzystały ze sprzętu

jednorazowego użytku lub zlecały sterylizację podmiotom zewnętrznym. Nie kwestionowano znajdujących się na wyposażeniu obiektów preparatów dezynfekcyjnych przeznaczonych do dezynfekcji rąk, skóry, narzędzi, małych i dużych powierzchni. Skontrolowane placówki posiadały opracowane, wdrożone i aktualizowane procedury w celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Sprzątanie pomieszczeń wykonywane było we własnym zakresie.

Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz postępowania z bielizną.

W placówkach postępowanie z odpadami nie budziło zastrzeżeń. Zabezpieczone odpady medyczne gromadzone były w wydzielonych pomieszczeniach lub w urządzeniach chłodniczych specjalnie do tego celu przeznaczonych, w szczelnie zamkniętych pojemnikach. Skontrolowane placówki miały zawarte umowy ze specjalistycznymi firmami uprawnionymi do odbioru i utylizacji odpadów medycznych. Sprawdzono również karty przekazania odpadów. Odbiór odpadów komunalnych też odbywał się w ramach umów zawartych z wyspecjalizowanymi podmiotami.

5. Podsumowanie.

W celu poprawy warunków higieniczno-sanitarnych, co ma wpływ na jakość świadczonych usług medycznych i bezpieczeństwo epidemiologiczne, w stosunku do 2 placówek wszczęto postępowanie administracyjne.

Stan higieniczno-techniczny skontrolowanych indywidualnych i specjalistycznych praktyk zawodowych uległ poprawie dzięki wymianie sprzętu medycznego i mebli.

III. Jakość wody do spożycia.

1. Wprowadzenie.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody jest jednym z priorytetowych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zgodnie z definicją WHO *bezpieczna woda to woda, w której liczba mikroorganizmów chorobotwórczych i stężenie substancji chemicznych nie stanowią istotnego ryzyka dla zdrowia publicznego. Woda powinna być również akceptowana przez konsumentów pod względem wyglądu, smaku i zapachu.*

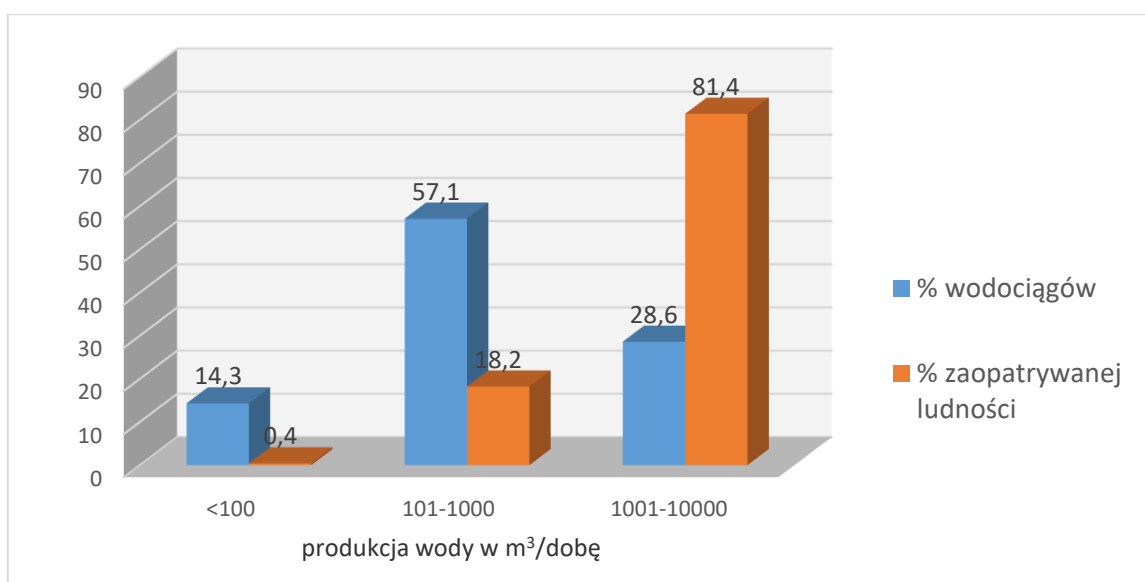
Nadzór sanitarny nad zaopatrzeniem w wodę prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 2028) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2022 roku w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej znajdowało się 10 urządzeń wodnych tj. 9 wodociągów oraz 1 źródło naturalne. W analizowanym okresie kontrolą objęto wszystkie nadzorowane urządzenia wodne, przeprowadzając w nich 4 kontrole stanu technicznego oraz 62 kontrole jakości wody przeznaczonej do spożycia. W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody pobrano 78 próbek wody do badań.

Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowiły zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej. Badania wody zostały przeprowadzone w akredytowanych laboratoriach organów Inspekcji Sanitarnej: Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach oraz w laboratoriach o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w cytowanym powyżej rozporządzeniu. Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane organowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody, weryfikował terminowość przekazywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe wyników badań; analizował przekazane przez podmioty wyniki badań jakości wody w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych.

W ewidencji w 2022 r. znajdowało się 9 wodociągów, w tym 7 zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę oraz 2 inne podmioty zaopatrujące w wodę. Na obszarze powiatu skarżyskiego woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodziła z ujęć podziemnych, które charakteryzują się stabilnym składem oraz mniejszą ilością zanieczyszczeń.

Na rycinie poniżej przedstawiono zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia wg wielkości produkcji w 2022 r.

Ryc.20. Zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi wg wielkości produkcji w 2022 r.

W analizowanym okresie skontrolowane 4 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę w celu oceny stanu technicznego infrastruktury wodociągowej. Przeprowadzane kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Producentom wody zwracano uwagę na odpowiedzialność za jakość dostarczanej wody oraz konieczność sprawdzania jej jakości po pracach remontowych, wymianach złóż oraz po usunięciu awarii.

Z wody wodociągowej o kontrolowanej jakości korzystało około 70 tys. osób, co stanowi 97% ludności powiatu. W tabeli poniżej przedstawiono stan zwodociągowania powiatu skarżyskiego.

Tabela 4. Stan zwodociągowania powiatu skarżyskiego w 2022 r.

Nazwa wodociągu sieciowego	Właściciel/ Administrator wodociągu	Produkcja wody (m ³ /24h)	Sposób uzdatniania i dezynfekcji	Wykaz zaopatrywanych miejscowości	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę do spożycia (tys.)	Ocena przydatności wody do spożycia przez ludzi
Skarżysko	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Skarżysko-Kamienna ul. Cicha 8	6687,00	Ujęcie Bzin - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie dezynfekcja (promieniowanie UV, podchloryn sodu) ujęcie Grzybowa Góra - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie, korekta pH, okresowa dezynfekcja (podchloryn sodu) ujęcie Milica, Bugaj, Bór – woda nie wymaga uzdatniania	m. Skarżysko- Kamienna, gmina Skarżysko Kościelne : Grzybowa Góra, Kierz Niedźwiedzi, Lipowe Pole Plebańskie, Lipowe Pole Skarbowe, Majków, Michałów, Skarżysko Kościelne, Świerczek gmina Bliżyn : Bugaj, Brzeście, Wołów, Zagórze, gmina Wąchock : Parszów	49.313	Przydatna
Suchedniów	Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchedniowie ul. Kościelna 21	1151,70	Ujęcie Józefów – korekta ph	gmina Suchedniów : Suchedniów, Mostki	8.083	Przydatna
Krzyżka		206,50	Ujęcie Krzyżka – korekta ph i twardości	gmina Suchedniów : Krzyżka, Michniów,	1.708	Przydatna

				Ostojów, Suchedniów ul. Świerkowa gmina Łączna: Podłazie		
Gostków	Gmina Bliżyn z siedzibą Bliżyn ul. Kościuszki 79A	850,40	ujęcie Gostków – woda nie wymaga uzdatniania	gmina Bliżyn: Bliżyn, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Jastrzębia, Kopcie, Kucębów, Mroczków, Mroczków-Kamionki, Mroczków-Kapturów, Nowki, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Pięty, Płaczków, Rędocin, Sobótka, Sołtyków, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Zbrojów	6.810	Przydatna
Łączna		605,80	ujęcie Czerwona Górka – woda nie wymaga uzdatniania (w razie potrzeby prowadzona dezynfekcja wody)	gmina Łączna: Czerwona Górka, Gózd, Jęgrzna, Kamionki, Łączna, Osełków, Podzagnańszcze, Stawik, Zagórze, Zaskale	3.478	Przydatna
Zalezianka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Łącznej; Łączna 115	130,70	ujęcie Zalezianka – stała dezynfekcja wody (podchloryn sodu)	gmina Łączna: Zalezianka, Występa, Jaśle	0.854	Przydatna
Klonów		31,40	Ujęcie Klonów - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie korekta pH, stała dezynfekcja wody (podchloryn sodu)	gmina Łączna: Klonów	0.275	Warunkowo przydatna do spożycia z powodu podwyższonej zawartości manganu

W analizowanym okresie do tutejszej stacji sanitarno-epidemiologicznej wpłynęła jedna skarga dotycząca zastrzeżeń co do jakości wody podawanej z wodociągu Skarżysko. Przeprowadzone badania wykazały, że jakość wody spełniała normy sanitarne.

W 2022 r. nie odnotowano innych zgłoszeń mieszkańców powiatu dotyczących reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę.

2.1. Wodociągi o produkcji <100 m³/d.

W analizowanym okresie w ewidencji znajdował jeden wodociąg Klonów, zaopatrujący w wodę przeznaczoną do spożycia mieszkańców miejscowości Klonów w gminie Łączna (około 300 osób).

Jakość wody z omawianego wodociągu była kwestionowana z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu. Przeprowadzone badania próbek wody pobranych w lutym 2022 r. wykazały podwyższoną zawartość tego parametru. Zarządca wodociągu niezwłocznie przeprowadził działania naprawcze polegające na płukaniu urządzeń uzdatniających oraz odcinków sieci wodociągowej – jednak bezskuteczne. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej wszczął postępowanie administracyjne i zobowiązał właściciela oraz zarządcę wodociągu do doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z terminem wykonania do dnia 29 kwietnia 2022 r. Jednocześnie stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia z wodociągu Klonów przy zachowaniu zawartości powyższego parametru maksymalnie do 300 µg/l. Bowiem zgodnie z zaleceniami WHO z 2011 r. mangan zaliczony jest do parametrów jakości wody niemających bezpośredniego znaczenia dla bezpieczeństwa wody dla zdrowia ludzi. Podstawowym niepożądanym efektem zawartości manganu w wodzie jest jego niekorzystny wpływ na ocenę organoleptyczną wody, obejmujący: wzrost barwy wody, przebarwienie pranej odzieży, ceramiki sanitarnej i innych powierzchni mających wielokrotny lub stały (częsty) kontakt z wodą, wzrost mętności, przykry smak wody, wytrącanie się nierozpuszczalnych osadów czarnej barwy w systemie dystrybucji wody.

Z uwagi na fakt, że planowano renowację studni na wniosek zarządcy wodociągu przedłużono termin realizacji zarządzenia decyzji do dnia 30.06.2022 r. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała niewykonanie obowiązku, w pobranych próbkach wody stwierdzono utrzymującą się podwyższoną zawartość manganu. W związku powyższym wystosowano upomnienie wzywające strony do niezwłocznego wykonania zarządzenia decyzji. Zakład Gospodarki Komunalnej w Łącznej w dalszym ciągu prowadził prace na stacji uzdatniania wody – wymieniono złożę w filtrach uzdatniających, jak również zostały wymienione dyski w głowicach sterujących pracą filtrów. Ostatecznie jakość wody została doprowadzona do norm sanitarnych, co potwierdziły badania próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej. Tym samym zarządzenia przedmiotowej decyzji zostały wykonane a mieszkańcy od sierpnia 2022 r. mają zapewnioną wodę spełniającą wymagania określone w obowiązujących przepisach.

2.2. Wodociągi o produkcji 100-1000 m³/d.

W 2022 r. grupę wodociągów o wyżej wymienionej wydajności stanowiły: wodociąg Gostków, wodociąg Krzyżka, wodociąg Łączna oraz wodociąg Zalezianka, zaopatrujące około 18,2% ludności powiatu.

Na podstawie przeprowadzonych badań próbek wody pobranych z tych wodociągów, zarówno w ramach kontroli wewnętrznej, jak również kontroli urzędowej stwierdzono, że jakość wody na ogół odpowiadała normom zawartym w obowiązującym rozporządzeniu.

2.3. Wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/d.

Do grupy wodociągów o wyżej wymienionej produkcji zakwalifikowano następujące wodociągi tj. wodociąg Skarżysko oraz wodociąg Suchedniów, zaopatrujące około 57 tys. osób.

Jakość wody podawanej z wyżej wymienionych wodociągów, zarówno pod względem bakteriologicznym jak i fizykochemicznym, spełniała wymagania sanitarne.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w wodzie podawanej do sieci z wodociągu Skarżysko systematycznie monitorowano zawartość trichloroetenu i tetrachloroetenu. Jakość wody w tym zakresie nie była kwestionowana.

2.4. Inne podmioty zaopatrujące w wodę.

W analizowanym okresie w ewidencji znajdowały się 2 inne podmioty zaopatrujące w wodę tj: wodociąg Teco–Park i wodociąg Mesko, z których woda jest wykorzystywana na potrzeby zakładów, jak również do celów komercyjnych. Żaden z wyżej wymienionych wodociągów nie służy do stałego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Jakość wody podawanej z tych wodociągów nie budziła zastrzeżeń.

W przypadku wodociągu Mesko, podobnie jak w wodociągu Skarżysko, kontrolowano systematycznie zawartość trichloroetenu i tetrachloroetenu w wodzie podawanej do sieci. Zawartość tego parametru utrzymywała się w dopuszczalnych granicach.

Tabela. 5. Liczba ludności powiatu skarżyskiego korzystającej z wody wyprodukowanej w latach 2020-2022.

Rodzaj urządzenia		Rok	Liczba ludności zaopatrywanej w tys.
Wodociągi o produkcji (m ³ /d)	<100	2020	0,3
		2021	0,3
		2022	0,3
	100-1000	2020	13,0
		2021	12,9
		2022	12,8
	1000-10000	2020	58,0
		2021	58,1
		2022	56,0
Razem wodociągi		2020	71,3
		2021	71,3
		2022	69,1

2.5. Inne urządzenia wodne.

Ze względu na dużą ilość osób korzystających ze źródła naturalnego zlokalizowanego w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Gajowej zostało ono objęte nadzorem.

Jakość wody z tego źródła nie spełniała wymagań z uwagi na stwierdzone zanieczyszczenia bakteriologiczne - obecność bakterii grupy coli oraz niskie pH. W przypadku pozostałych badanych parametrów jakość wody nie była kwestionowana.

3. Badania ciepłej wody w szpitalach i budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

Ze względu na powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami *Legionella* i realne zagrożenie zakażenia ludzi wprowadzono obowiązek badania w tym kierunku wody ciepłej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W 2022 r. przeprowadzono 12 kontroli jakości wody ciepłej, łącznie pobrano 29 próbek z 10 obiektów.

3.1. Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W analizowanym okresie pobrano 14 próbek ciepłej wody na obecność pałeczek *Legionella* z 2 podmiotów leczniczych tj. ze Szpitala Powiatowego w Skarżysku-Kamiennej oraz Zakładu Opiekuńczo-Pielęgnacyjnego „Anna” w Skarżysku Kościelnym. Jakość wody w badanym zakresie spełniała wymagania sanitarne.

3.2. Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego.

W celu oceny stopnia skolonizowania instalacji wody ciepłej pałeczkami *Legionella* w 2022 r. zostało pobranych do badania 15 próbek z 8 obiektów tj. z 4 obiektów świadczących usługi noclegowe oraz z 4 placówek edukacyjno-wychowawczych. Przeprowadzone badania tych próbek nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm.

4. Podsumowanie.

W roku 2022 około 99 % konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jedynie niewielki odsetek ludności powiatu – mieszkańcy wsi Klonów, zaopatrywani byli w wodę warunkowo dopuszczoną do spożycia.

IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.

1. Wprowadzenie.

W 2022 roku na terenie powiatu skarżyskiego bieżącym nadzorem sanitarnym objętych było 262 obiekty użyteczności publicznej. Skontrolowano 120 obiektów, co stanowi 46% wszystkich ujętych w ewidencji i przeprowadzono w nich łącznie 131 kontroli. Powyższa liczba obejmuje również 3 kąpieliska i 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Tabela 6. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli w 2022 r.

Lp.	Rodzaj obiektu/ urządzenia	Liczba obiektów / urządzeń		Liczba złych obiektów pod względem		Działalność kontrolno - represyjna					
		Wg ewidencji	Skontrolowanych	Technicznym	Sanitarno porządkowym	Decyzje admi nistracyjne	Decyzje pron gujące	Zalecenia pokontrolne	Ilość mandatów	Kwoty mandatów zł	Inne
1.	Ustępy publiczne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Pływalnie kryte	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pływalnia odkryta	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Placówki zapewniające całodobową opiekę	1	1	0	1	0	0	0	1	500	0
5.	Dom pomocy społecznej	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Noclegowanie	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Hotele	7	6	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Kempingi	2	2	0	1	0	0	0	1	200	0
9.	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	11	7	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Zakłady fryzjerskie	70	34	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Zakłady kosmetyczne	50	22	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Zakład tatuażu	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Zakłady odnowy biologicznej	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Inne zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Dworce i stacje kolejowe	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Tereny rekreacyjne	32	3	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Cmentarze	13	10	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Domy przedpogrzebowe	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0
19.	Inne obiekty użyteczności publicznej	46	15	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM		262	120	0	2	0	0	0	2	700	0

2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urządzeń.

2.1. Ustępy publiczne.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej znajduje się 1 toaleta wolnostojąca zlokalizowana przy ul. Słowackiego w Skarżysku - Kamiennej. W analizowanym okresie nie została skontrolowana, toaleta z powodu awarii była nieczynna.

Podobnie jak w latach poprzednich sygnalizujemy, że ilość ustępów na nadzorowanym terenie jest niewystarczająca, szczególnie przejawia się to w sezonie letnim, w miejscach dużych skupisk ludności.

Ponadto w czasie trwania sezonu kąpielowego przy kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli znajdowały się też toalety ogólnodostępne. Ustępy te zorganizowane były w pawilonach sanitarnych przy kąpieliskach: „Rejów” w Skarżysku - Kamiennej i w Suchedniowie oraz przy miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli w Mostkach gm. Suchedniów lub stanowiły je kabiny sanitarne typu TOI TOI (przy kąpielisku w Bliżynie oraz przy miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli Jaśle gm. Łączna).

Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno-higieniczny tych toalet. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie utrzymania bieżącej czystości. Ustępy te zaopatrzone były w podstawowe środki higieny: mydło w płynie i papier toaletowy. Urządzenia sanitarne były sprawne i dezynfekowane na bieżąco. Toalety przy kąpieliskach czynne były tylko w ustalonym przez organizatora sezonie kąpielowym.

2.2. Obiekty pomocy społecznej.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 6 obiektów pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej ul. Sporna 6
- Dom Pomocy Społecznej „Centrum Seniora” w Skarżysku - Kamiennej ul. Ekonomii 7
- Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej,
- Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Zielnej 12
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku - Kamiennej ul. Tysiąclecia 22
- Noclegownia dla bezdomnych w Skarżysku - Kamiennej ul. Wileńska 34.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba nadzorowanych obiektów pozostała na tym samym poziomie.

W analizowanym okresie skontrolowano Dom Pomocy Społecznej „Centrum Seniora”. Obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych: podjazdy, winda, łazienki dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych (bezbrodzikowe, poręcze, krzesło prysznicowe). Placówka

posiada 30 miejsc stałego pobytu całodobowego i 30 miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób niesamodzielnych, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, wyposażenia nie budził zastrzeżeń. Czystość bieżąca w skontrolowanych pomieszczeniach zachowana.

Skontrolowano także Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej, w którym przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne oraz 1 kontrolę sprawdzającą. Jedna z kontroli wykazała, że obiekt utrzymany był w nieodpowiednim stanie porządkowym - skontrolowane pokoje i łazienki pensjonariuszy były brudne, nieposprzątane. W pokojach i na terenie obiektu stwierdzono obecność znacznej ilości much. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 500 zł. Powyższe nieprawidłowości zostały usunięte co potwierdziła przeprowadzona kontrola sprawdzająca. Kolejna kontrola interwencyjna nie wykazała uchybień.

Przeprowadzono kontrolę noclegowni dla bezdomnych mężczyzn prowadzoną przez Stowarzyszenie Bractwa Matki Bożej Miłosierdzia zlokalizowanej w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Wileńskiej. Od sierpnia 2018 r. funkcjonuje jako obiekt całoroczny, czynny w godzinach od 18:00 do 8:00, z małą przerwą w okresie letnim na przeprowadzenie koniecznych remontów i napraw.

Noclegownia przeznaczona jest dla 25 osób, w razie konieczności istnieje możliwość zwiększenia liczby miejsc dla 6 osób. Miejsca noclegowe znajdują się w pokojach na I i II piętrze, a na parterze mieści się jadalnia. W porze nocnej zapewniona jest opieka jednego opiekuna.

We wszystkich pokojach znajdują się umywalki z zimną i ciepłą wodą, a na każdym piętrze pomieszczenie higieniczno-sanitarne. Dodatkowo zapewniono dostęp do pralki automatycznej oraz raz w tygodniu istnieje możliwość kąpieli dla osób potrzebujących z terenu miasta (udostępniana jest kabina prysznicowa). Pomieszczenia mieszkalne i sanitarne wyposażone są w podstawowy sprzęt i środki czystościowe. W ostatnim czasie wymieniono szafki przyłóżkowe na nowe. Standard tego obiektu jest niski. W skontrolowanych pokojach oraz innych pomieszczeniach w zakresie utrzymania bieżącej czystości nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pozostałe obiekty z tej grupy nie zostały skontrolowane.

2.3. Obiekty hotelarskie.

Do tej grupy obiektów zakwalifikowano 7 hoteli, 2 obiekty wczasowo-turystyczne i 11 obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba obiektów hotelowych uległa zmianie. Nadzorem objęto 2 obiekty, w których świadczone są

usługi noclegowe tj. Usługi Noclegowe „Apartamenty Pasternik 7” w Suchedniowie i Agroturystykę „GreenVit” Sylwia El-Dursi w Mostkach. W analizowanym okresie łącznie przeprowadzono 16 kontroli.

Wszystkie hotele znajdujące się w ewidencji są skategoryzowane, z czego 6 zlokalizowanych jest w mieście i 1 na terenie wiejskim:

- Hotel „Promień”, w Skarżysku-Kamiennej,
- Hotel „Komes” w Skarżysku-Kamiennej,
- Hotel „Aramis” w Skarżysku-Kamiennej
- Hotel „Paradiso” w Suchedniowie,
- Hotel „Świętokrzyski” w Suchedniowie,
- Hotel „Stary Młyn” w Suchedniowie,
- Hotel „Magnat” w Mostkach.

W ciągu całego roku skontrolowanych zostało 6 hoteli. Stan sanitarny i techniczny hoteli nie budził zastrzeżeń. Należy podkreślić, że właściciele starają się podnosić standard świadczonych usług – przeprowadzają remonty i modernizują oraz wymieniają wyposażenie pokoi. Wzrasta poziom świadczonych usług, higieny oraz dbałość o teren wokół budynków hoteli i jego zagospodarowanie.

Nadzorem objęto także dwa ośrodki wypoczynkowe: Ośrodek Wypoczynkowy "Rejów" w Skarżysku-Kamiennej ul. Wioślarska 1 oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suchedniowie ul. Ogrodowa 11.

Stan sanitarno-higieniczny Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suchedniowie nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzona kontrola Ośrodka Wypoczynkowego „Rejów” w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Wioślarskiej 1 wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego i technicznego. Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że skontrolowane pokoje i domki były brudne, niedokładnie posprzątane. Stwierdzono również zniszczone powierzchnie ścian i sufitów w 2 pokojach oraz w 3 domkach kempingowych. W trakcie kontroli kwestionowano także stan bielizny - pościel była zniszczona, miejscami podarta, ze śladami nadmiernego zużycia. W związku z powyższym nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 200 zł. Powyższe nieprawidłowości zostały usunięte w krótkim terminie, co zostało potwierdzone podczas przeprowadzonej kontroli sprawdzającej (odmalowano ściany i sufity kwestionowanych pokoi).

Po raz pierwszy skontrolowano Usługi Noclegowe „Apartamenty Pasternik 7” w Suchedniowie i Agroturystykę „GreenVit” Sylwia El-Dursi w Mostkach. W obu obiektach nie prowadzi się działalności gastronomicznej, a goście żywią się we własnym zakresie

Usługi Noclegowe „Apartamenty Pasternik 7” to obiekt nie skategoryzowany świadczący usługi przez cały rok, nie jest przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Obiekt mieści się w budynku dwukondygnacyjnym i dysponuje 6 dwupoziomowymi, niezależnymi apartamentami, każdy z wejściem z zewnątrz. Do wynajęcia przeznaczonych jest 5 z nich. Wyposażenie apartamentów prawidłowe, w dobrym stanie technicznym, zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów. Każdy aneks kuchenny wyposażony w niezbędne sprzęty i urządzenia AGD. W skontrolowanych pokojach oraz innych pomieszczeniach w zakresie utrzymania bieżącej czystości nieprawidłowości nie stwierdzono. Gościom zapewniana jest czysta pościel i ręczniki oraz podstawowe środki higieny. Na zewnątrz urządzono strefę spa z drewnianą sauną ogrodową, gorącą balią i zimnym natryskiem. Do dyspozycji gości jest także altana grillowa i miejsce na ognisko, leżaki. Wydzielono parking dla samochodów. Teren wokół obiektu był zagospodarowany i czysty. Pranie bielizny zlecane firmie zewnętrznej. Odbiór odpadów komunalnych zapewniony w ramach umowy zawartej z wyspecjalizowanym podmiotem. Stan sanitarno-techniczny został oceniony jako dobry, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Agroturystyka „GreenVit” prowadzona jest w 3 budynkach zlokalizowanych na terenie posesji:

- budynek murowany dwukondygnacyjny, w którym znajduje się 5 jednostek mieszkalnych zlokalizowanych na I i II piętrze oraz wspólna kuchnia i salon z kominkiem. 4 pokoje mają bezpośrednie połączenie z węzłem higieniczno-sanitarnym, dla 1 pokoju łazienka jest zapewniona z dróg komunikacji ogólnej;

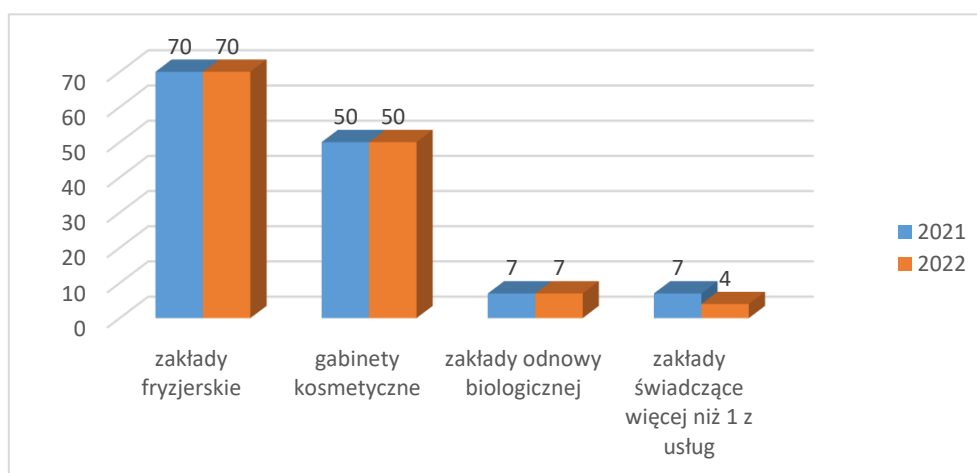
- domek letniskowy typu Brda dysponuje 7 miejscami noclegowymi;
- domek czterosegmentowy, w którym znajdują się 4 pokoje, każdy z aneksem kuchennym i zapleczem sanitarnym.

W pierwszym budynku działalność prowadzona jest całorocznie, w dwóch pozostałych sezonowo. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Ocena tej grupy obiektów wykazała, że baza noclegowa całoroczna i sezonowa na terenie powiatu skarżyskiego jest na dobrym poziomie i stale ulega poprawie.

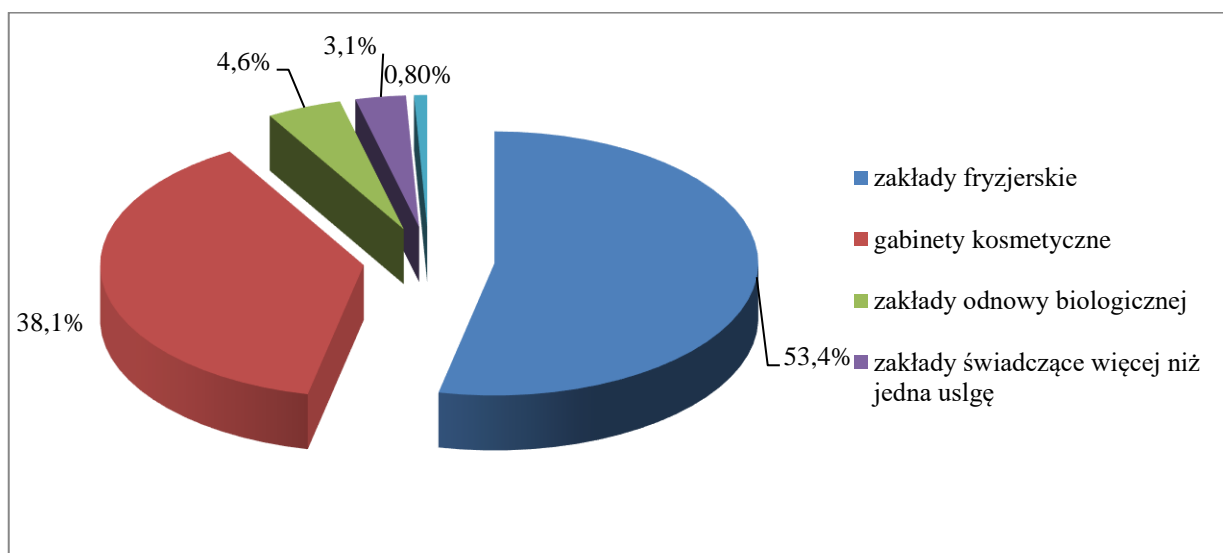
2.4. Zakłady fryzjerskie, gabinety kosmetyczne i odnowy biologicznej.

W tej grupie obiektów nadzorem sanitarnym objęto 131 zakładów usługowych, a więc łączna ich liczba w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się o 3. Liczbę tych zakładów w latach 2021-2022 prezentuje poniższa rycina.

Ryc.21. Liczba zakładów usługowych objętych nadzorem w latach 2021-2022

Natomiast udział procentowy różnych rodzajów zakładów tej grupy w 2022 przedstawia diagram poniżej.

Ryc.22. Struktura zakładów usługowych w 2022 roku na terenie powiatu skarżyskiego.

Znaczna część tych obiektów znajduje się w mieście - 124 a jedynie 7 na terenach wiejskich. W okresie sprawozdawczym spośród ujętych w ewidencji skontrolowano 63 zakłady usługowe. We wszystkich skontrolowanych obiektach w zakresie świadczonych usług nieprawidłowości nie stwierdzono. Podczas przeprowadzanych kontroli szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i sprzętu stosowanego do obsługi klientów. Dezynfekcja i sterylizacja narzędzi prowadzona była zgodnie z procedurami postępowania aseptycznego. Preparaty dezynfekcyjne stosowane były zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych, prawidłowo dobrane, o szerokim spektrum działania na mikroorganizmy, przestrzegane było ich stężenie robocze, czas dezynfekcji oraz terminy ważności. Zwiększa się liczba gabinetów kosmetycznych, gdzie do sterylizacji narzędzi

używa się własne autoklawy. Jałowe narzędzia mogące naruszyć ciągłość tkanki umieszczone były w sterylnych pakietach zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem, przechowywane w pojemnikach, w szafkach, z przestrzeganiem dat ważności. W większości zakładów stosowana była bielizna jednorazowego użycia. W trakcie kontroli sanitarnych pracownicy sekcji Nadzoru Higieny Środowiska udzielali wskazówek dotyczących warunków świadczenia usług zwłaszcza wśród rozpoczynających działalność w zakresie usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu.

Stan ocenianej grupy obiektów z roku na rok ulega poprawie w zakresie dbałości o higienę i estetykę pomieszczeń, standardu posiadanego wyposażenia. Nie zachodziła konieczność podejmowania działań represyjnych.

W analizowanym okresie podczas kontroli solariów sprawdzano w dalszym ciągu realizację ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, której celem jest ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego (UV), wydzielanego przez urządzenia stosowane do naświetlania skóry, wywołujące efekt opalenizny. Egzekwowano jej kluczowe zalecenia tj. całkowity zakaz reklamy i promocji usług solaryjnych, zakaz udostępniania solarium małoletnim i umieszczenie informacji o tym zakazie (treść zgodna ze wzorem) oraz informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzano.

2.5. Obiekty komunikacji publicznej.

W analizowanym okresie stałym nadzorem sanitarnym objęte były 2 dworce PKP w Skarżysku - Kamiennej oraz w Suchedniowie.

W trakcie czynności kontrolnych nie stwierdzono naruszeń wymagań higieniczno-sanitarnych. Znajdujące się w poczekalni ławki oraz pojemniki na odpady były w dobrym stanie technicznym, kosze opróżniane na bieżąco. Teren wokół obiektów uporządkowany, zagospodarowany. Na każdym dworcu znajdują się toalety ogólnodostępne, przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Zapewniono w nich podstawowe środki higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe, papier toaletowy).

Budynek dworca PKP w Skarżysku – Kamiennej jest obiektem nowoczesnym, spełniającym współczesne standardy obsługi podróżnych.

Skontrolowano również środki transportu publicznego tj. 3 autobusy komunikacji miejskiej i 2 pociągi osobowe. Wśród skontrolowanych środków transportu pojazdów ze złym stanem sanitarnym nie stwierdzono. Należy nadmienić, że kontrole środków transportu odbywają się na terenie bazy lub bocznicy kolejowej, gdzie ocenia się stopień ich przygotowania do wyjazdu na trasę.

2.6. Cmentarze.

Na nadzorowanym terenie, pod kontrolą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej, znajduje się 13 cmentarzy. W okresie sprawozdawczym skontrolowano 10 z nich. Ocenie podlega głównie stan utrzymania porządku w ich obrębie, właściwe postępowanie w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, a także stan ogrodzenia oraz obecność punktów poboru wody. Podczas przeprowadzonych kontroli drobne nieprawidłowości były omawiane i usuwane na bieżąco, stan sanitarny nie był kwestionowany.

2.7. Domy przedpogrzebowe.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej znajdują się 4 domy przedpogrzebowe. W porównaniu do roku ubiegłego ubył 1. Skontrolowano 2 z nich. Wszystkie świadczą usługi w zakresie przechowania zwłok, przygotowania do ceremonii pogrzebowych, sprzedaży trumien i urn, transportu zwłok i szczątków ludzkich. Dodatkowo Centrum Nekropolis w Skarżysku-Kamiennej oferuje spoielenie zwłok. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Kontrolą objęto również 2 samochody przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Każdy z nich jest trwale oznakowany w sposób wskazujący na jego przeznaczenie, a kabina kierowcy jest odizolowana na trwale od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich. Skontrolowane środki transportu przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków spełniają wymagania techniczne i sanitarne określone w § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich. W dowodach rejestracyjnych tych samochodów znajdują się wpisy dotyczące przeznaczenia samochodu.

2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W tej licznej i zróżnicowanej grupie nie odnotowano znaczących zmian tak w ilości, jak i w jakości świadczonych usług, ubyła 1 apteka. W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 78 obiektów, w tym: 23 apteki, 1 punkt apteczny, 9 obiektów kultury i sportu, 7 stacji paliw, 1 miejsce obsługi podróżnych kategorii I, 1 parking, 32 placów zabaw, 1 pralnia oraz 3 obiekty MSWiA. Skontrolowano 30% obiektów ujętych w ewidencji. W zdecydowanej większości nie stwierdzono naruszeń wymagań sanitarno-higienicznych, natomiast w wielu nastąpiła poprawa stanu sanitarno-technicznego.

Mając na uwadze bezpieczeństwo dzieci skontrolowano także place zabaw. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych piaskownic i urządzeń zabawowych nie budził zastrzeżeń. Nie pobierano próbek piasku z piaskownic do badań, czystość piasku oceniano wizualnie.

Większość nowych urządzeń zabawowych posiada certyfikaty potwierdzające zgodność wyrobu z parametrami określonymi w Polskich Normach lub atest potwierdzający bezpieczeństwo użytkowania wyrobu, co zapewnia bezpieczeństwo korzystających z nich dzieci. Zauważalne jest, że piaskownice ogólnodostępne są bardziej narażone na uszkodzenia lub zanieczyszczenia przez zwierzęta domowe. Piaskownice w przedszkolach są z reguły przykryte i znajdują się na terenach ogrodzonych. Na większości placów zabaw obowiązuje zakaz wprowadzania zwierząt oraz palenia wyrobów tytoniowych. Zakazy te zostały umieszczone w regulaminach określających warunki korzystania z tych obiektów lub na tablicach informacyjnych.

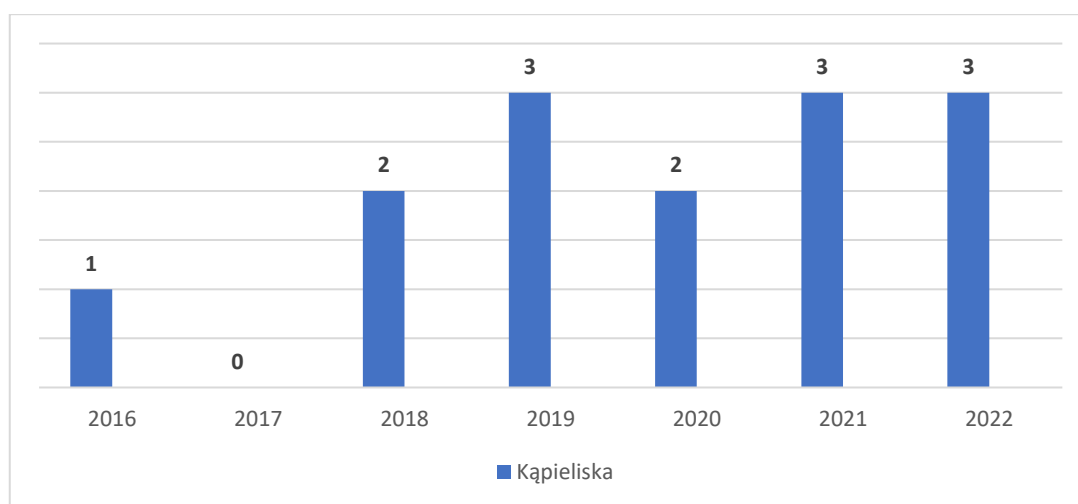
2.9. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

W 2022 r. nadzór nad kąpieliskami i miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpeli prowadzony był w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. D.U. 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. 2019 r. poz. 255);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz.U. 2018 r., poz. 2476).

W analizowanym okresie, zgodnie z przyjętymi uchwałami rad miast i gmin, na terenie powiatu skarżyskiego zostały utworzone 3 kąpieliska:

1. Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suchedniowie przy ul. Ogrodowej 11. Obiekt ten funkcjonował w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2022 r.
2. Kąpielisko Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Sportowej – Zalew Rejów. Obiekt ten funkcjonował w okresie od 29 czerwca do 1 września 2022 r.
3. Kąpielisko Bliżyn nad zbiornikiem wodnym Zbiornik Bliżyn. Obiekt ten funkcjonował w okresie od 25 czerwca do 31 sierpnia 2022 r. Organizatorem kąpieliska była Gmina Bliżyn.

Ryc.23. Liczba kąpielisk w latach 2016-2022

Powyższe obiekty zostały skontrolowane w trakcie sezonu. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy kąpielisk nie był kwestionowany. Obiekty były właściwie oznakowane - posiadały regulaminy i stosowne tablice informacyjne. W czasie trwania sezonu zapewniona była opieka ratowników wyposażonych w podstawowy sprzęt ratunkowy i pomocniczy oraz sprzęt medyczny.

Ocena jakości wody w kąpielisku dokonywana jest na podstawie analizy parametrów świadczących o zanieczyszczeniu mikrobiologicznym (*Escherichia coli* i enterokoki), które zostały zakwalifikowane jako stanowiące potencjalnie największe ryzyko dla osób kąpiących się. Istotnym elementem jest również wizualne nadzorowanie jakości wody w zakresie występowania sinic oraz stałych zanieczyszczeń mogących wpływać na bezpieczeństwo osób korzystających z kąpeli.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami organizatorzy wszystkich nadzorowanych kąpielisk ustalili z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Skarżysku - Kamiennej harmonogramy pobierania próbek wody i wykonywali zgodnie z nimi badania jakości wody. Próbkę wody ze wszystkich kąpielisk zostały pobrane do badania przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego w ramach kontroli urzędowej oraz trzykrotnie w trakcie jego funkcjonowania w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora.

Jakość wody w nadzorowanych kąpieliskach na ogół spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach. Jedynie pod koniec sezonu kąpielowego w kąpielisku w Suchedniowie stwierdzono nadmierny zakwit sinic. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej wprowadził zakaz kąpeli, który obowiązywał od 25 do 31 sierpnia 2022 r. tj. do końca sezonu kąpielowego.

W 2022 r. łącznie wydano 13 bieżących ocen o jakości wody w kąpieliskach, z czego 1 o nieprzydatności wody do kąpeli. Informacje o bieżącej ocenie jakości wody były niezwłocznie zamieszczane na stronie Serwisu kąpieliskowego oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji

Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej. Serwis kąpieliskowy dostępny jest na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego pod adresem <http://sk.gis.gov.pl/>. Celem Serwisu kąpieliskowego jest przede wszystkim natychmiastowe przekazywanie i rozpowszechnianie informacji o jakości wody w kąpieliskach podczas letniego wypoczynku, tak aby minimalizować ryzyko zdrowotne dla osób kąpiących się.

Źródło: <https://sk.gis.gov.pl/>

W analizowanym okresie dokonano klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach, która przeprowadzana jest na podstawie wyników badań mikrobiologicznych z danego sezonu kąpielowego oraz trzech poprzedzających sezonów kąpielowych, zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (na podstawie wartości percyntyla dla wyliczenia mikrobiologicznego). W tabeli poniżej przedstawiono wyniki klasyfikacji.

Tabela 7. Klasyfikacja kąpielisk w 2022 r.

Nazwa kąpieliska	Sezony kąpielowe	Klasyfikacja
Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suchedniowie	2019-2022	dobra
Kąpielisko Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Sportowej – Zalew Rejów	2019-2022	dobra
Kąpielisko Bliżyn nad zbiornikiem wodnym Zbiornik Bliżyn	2018-2019 2021-2022	niedostateczna

Z przeprowadzonej analizy wynika, że jakość wody w kąpielisku Bliżyn została sklasyfikowana jako niedostateczną. Na powyższą ocenę miało wpływ zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody w 2018 r. tj. w pierwszym sezonie kąpielowym brany pod uwagę w klasyfikacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami kąpielisko takie może funkcjonować pod warunkiem podjęcia stosownych działań mających na celu m.in.: ochronę zdrowia ludzkiego i poprawę jakości wody oraz ustalenie przyczyn nieosiągnięcia dostatecznej klasyfikacji jakości wody w kąpielisku.

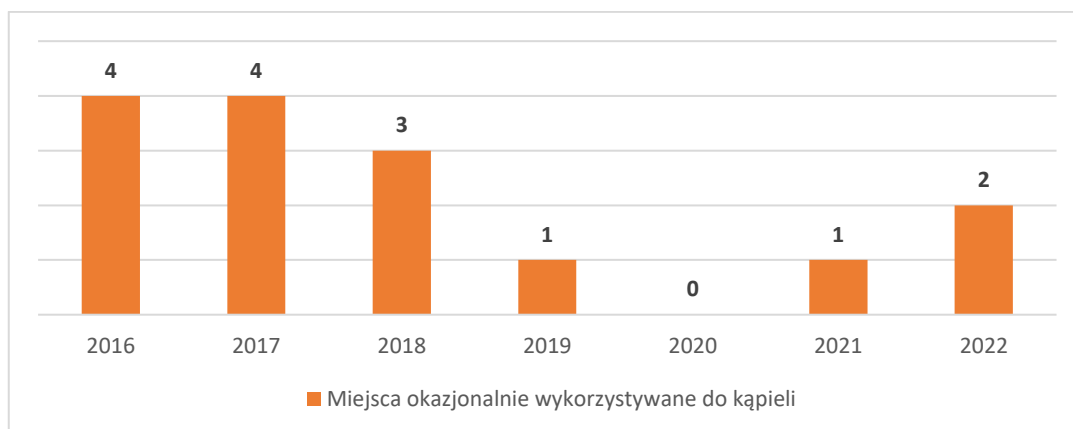
Zgodnie z ustawą Prawo wodne poza kąpieliskami mogą być również tworzone miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, które mogą funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 kolejnych dni w roku kalendarzowym. W 2022 r. na terenie powiatu skarżyskiego wyznaczono 2 takie miejsca:

1. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli: zalew Jaśle, którego organizatorem była Gmina Łączna. Obiekt został wyznaczony na okres od 2 do 31 lipca 2022 r.

2. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli wyznaczone na zbiorniku wodnym Mostki w gminie Suchedniów, które funkcjonowało od 15 lipca do 13 sierpnia 2022 r. Organizatorem tego miejsca była spółka LEDWORLD.

Obiekty te zostały skontrolowane w trakcie sezonu kąpielowego. Miejsca te były oznakowane odpowiednimi tablicami informacyjnymi. W okresie ich funkcjonowania miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli były strzeżone, nad bezpieczeństwem osób kąpiących się czuwali przeszkoleni ratownicy.

Jakość wody oceniana była na podstawie sprawozdań z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez organizatorów miejsc do kąpeli przed rozpoczęciem sezonu oraz minimum raz w trakcie jego trwania. Jakość wody nie była kwestionowana. Komunikaty o jakości wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na bieżąco umieszczano na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej.

Ryc.24. Liczba miejsc wykorzystywanych do kąpeli w latach 2016-2022

2.10. Pływalnie.

Pływalnie z uwagi na związane z korzystaniem z nich ryzyko zakażeń wymagają szczególnego nadzoru sanitarnego. W ewidencji znajduje się Kryta Pływalnia zlokalizowana w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Spółdzielczej 19 oraz basen odkryty w Hotelu „Paradiso” w Suchedniowie ul. Harcerska 12.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni właściciel obiektu zobowiązany jest do prowadzenia kontroli wewnętrznej na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1230). Badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone są zgodnie z ustalonymi harmonogramami. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach nadzoru: uzgadniają przedkładane przez zarządzających pływalniami harmonogramy badań jakości wody; wykonują badania jakości wody; gromadzą i analizują dane o jakości wody na pływalniach; wydają zbiorcze roczne oceny jakości wody na pływalniach na podstawie wyników badań i pomiarów realizowanych przez zarządzającego pływalnią oraz wyników badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej.

W analizowanym okresie kontrola wewnętrzna jakości wody na Krytej Pływalni prowadzona była w sposób zgodny z zapisami powołanego powyżej rozporządzenia. Systematycznie kontrolowano pracę urządzeń i rejestrowano wyniki pomiarów w zakresie temperatury, pH, potencjału redoks, chloru wolnego oraz chloru związanego. Badania jakości wody na pływalni prowadzone były zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz każdorazowo po podjętych działaniach naprawczych. Z przeprowadzanej analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych z pływalni w 2022 r. wynika, że jakość wody w niecce basenowej spełniała wymagania fizykochemiczne i mikrobiologiczne określone w obowiązujących przepisach. Natomiast woda wprowadzana do niecki basenowej z systemu cyrkulacji jednokrotnie była kwestionowana ze względu na przekroczoną ogólną liczbę mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h w 1 ml. Zarządzający pływalnią, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o złych wynikach badań, podejmował działania naprawcze polegające przede wszystkim na dezynfekcji całego systemu cyrkulacji, płukaniu filtrów. Kontrolne badania po tych działaniach były prawidłowe.

W celu oceny stopnia skolonizowania instalacji wody ciepłej pałeczkami *Legionella* sp. w 2022 r. zostały pobrane do badania próbki wody ciepłej z pryszniców w łazienkach dla kobiet i mężczyzn na pływalni. Przeprowadzone badania tych próbek nie wykazały przekroczenia dopuszczalnej liczby tych bakterii.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano także basen odkryty w Hotelu „Paradiso” w Suchedniowie. W obiekcie znajduje się strefa spa, dostępna tylko dla gości hotelowych, która składa się z basenu zewnętrznego, wieloosobowej wanny rehabilitacyjnej typu „jacuzzi” i sauny typu „beczka”.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że kontrola wewnętrzna jakości wody na pływalni hotelowej prowadzona jest prawidłowo. W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów stwierdzono, że jakość wody w necce basenowej oraz w jacuzzi w analizowanym okresie nie budziła zastrzeżeń.

W oparciu o sprawozdania z badań próbek wody pobranych z obu nadzorowanych pływalni w ramach kontroli urzędowej i wyniki badań wody na pływalni wykonywanych przez zarządzających obiektami Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej wydał oceny roczne stwierdzające, że jakość wody spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

3. Podsumowanie.

Nadzór sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w analizowanym okresie wykazał 2 obiekty ze złym stanem sanitarnym tj. Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej oraz Ośrodek Wypoczynkowy „Rejów” w Skarżysku-Kamiennej. W pozostałych skontrolowanych obiektach nieprawidłowości nie stwierdzano.

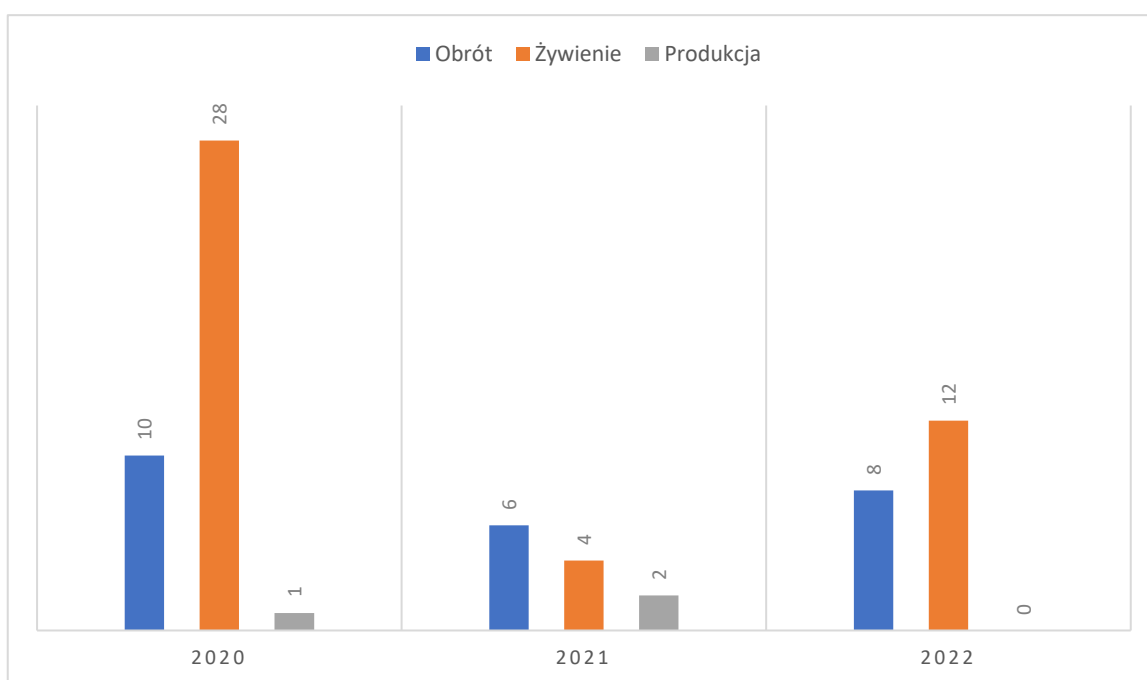
W trakcie sezonu kąpielowego 2022 r. w kąpielisku w Suchedniowie wystąpił nadmierny zakwit sinic. Stwierdzone okresowe braki spełnienia wymagań jakości wody nie obrazują stanu z całego sezonu, a wskazują na sytuacje zaistnienia incydentalnych zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że woda w kąpielisku jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio powiązana ze stanem tego środowiska. Systematyczne monitorowanie, zarządzanie jakością oraz nadzór nad jakością wody w kąpieliskach skutkuje minimalizacją ryzyka dla kąpiących się. Dlatego tak istotne jest utrzymanie wyznaczonych kąpielisk w kolejnych sezonach kąpielowych. Warto także rozważyć możliwość przekwalifikowania istniejących miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na kąpieliska, to jest na obiekty charakteryzujące się wyższymi standardami bezpieczeństwa. Zapewni to dostęp lokalnej społeczności i turystów do obiektów spełniających normy europejskie, które są stale monitorowane w trakcie trwania sezonu kąpielowego i odpowiednio zarządzane. W dalszej perspektywie może przyczynić się także do promocji regionu.

V. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia.

W 2022 roku z 826 zakładów znajdujących się w ewidencji, zaplanowano do kontroli 206 obiektów tj. 25%. Kontrolą objęto: obiekty produkcji i obrotu żywnością, obiekty żywienia zbiorowego typu „otwartego” i „zamkniętego”, zakłady małej gastronomii, środki transportu żywności, wytwórnie i miejsca obrotu przedmiotów użytku. W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie 332 kontrole sanitarne i rekontrole,
- wydano 179 decyzji, w tym 100 merytorycznych i 79 decyzji płatniczych.
- zatwierdzono zgodnie z art.63 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności żywienia 47 zakładów co stanowi 5,6 % nadzorowanych obiektów
- nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 6850 zł .

Ryc. 25. Stan sanitarno - higieniczny obiektów w latach 2020-2022 według ilości nałożonych mandatów karnych.

1. Stan sanitarny w poszczególnych grupach zakładów.

1.1. Zakłady produkcji żywności.

W 29 zakładach produkcyjnych znajdujących się w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS przeprowadzono ogółem 22 kontrole i rekontrole. Skontrolowano 19 zakładów produkcji żywności, w 16 zakładach dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego wg „Arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu produkcji żywności”. Żaden zakład nie otrzymał oceny „niezgodny z wymaganiami”.

W 2022 roku w zakładach produkcyjnych wydano 2 decyzje zarządzające poprawę stanu sanitarno-technicznego zakładów.

Decyzje zarządzające poprawę stanu sanitarno- technicznego dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego ścian, sufitów, drzwi w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego wanny w pomieszczeniu zmywalni ,
- wycofania z użycia zniszczonego sprzętu produkcyjnego,
- prawidłowego prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakładzie.

Terminy wykonania zarządzeń z decyzji ustalono do 31.01.2023r i do 30.04.2023r.

1.2. Zakłady obrotu żywnością.

Nadzorem objętych jest 296 sklepów spożywczych, w tym 35 marketów.

W 50 sklepach sporządzono arkusze oceny stanu sanitarnego zakładu obrotu żywnością, w tym w 23 marketach.

Żaden z zakładów nie otrzymał oceny zakład „niezgodny z wymaganiami”. W obiektach obrotu żywnością przeprowadzono ogółem 127 kontroli i rekontroli.

W 3 obiektach wydano decyzje administracyjne, których zarządzenia dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu;
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego powierzchni podłóg we wszystkich pomieszczeniach zaplecza.

Zarządzenia z decyzji zostały wykonane w określonym terminie, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

Nałożono 8 mandatów karnych na kwotę **1950zł** za następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowe przechowywanie wyrobów wędliniarskich, pieczywa i wyrobów ciastkarskich z kremem
- brak prowadzenia kontroli wewnętrznej oraz wdrażania procedur HACCP
- brak preparatów myjąco- dezynfekcyjnych
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach sklepu
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowych
- brak właściwej odzieży ochronnej,
- brudne urządzenia chłodnicze, brak zachowanej segregacji.

Nieprawidłowości zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

1.3. Zakłady żywienia zbiorowego.

Na terenie naszego działania w 2022 roku znajdowało się 114 zakładów żywienia zbiorowego. Do grupy tej zaliczamy: zakłady żywienia zbiorowego typu „otwartego”, w tym zakłady małej gastronomii oraz zakłady żywienia zbiorowego typu „zamkniętego”.

W 2022 w zakładach tych przeprowadzono 76 kontroli w tym: 33 kontrole sanitarne z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego. Wszystkie oceniono pozytywnie.

1.3.1 Zakłady żywienia zbiorowego otwartego.

Na terenie naszego działania w 2022 roku znajdowało się 48 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. W 2022 w zakładach tych przeprowadzono 49 kontroli w tym: 26 kontroli sanitarnych z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego, 12 kontroli tematycznych, 11 kontroli sprawdzających. Żaden z zakładów nie był oceniony negatywnie.

Nażłożono 8 mandatów karnych na kwotę 2900 zł za następujące nieprawidłowości:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach, szatnia wykorzystywana niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów łatwopsujących,
- brak prawidłowej odzieży roboczej,
- nieprawidłowe przechowywanie opakowań jednorazowych,
- brak prawidłowych preparatów myjąco-dezynfekcyjnych,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- brak kontroli wewnętrznej.

Przeprowadzone ponowne kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości.

W 5 obiektach wydano decyzje administracyjne zarządzające, które dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu;
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego drzwi w pomieszczeniu chłodni,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego wyposażenia zakładu;
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego powierzchni podłóg we wszystkich pomieszczeniach zaplecza;
- zapewnienia prawidłowego odpływu wody z urządzeń wodnych do instalacji kanalizacyjnej,
- prawidłowego wydzielenia stanowisk produkcyjnych,
- wydzielenia i urządzenia pomieszczenia do przechowywania i porcjowania ciast kremowych,
- zapewnienia prawidłowego przechowywania odzieży wierzchniej i ochronnej,

Zarządzenia z trzech decyzji zostały wykonane w określonym terminie, co potwierdziły kontrole sprawdzające. Natomiast termin wykonania zarządzeń z dwóch pozostałych decyzji został ustalony do dnia 31.03.2023r., do 20.01.2023 i do 28.04.2023r.

Wydano 2 decyzje zatwierdzające w związku z wniesionymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Podczas kontroli w 21 zakładach zbadano jakość używanego tłuszczu smaźalniczego własnym testerem 3 M PCT 120 – nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

1.3.2. Zakłady małej gastronomii.

Na terenie działania znajduje się 46 zakładów małej gastronomii, arkusz oceny zakładu sporządzono w 7 obiektach. Na podstawie arkuszy oceny zakładu nieprawidłowości w tej grupie obiektów nie stwierdzono.

Nażłożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł za następujące nieprawidłowości, które stwierdzono podczas kontroli interwencyjnej:

- brak czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowej odzieży roboczej,
- nieprawidłowe przechowywanie opakowań jednorazowych,
- brak prawidłowych preparatów myjąco-dezynfekcyjnych,
- brak kontroli wewnętrznej,
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i półproduktów,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Przeprowadzona kontrola sprowadzająca potwierdziła usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wydano 1 decyzję administracyjną zarządzającą, która dotyczyła:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego parapetów okiennych na zapleczu zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów na zapleczu zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego podłogi na zapleczu zakładu.

Termin wykonania zarządzeń do 07.11.2022r. Do obecnej chwili nie przeprowadzono kontroli sprawdzającej ponieważ zakład jest zamknięty i nie prowadzi działalności gastronomicznej.

Wydano 10 decyzji zatwierdzających w związku z wniesionymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Podczas kontroli w 4 zakładach zbadano jakość używanego tłuszczu smaźalniczego własnym testerem 3 M PCT 120 – nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

1.3.2 Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego.

Bloki żywienia w szpitalach.

Na terenie działania tutejszej PSSE nadzorem objęty jest 1 blok żywienia w szpitalu. W zakładzie tym w bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości stanu sanitarno-technicznego, w związku z czym została wydana decyzja administracyjna. Zarządzenie tej decyzji dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach bliku żywienia tj. kuchni głównej oraz w zmywalni naczyń stołowych,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego stołów przy stanowiskach mycia i dezynfekcji w pomieszczeniach zmywalni pojemników chromoniklowych GN, zmywalni naczyń kuchennych i sprzętu produkcyjnego i przy stanowisku obróbki drobiu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego wózków do transportu posiłków na oddziały szpitalne,
- zapewnienia prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniu kuchni właściwej.

Terminy wykonania powyższych zarządzeń ustalono do 30.06.2023 i do 29.12.2023r.

Kuchnie niemowlęce.

Nadzorem objęta jest 1 kuchnia niemowlęca, w której w roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną z wypełnieniem arkusza oceny. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Bloki żywienia w domach opieki społecznej.

Na nadzorowanym terenie znajduje się 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej (w tym 2 zakłady w systemie cateringowym) tj.:

- Zakład Opieki Długoterminowej „Anna” Spółka jawna w Skarżysku Kościelnym, ul. Kościelna 16a,
- Dzienny Ośrodek Opieki Medycznej, ul. Zielna 12, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
- Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej 87A, 26-140 Łączna,
- DPS Centrum Seniora ul. Ekonomii 7; Skarżysko- Kamienna,
- DPS ul. Sporna 6; Skarżysko- Kamienna.

W zakładach tych przeprowadzono 6 kontroli, w tym 4 kontrole sanitarne z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego, 1 kontrolę interwencyjną oraz 1 kontrolę sprawdzającą. Przeprowadzone kontrole sanitarne nieprawidłowości nie wykazały, natomiast podczas kontroli interwencyjnej stwierdzono nieprawidłowości stanu sanitarno-technicznego i higienicznego.

Nalożono 1 mandat karny w wysokości 500zł za następujące nieprawidłowości.

- narażenie na zanieczyszczenie przygotowanych do dalszej obróbki obranych ziemniaków ustawionych przy stanowisku mycia i dezynfekcji,
- brak prawidłowego i skutecznego zabezpieczenia bloku żywienia przed szkodnikami (muchami), uszkodzone siatki w oknach oraz używanie lepów na muchy nad stanowiskami, przy których dokonuje się obórki surowców do produkcji w pomieszczeniu kuchni,
- stwierdzenie produktów spożywczych po upływie terminu ważności oraz obecność artykułów spożywczych, których pochodzenie oraz identyfikacja nie była możliwa,
- brak czystości i porządku w bloku żywienia, między innymi: brudne okna, płytki na ścianach z widocznymi zaciekami, brudne, lepzące się szafki i półki.

Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wszystkie zakłady posiadają opracowane i wdrożone instrukcje dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej oparte na zasadach systemu HACCP.

Stołówki szkolne i przedszkolne.

Na terenie działania znajdują się 42 stołówki szkolne i przedszkolne, w tym 15 stołówek prowadzących żywienie w systemie cateringowym. Łącznie przeprowadzono 21 kontroli sanitarnych w tym: 2 kontrole tematyczne związane z oceną wypoczynku, 2 kontrole tematyczne w związku ze złożonymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru, 15 kontroli sanitarnych z wypełnieniem arkusza oceny zakładu, 1 kontrolę sprawdzającą w stołówce szkolnej oraz 1 kontrolę interwencyjną.

W roku sprawozdawczym wydano 3 decyzje zatwierdzające stołówki przedszkolne, w tym 2 prowadzące działalność w systemie cateringowym.

Stołówki w bursach i internatach.

Pod nadzorem PSSE w Skarżysku - Kamiennej znajdują się 2 stołówki w tym stołówka przy Zespole Placówek Edukacyjno - Wychowawczych, ul. Szkolna 15, oraz stołówka przy Zespole Placówek Resocjalizacyjna - Wychowawczych, ul. Legionów 131, w Skarżysku - Kamiennej.

Przeprowadzono w nich 4 kontrole sanitarne nieprawidłowości w tym 2 kontrole zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego, 1 kontrolę sprawdzającą i 1 interwencyjną. Podczas kontroli sanitarnej stwierdzono następujące nieprawidłowości wynikające z arkusza oceny zakładu:

- zły stan techniczny pomieszczeń tj. brudne ściany z odpryskami farby,
- powierzchnie stykające się z żywnością trudno zmywalne,
- nieprawidłowości instalacji wodnej,
- złe przechowywanie i usuwanie odpadów,

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- brak należytej higieny personelu oraz brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Za stwierdzone nieprawidłowości **nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800zł.**

Stołówki w domach dziecka i młodzieży.

Na terenie działania tutejszej PSSE nadzorem objęty jest 1 blok żywienia w domu dziecka Centrum Obsługi Placówek Przystań, ul. Rejowska 53, 26-110 Skarżysko - Kam. W stołówka tej przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego zakładu żywienia zbiorowego. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych.

Pod nadzorem działania PSSE w Skarżysku-Kamiennej znajdują się 2 stołówki, które w roku sprawozdawczym nie zostały skontrolowane.

Inne zakłady żywienia.

Pod nadzorem PSSE w Skarżysku-Kamiennej znajduje się 1 zakład żywienia zbiorowego tj. Stowarzyszenie Bractwa Matki Bożej Miłosierdzia ul. Wileńska w Skarżysku-Kamiennej. W roku sprawozdawczym przeprowadzono wizytację w zakresie warunków sanitarno-higieniczno-technicznych pomieszczeń bloku żywienia. Podczas kontroli stwierdzono, iż w zakładzie przygotowywane były posiłki dla 99 bezdomnych dochodzących i 13 bezdomnych, którzy przebywają w noclegowni (ilość osób korzystających z posiłków jest zmienna). Dla bezdomnych codziennie przygotowywany jest gorący posiłek w postaci zupy oraz dodatkowo wydawane są konserwy, owoce, sery, wyroby cukiernicze, wyroby piekarnicze w opakowaniach jednostkowych otrzymywane od darczyńców. Dla osób, które korzystają z noclegowni przygotowywany jest całodzienny posiłek (śniadanie, obiad, kolacja). Surowiec do sporządzania posiłków dostarczany jest za pośrednictwem Federacji Polskich Banków Żywności oraz z darów od mieszkańców miasta. Posiłki przygotowywane są przez 12 wolontariuszy, którzy pracują codziennie w zespołach 2 osobowych. Są to przeważnie osoby, które pracowały lub pracują w branży spożywczej oraz pielęgniarce. Nadzór nad blokiem żywienia sprawują 2 osoby to jest koordynatorka i siostra zakonna. Podczas wizytacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

2.1 Nadzór nad bazą żywnościowo – żywieniową przy trasach turystycznych i w miejscach wypoczynku.

W 2022 roku zgłoszonych było 28 wypoczynków, w tym 19 wypoczynków w formie wyjazdowej oraz 9 wypoczynków w formie półkolonii. Przeprowadzono 14 kontroli, w tym 12 kontroli tematycznych i 2 kontrole kompleksowe.

2.2 Nadzór nad żywieniem dzieci i młodzieży podczas wypoczynku.

Dokonano oceny obiektów żywieniowych podczas zimowego letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. W 2022r. przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych tematycznych podczas których skontrolowano 28 wypoczynków, w tym 19 wypoczynków Wyjazdowych i 9 półkolonii.

Wypoczynki zimowe i letnie dzieci i młodzieży, w formie półkolonii zorganizowane były w placówkach oświatowych Zajęcia w trakcie zorganizowanego wypoczynku trwały od godziny 9.00 do 13.00. Podczas tego wypoczynku brak było dożywiania.

Dzieci same przynosiły z domu II śniadania, a organizator zapewnił uczestnikom jedynie butelkowaną wodę mineralną niegazowaną o pojemności 0,5 l, którą kupowano w hurtowni.

Wypoczynki w formie wyjazdowej zorganizowane były w:

- Hotelu Paradiso w Suchedniowie ul. Harcerska 12,
- Hotelu Gościniec przy Starym Młynie w Suchedniowie ul. Berezów 2,
- Wiejskim Domu Kultury Mostki 1, 26-130 Suchedniów,
- Ośrodka Wypoczynku i Rekreacji Rejów ul. Wioślarska 1, 26-110 Skarżysko – Kamienna.

W/w zakłady są pod stałym nadzorem PPIS w Skarżysku-Kamiennej. Zakłady te zapewniły zakwaterowanie jak również wyżywienie w restauracji znajdującej się w tym samym zakładzie. Dla uczestników obozu przygotowywane były posiłki w formie: śniadań, obiadów dwudaniowych i kolacji. Śniadania i kolacje podawane były w formie szwedzkiego stołu, natomiast obiady porcjowane na I i II danie. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia i sprzęt wykorzystywane w procesie produkcji utrzymane były czysto.

W okresie sprawozdawczym kontrole wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży przeprowadzane były wspólnie z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży. W tym okresie nie wpłynęły do PSSE żadne skargi oraz interwencje dotyczące funkcjonowania obiektów, w których zorganizowany był wypoczynek.

2.3 Współpraca Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej.

Współpraca Inspekcji Sanitarnej i **Inspekcji Weterynaryjnej** oparta jest o porozumienie podpisane w dniu 16.11.2018r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku - Kamiennej i Powiatowego Lekarza Weterynarii w Skarżysku - Kamiennej.

Na terenie naszego działania znajduje się 1 zakład pod wspólnym nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego tj. zakład konfekcjonowania Progres Kamila Mundzik ul. Bobowskich 4, 26-110 Skarżysko-Kamienna. Nie przeprowadzono wspólnej kontroli sanitarnej w w/w zakładzie.

Na terenie powiatu brak jest zakładów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w sprzedaży na odległość (wysyłkowej) produktów pochodzenia zwierzęcego oraz zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze, które produkują lub wprowadzają na rynek pasze lub materiały paszowe dla zwierząt.

W roku sprawozdawczym współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w sprawie wykrycia w próbce żywności pn. „Filet z kurczaka kl. A” w 25g Escherichia coli (szczepy odporne na cefalosporyny). Informacje w powyższej sprawie przesyłano do wykorzystania służbowego do Powiatowego Lekarza Weterynarii właściwego dla producenta tego kurczaka.

2.4 Współpraca Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Farmaceutycznej.

Współpraca z **Inspekcją Farmaceutyczną** oparta jest o porozumienie ramowe z dnia 14.07.2008r. o współpracy Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Porozumienie z dnia 10.10.2008r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie świętokrzyskim, zawartych w celu zapewnienia sprawnego nadzoru nad obrotem suplementami diety lub środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego w placówkach objętych jednocześnie nadzorem obu inspekcji.

W 2022 roku w 3 obiektach podlegających wspólnemu nadzorowi obu Inspekcji przeprowadzono 4 kontrole sanitarne.

Kontrole dotyczyły poboru próbki suplementu diety do badania oraz ocen składu i oznakowania tych suplementów diety. Wyniki badań nie kwestionowały jakości zdrowotnej badanej próbki.

Na terenie powiatu znajduje się:

- **26 aptek** wpisanych do rejestru na podstawie wykazu przesłanego przez Państwową Inspekcję Farmaceutyczną

- **2 sklepy zielarsko-medyczny „Ziołowa Apteczka”** w Skarżysku-Kamiennej ul. Metalowców 4 i Niepodległości prowadzonych przez Apteka „Na Zachodnim”, Katarzyna Józwik Sp. J. ul. Legionów 104, 26-110 Skarżysko-Kamienna.

2.5 Współpraca Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oparta jest o porozumienie ramowe z dnia 22.04.2009r. o współpracy tych Inspekcji.

W roku sprawozdawczym nie przeprowadzano wspólnej kontroli PIS-PIORiN ponieważ nie byliśmy ujęci w harmonogramie wspólnych kontroli PIS-IOŚ-PIORIN na 2022r.

Współpracowano z **Komendą Powiatową Policji w Skarżysku – Kamiennej** prowadząc w I kwartale wspólne akcje związane z kontrolą respektowania ograniczeń, nakazów i zakazów obowiązujących w czasie epidemii.

Współpracowano również z **samorządami powiatowym i miejskim** przekazując sobie wzajemnie potrzebne informacje. Dla Rady Powiatu oraz Starosty przekazano roczną ocenę stanu sanitarnego powiatu.

2.6 Działania w ramach Systemu Szybkiego Ostrzegania dla Żywności i Pasz –

W 2022 r. ogółem w ramach działań w systemie RASFF przeprowadzono 10 kontroli, w tym:

– **8 kontroli i 43 rozmowy telefoniczne w związku z otrzymanymi powiadomieniami alarmowymi. Powiadomienia te dotyczyły produktu pn.:**

* baton marki Vitanella, BA! ze względu na zanieczyszczenie surowca wykorzystanego do ich produkcji fragmentami szkła - wycofano 80 sztuk batonów;

* baton marki Vitanella, BA! i YEMGO ze względu na zanieczyszczenie surowca wykorzystanego do ich produkcji fragmentami szkła - wycofano 14 sztuk;

* Garcinia Cambogia Extract ze względu na zanieczyszczenie tlenkiem etylenu – wycofano 89 sztuk produktu;

* „Orion – Lentilky czekoladowe drażetki 130g”, sprawie nieprawidłowego oznakowania w języku polskim – wycofano 23 sztuki kwestionowanego produktu;

Zwrot do dostawcy wycofanych ilości kwestionowanych produktów potwierdziły przesłane faktury korygujące;

*Szlanka „Jungle Summer” 250 ml, w sprawie stwierdzenia migracji ołowiu;

* produkt mrożony „Marchewka Mini Hortex”, ze stwierdzeniem przekroczeniem NDP dla kadmu ;

* „Żurawit 60 kaps. + 40 kaps.” w sprawie wykrycia białka orzeszków ziemnych w płynnej lecytynie sojowej stanowiącej dodatek do żywności;

* Szczypcy wielofunkcyjne w których stwierdzono migrację pierwszorzędowych amin aromatycznych z produktu;

- * Chipsy kukurydziane solone, w których wykryto niedeklarowany alergen – gluten ;
 - * „Rodzynki sułtańskie: masa netto: 400g”, w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A;
 - * „Indyk Lux”- gdzie stwierdzono antybiotyk w mięsie indyczym pochodzącym z zakładu Indyk – Śląsk Sp. z o.o., ul. Wolności 21, 42-672 Wieszowa ;
 - * produkt mrożony „Marchewka Mini Hortex”, ze stwierdzeniem przekroczeniem NDP dla kadmu;
 - * Pasztetowa wiejska” w której wykryto obecność *Listeria monocytogenes*;
 - * zestaw szklanek świątecznych ELOY - stwierdzono przekroczenie migracji kadmu i ołowiu;
 - * „Talerz z melaminy, kolor niebieski”, w sprawie przekroczenia limitu migracji specyficznej;
- Podczas kontroli i przeprowadzonych rozmów telefonicznych nie wycofywano z obrotu w/w produktów objętych powiadomieniami.

– 2 kontrole i 13 rozmów telefonicznych w związku z otrzymanymi powiadomieniami informacyjnymi, powiadomienia te dotyczyły produktów pn.:

- *skórki szyjne drobiowe w których wykryto obecność *Salmonella Enteritidis*;
- *seler produkcji krajowej w którym stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu: linuronu ;
- *„Fasola biała drobna 400g” zakwestionowana za zawartość pestycydów;
- * szklanki marki Home Creation ze względu na zgłoszone przypadki pęknięć szkła;
- * cukinia pochodząca z Turcji za przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – metalaksylu;

W w/w przypadkach nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanych produktów.

3. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W roku sprawozdawczym zaplanowano pobór 221 próbek, w tym 107 próbek do badań chemicznych i 114 próbek do badań mikrobiologicznych. Zgodnie z planem pobrano 210 próbek w tym 102 próbki mikrobiologiczne i 108 próbek chemicznych.

Ponad plan zostało pobrane 11 próbek, w tym: 1 próbka do badania chemicznego w zakresie migracji globalnej wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością, 5 próbek do badania chemicznego w zakresie Cs-137 oraz 5 próbek lodów z automatu do badania mikrobiologicznego w nadzorowanym zakładzie produkcyjnym.

W roku 2022r. wyniki badań kwestionowały jakość zdrowotną 6 pobranych próbek (5 próbek mikrobiologicznych i 1 próbkę chemiczną) oraz 2 próbki w zakresie znakowania.

W ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych zakwestionowano i wycofano z obrotu środki spożywcze na łączną kwotę 16 009,10zł.

W roku sprawozdawczym do Sekcji wpłynęło 11 interwencji klientów w związku z czym, przeprowadzono 11 kontroli, w tym 10 interwencyjnych oraz 1 kontrolę sanitarną podczas której dokonano również rozpatrzenia złożonej interwencji.

Interwencje dotyczyły.

- przeterminowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży w hipermarketach sieci „Kaufland”. Podczas kontroli dokonano wrywkowego przeglądu artykułów suchych jak i również artykułów spożywczych łatwopsujących się przechowywanych w urządzeniach chłodniczych. Nie stwierdzono w sprzedaży artykułów o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Interwencja niepotwierdzona.

- niewłaściwej jakości zdrowotnej posiłków oraz lodów w Barze Gastronomicznym prowadzonym przez Stowarzyszenie Bractwo Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 34, 26-110 Skarżysko-Kamienna. Podczas kontroli stwierdzono, iż nieprawidłowo została wdrożona procedura dot. wycofania i zabezpieczenia artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej. **Interwencja częściowo potwierdzona.**

- przeterminowanych środków spożywczych oferowanych do sprzedaży w sklepie spożywczym w Mroczkowie. Podczas kontroli dokonano wrywkowego przeglądu artykułów suchych, stwierdzono w sprzedaży artykuły o niewłaściwej jakości zdrowotnej, które podczas kontroli zostały wycofane ze sprzedaży. Okazano protokół przekazania do utylizacji wycofanych produktów spożywczych. Za w/w nieprawidłowość ukarano mandatem karnym. **Interwencja potwierdzona.**

- braku zapewnienia prawidłowych warunków sanitarno-higienicznych i technicznych oraz sprzedaży artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej w sklepie MERE w Skarżysku-Kamiennej ul. Legionów 117. Podczas kontroli nie stwierdzono w sprzedaży artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia jak również braku czystości i porządku. Stwierdzono natomiast problemy z kanalizacją oraz z niewłaściwymi warunkami technicznymi przy dostawach towaru. Wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące wydania decyzji zarządzającej. **Interwencja częściowo potwierdzona.**

- niewłaściwej jakości zdrowotnej artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu w Delikatesach Centrum w Skarżysku-Kościelnym ul. Iłżecka 25. Przeprowadzono kontrolę sanitarną podczas której nie stwierdzono w sprzedaży artykułów o niewłaściwej jakości zdrowotnej. **Interwencja niepotwierdzona.**

- nieprzyjemnego zapachu wydobywającego się z kanalizacji w supermarkecie Stokrotka w Skarżysku-Kamiennej ul. Krasieńskiego 18. Przeprowadzono kontrolę sanitarną podczas której stwierdzono, zalane ściekami podłogi w pomieszczeniach magazynowych oraz w chłodniach znajdujących się na zapleczu. Spowodowało to zanieczyszczenie artykułów spożywczych

przechowywanych w chłodniach. Zostały one w całości wycofane z obrotu i przekazane do utylizacji. Zostały ocenione produkty suche przechowywane w opakowaniach zbiorczych na regałach, stwierdzono, że nie uległy zanieczyszczeniu. W powyższej sprawie prowadzone było postępowanie administracyjne. **Interwencja potwierdzona.**

- nieprawidłowych warunków sanitarno-higienicznych przy transporcie posiłków z Restauracji RETRO ul. Moniuszki 9 w Skarżysku-Kamiennej. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną środka transportu Fiat Florino, który dostarczał posiłek do DPS „ANNA” ul. Kościelna 1, 26-115 Skarżysko-Kościelne. Nieprawidłowości nie stwierdzono. **Interwencja niepotwierdzona.**

- nie przestrzegania warunków sanitarno-higienicznych w lokalu Kebab Maroko ul. 1-Maja 12 w Skarżysku-Kamiennej. Podczas kontroli interwencyjnej stwierdzono zarówno nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, jak również sanitarno-techniczne. Za nieprawidłowości dotyczące braku czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu, nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych, brudne urządzenia chłodnicze, brak kontroli wewnętrznej. Nałożono mandat karny. Prowadzący zamknął lokal na czas doprowadzenia go do właściwego stanu sanitarno-higienicznego. Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte co potwierdziła kontrola sprawdzająca. **Interwencja potwierdzona.**

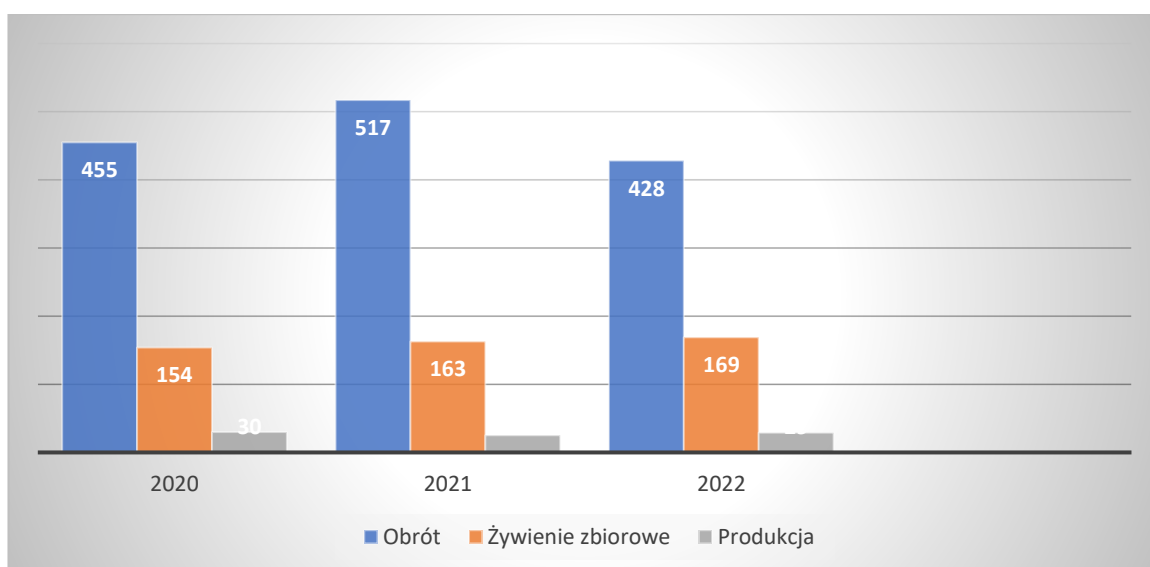
- podawania posiłków w brudnych naczyniach używanych wcześniej przez innych konsumentów w stołówce szkolnej w Szkole Podstawowej w Suchedniowie. Podczas kontroli, dokonano wyrywkowego przeglądu naczyń stołowych w których wydawane były posiłki, sposób ich mycia i przechowywania. Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono. **Interwencja niepotwierdzona.**

- naruszenia warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń szkolnych w Suchedniowie ul. Sportowa 3. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w bloku żywienia w obiekcie wskazanym w interwencji. Dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń kuchni, zmywalni magazynu artykułów spożywczych suchych, pomieszczenia chłodni. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. **Interwencja niepotwierdzona w zakresie bloku żywienia.**

4. Stan wdrożenia systemu HACCP w latach 2020-2022.

Stan wdrożenia zasad systemu HACCP w zakładach produkcji żywności, zakładach żywienia zbiorowego oraz miejscach obrotu żywnością na terenie powiatu jest zadawalający.

Na koniec 2022 r. zasady systemu HACCP zostały wdrożone w 29 zakładach produkcyjnych, w 48 zakładach żywienia zbiorowego otwartego, w 55 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w 66 zakładach małej gastronomii oraz w 428 zakładach obrotu. Jeżeli występują nieprawidłowości w prowadzeniu i dokumentowaniu systemu HACCP, to głównie w małych przedsiębiorstwach, zatrudniających jednego lub dwóch pracowników.

Ryc. 26. Stan wdrożenia systemu HACCP w obiektach produkcji żywności, zakładach żywienia zbiorowego oraz w zakładach obrotu żywnością w latach 2020 – 2022

Podsumowanie.

Oceniając ilość wykonanych i zaplanowanych kontroli sanitarnych obiektów żywnościowo-żywnieniowych na terenie powiatu, należy stwierdzić ich wzrost w stosunku do 2021 r. Wykonanie większej ilości kontroli spowodowane było mniejszym zaangażowaniem pracowników sekcji do prac związanych z Covid-19. Pracownicy Sekcji tylko w I kwartale zaangażowani byli w kontrole akcyjne wspólnie z policją dotyczące przestrzegania obostrzeń obowiązujących w czasie pandemii.

Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywienia zbiorowego otwartego w stosunku do ubiegłego roku uległ pogorszeniu. Kontrole w 2021 roku w tej grupie obiektów przeprowadzane były głównie pod kątem przestrzegania obostrzeń związanych ze stanem epidemii. Natomiast w 2022 roku przeprowadzane były kontrole planowane podczas których stwierdzano nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, co było powodem nałożenia większej ilości mandatów karnych.

Ilość wydanych decyzji merytorycznych była na poziomie ubiegłego roku, natomiast zwiększyła się ilość wydanych decyzji płacniczych w związku ze stwierdzanymi w czasie kontroli nieprawidłowościami sanitarno-higienicznymi.

VI. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.

W ramach sprawowanego przez Sekcję Nadzoru Środowiska Pracy nadzoru sanitarnego podejmowane były działania w zakresie :

- substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, produktów biobójczych i produktów kosmetycznych;

- prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, nowych substancji psychoaktywnych oraz środków zastępczych;

- ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników, występujących w miejscu pracy, poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy;

- realizacji i monitorowania krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy .

W ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajduje się 228 obiektów .

W niektórych obiektach, takich jak np.: placówki ochrony zdrowia, szkoły, sklepy spożywcze kontrolne przeprowadzane są doraźnie.

Tabela 8. Struktura zakładów pracy według liczby zatrudnionych.

Liczba pracowników zatrudnionych w zakładzie	Liczba zakładów pracy	Procent udziałowy w ogólnej ilości zakładów [%]
do 9	93	41
10-49	97	42
50-249	34	15
>250	4	2
Ogółem	228	100

Ryc27. Struktura zakładów pracy ze względu na liczbę osób zatrudnionych.

Największą grupę nadzorowanych obiektów w stosunku do zakładów objętych ewidencją stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników .

1. Zakres kontroli warunków pracy .

W 2022 roku przeprowadzono łącznie 113 kontroli w tym:

- 94 kontrole sanitarne w zakładach pracy ;
- 14 wizytacji w zakładach pracy w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie podejrzenia choroby zawodowej;
- 5 kontroli w związku ze zgłoszeniem podejrzenia choroby zawodowej .

Łącznie przeprowadzono kontrole sanitarne w 82 zakładach pracy zatrudniających 4189 pracowników .

Na terenie powiatu skarżyskiego w 2022 roku nie funkcjonowały podmioty, które wprowadzały do obrotu lub produkowały środki zastępcze czy nowe substancje psychoaktywne. W ciągu 2022 roku prowadzono bieżący monitoring działań w realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych .

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku- Kamiennej w 2022 roku nie otrzymał od innych organów spraw, w ramach środków zastępczych/nowych substancji psychoaktywnych.

W dniu 28.01.2022 roku wydano decyzję administracyjną , której stroną była osoba fizyczna . Decyzja administracyjna orzekała o przepadku środków zastępczych na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu tychże środków .

Obecnie w depozycie Komendy Powiatowej Policji w Skarżysku- Kamiennej oraz w depozycie Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach pozostaje łącznie 46 sztuk produktów będących środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Produkty będące w depozycie pozostaną w nim, do czasu zakończenia spraw prowadzonych przez Centralne Biuro Śledcze Policji w Rzeszowie .

W sierpniu 2018 roku przekazano do Szpitala Powiatowego w Skarżysku- Kamiennej wzór druku wymagany do zgłoszenia przypadków zatruc dopalaczami zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – druk obowiązuje w dalszym ciągu.

Informacje o zatruciach przekazywane są na bieżąco. W 2022 roku nie odnotowano przypadków zatruc dopalaczami .

2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2022 roku wydano 2 decyzje merytoryczne i 2 decyzje płatnicze w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego.

Wydane decyzje administracyjne dotyczyły :

- zaopatrzenia pracowników w jednorazowe ochrony indywidualne, wydawane każdorazowo przed rozpoczęciem pracy ;
- zaopatrzenia pracowników zajmujących się dezynfekcją pojemników w ochrony indywidualne zgodne z Kartami Charakterystyki;
- opracowania spisu substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w zakładzie;
- doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w pomieszczeniach socjalnych i w pomieszczeniach pracy ;
- zapewnienia czystości i porządku na Hali z zastosowaniem właściwych środków do dezynfekcji powierzchni i urządzeń;
- zapewnienia osobnego pomieszczenia do higienicznego przechowywania odzieży własnej;
- wykonania pomiarów czynników szkodliwych .

3. Nadzór nad warunkami pracy.

3.1. Nadzór nad warunkami pracy na stanowiskach, gdzie występowały przekroczenia NDS (najwyższego dopuszczalnego stężenia) i NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia).

W 2022 roku skontrolowano 82 zakłady pracy zatrudniające 4189 osób .

W 3 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia NDN . Przekroczenia hałasu dotyczyły stanowisk pracy:

- monter-spawacz
- operator wypożyczalni

- galwanizer
- spawacz;
- ślusarz .

Łącznie w przekroczeniach hałasu pracuje 35 mężczyzn . Pracodawcy zapewnili pracownikom ochrony indywidualne i zbiorowe oraz opracowali ”Program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas” .

3.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz prekursorzy narkotyków.

W 2022 roku przeprowadzono 15 kontroli w 15 zakładach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin w tym:

- 2 kontrole u dalszych użytkowników substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 2 kontrole u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 8 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny,
- 3 kontrole w zakresie prekursorów narkotyków .

W wyniku kontroli w jednym zakładzie pracy stosującym mieszaniny chemiczne stwierdzono brak aktualnego spisu substancji chemicznych . W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami została wydana decyzja administracyjna .

W ramach kontroli nad produktami biobójczymi przeprowadzono łącznie 21 kontroli sanitarnych, w tym :

- 14 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz
- 7 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości .

3.3. Czynniki rakotwórcze i mutagenne .

Zgodnie z § 4 ust.2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 roku w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy - pracodawca ma obowiązek przekazania właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym” występujących w jego zakładzie, za dany rok kalendarzowy. Informacje te trafiają następnie do właściwego inspektora sanitarnego, który sporządza zbiorcze zestawienie i przesyła informacje z całego powiatu do Centralnego Rejestru Czynniki Rakotwórczych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi w terminie wskazanym przez Instytut.

Obecnie w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajduje się 27 zakładów pracy. W 2022 roku przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych w 10 zakładach pracy.

Ogółem w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi pracuje 226 osób.

W kontakcie z w/w czynnikami pracują osoby zatrudnione min.: w służbie zdrowia, pracownicy stacji paliw, zakładów przemysłowych. Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze to promieniowanie jonizujące oraz substancje chemiczne takie jak: dwuchromian sodu; benzen; benzyna niskowrząca, związki chromu VI.

Od dnia 22 lutego 2020 również krzemionkę krystaliczną – frakcje respirabilną powstającą w trakcie pracy włączono do w/w rozporządzenia . Pracodawca ma więc obowiązek uwzględnić krzemionkę w rejestrze prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

4. Czynniki biologiczne.

W ewidencji znajduje się 66 zakładów, w których pracuje łącznie 151 osób .

W zakładach tych występują czynniki biologiczne zaliczane do grupy 2 oraz 3 zagrożenia. Czynniki biologiczne zaliczane do grupy 2 zagrożenia – to takie, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne oraz dla których istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia - zaliczamy do nich m.in. laseczkę zgorzeli gazowej, *Escherichia coli*, wirus zapalenia wątroby typu A. Natomiast do czynników biologicznych zaliczanych do grupy 3 – czyli mogących wywoływać u ludzi ciężkie choroby, niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne oraz dla których istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia - zaliczamy m.in. wirus zapalenia wątroby typu B lub typu C. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 5 kontroli w zakresie czynników biologicznych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości .

5. Nadzór nad obiektami wytwarzania, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi .

W ewidencji znajduje się ogółem 9 obiektów : 1 zakład produkujący i konfekcjonujący produkty kosmetyczne oraz 8 obiektów wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych w tym : pobrano 2 próby do badania . W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Choroby zawodowe.

W 2022 roku przeprowadzono 14 wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących chorób zawodowych, w wyniku których sporządzono 6 kart oceny narażenia zawodowego i wydano 6 decyzji administracyjnych, w tym: 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej .

W 2022 roku wystawiono 3 karty stwierdzenia choroby zawodowej.

Tabela 9. Stwierdzone choroby zawodowe w latach 2021 -2022.

L.p.	Pozycja w wykazie chorób zawodowych	Choroba zawodowa zgodnie z wykazem	Liczba stwierdzonych chorób	
			2021	2022
1	3	Pylice płuc	2	0
2	15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym , trwającym co najmniej 15 lat	0	2
3	21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz	0	1
4	26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	0	1

Tabela 10. Powiązanie stwierdzonych chorób zawodowych z wykonywaną pracą w 2022 roku

PKD	Nazwa grupowania PKD	Numer choroby zawodowej z wykazu	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych chorób
85	Edukacja	15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym , trwającym co najmniej 15 lat	2
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony	1

			podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz	
86	Opieka zdrowotna	26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	1

6. Działalność w zakresie promocji zdrowia w środowisku pracy.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas kontroli zakładów pracy, jak również poprzez umieszczanie na stronach internetowych odpowiednich informacji, realizowali zadania dotyczące promocji zdrowia w miejscu pracy, a mianowicie:

- Programu „Miejsce pracy wolne od dymu tytoniowego” , ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w zakładach pracy;
- Rozpowszechnianie informacji o obowiązku wykonywania pomiarów stężenia radonu

Podsumowanie.

Nadzór środowiska pracy realizowany był poprzez kontrole warunków zdrowotnych środowiska pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W zakładach pracy warunki pracy i warunki socjalne należy uznać za prawidłowe .

W roku sprawozdawczym nie notowano przypadków wprowadzania do obrotu zakazanych substancji to jest środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie notowano również przypadków zatruc zakazanymi substancjami.

VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

Działalność i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży obejmują sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- stanu sanitarno- higienicznego i technicznego placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych,
- higieny procesu nauczania,
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,

- warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania,
- nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej nadzorował ogółem 67 placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym m. in. placówki edukacyjne (przedszkola i szkoły), opiekuńczo-wychowawcze (m. in. specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, dom dziecka, bursę, żłobki i kluby dziecięce), placówki pracy pozaszkolnej i inne, np. świetlice środowiskowe, poradnię psychologiczno-pedagogiczną, szkoły językowe oraz placówki wypoczynku.

W liczbie tej mieściło się 16 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące, 15 zespołów szkół, w tym 9 zespołów szkół ogólnokształcących i 6 zespołów szkół ponadpodstawowych. Ponadto nadzorem objętych było 7 żłobków i klubów dziecięcych, 12 samodzielnie funkcjonujących przedszkoli oraz 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

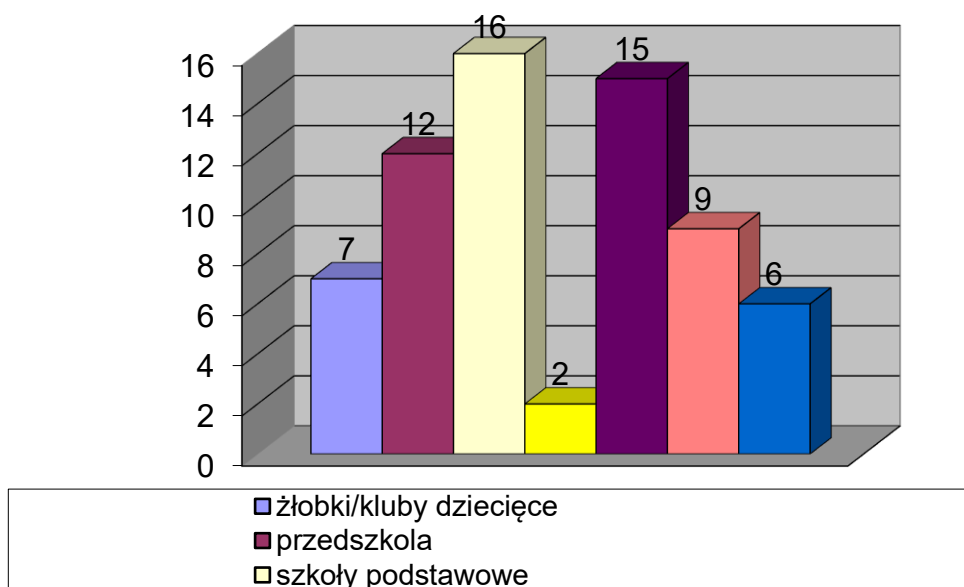
Skontrolowano 61 placówek nauczania i wychowania oraz 28 form wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży szkolnej.

Przeprowadzono łącznie 121 kontroli sanitarnych, wydano 10 decyzji administracyjnych, ogółem wyegzekwowano 6 decyzji, w tym wszystkie z lat ubiegłych, tj. z lat 2019-2021.

Do placówek wszystkich typów uczęszczało 10 469 uczniów.

Kontrole sanitarne wykazały, że nadal:

- 6 placówek korzysta z systemu kanalizacji lokalnej
- w 5 placówkach na 1 urządzenie ustępowe przypada ponadnormatywna liczba uczniów.

Ryc.28. Placówki nauczania i wychowania objęte nadzorem w 2022 roku.

W celu oceny warunków na stanowisku pracy ucznia wykonano ogółem 608 badań.

1. Dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów, prawidłowość tygodniowych rozkładów lekcji, zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne oraz posiadana infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów przeprowadzono w 8 placówkach w 28 oddziałach, analizując 381 stanowisk pracy uczniów, tj. w 2 przedszkolach, 4 szkołach podstawowych i w 2 zespołach szkół ogólnokształcących.

W badanych placówkach tylko w 1 stwierdzono 4 stanowiska wyposażone w nieprawidłowe meble szkolne.

Skontrolowano tygodniowy rozkład lekcji w 29 placówkach w 227 oddziałach (w 94 oddziałach w 16 szkołach podstawowych, w 19 oddziałach w 1 liceum ogólnokształcącym oraz w 114 oddziałach w 12 zespołach szkół). Nie stwierdzono niezgodności z zasadami higieny.

Tabela 11 Higiena procesu nauczania.

RODZAJ PLACÓWEK	HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH				ERGONOMIA MEBLI SZKOLNYCH I PRZEDSZKOLNYCH					
	Ocenie poddano rozkład zajęć szkolnych		Nieprawidłowe stwierdzono		Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów			Nieprawidłowe stwierdzono		
	ile oddziałów	w ilu placówkach	w ilu oddziałach	w ilu placówkach	w ilu oddziałach	w ilu placówkach	ile stanowisk	w ilu oddziałach	w ilu placówkach	ile stanowisk
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10
przedszkola					4	2	75	0	0	0
szkoły podstawowe	94	16	0	0	17	4	217	2	1	4
licea ogólnokształcące	19	1	0	0	0	0	0	0	0	0
zespoły szkół	114	12	0	0	7	2	89	0	0	0
szkoły podstawowe	68	9	0	0	7	2	89	0	0	0
technika	38	3	0	0	0	0	0	0	0	0
licea ogólnokształcące	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0
szkoły branżowe I i II stopnia	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0
razem	227	29	0	0	28	8	381	2	1	4

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach wprowadziło obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówce podręczników i przyborów szkolnych w celu odciążenia plecaków szkolnych. Z obowiązku tego w pełni wywiązało się 100% szkół (zapewniając możliwość zostawienia podręczników i przyborów szkolnych uczniom wszystkich klas). Pomimo możliwości pozostawiania zeszytów, podręczników i przyborów w szkole uczniowie zmuszeni są zabierać je do domu, ze względu na potrzebę nauki, przygotowania się do szkoły na kolejny dzień oraz odrabiania zadanych prac domowych. Samo zapewnienie miejsca na pozostawienie podręczników w szkole nie rozwiązuje problemu ciężkich plecaków, potrzebne są jeszcze inne rozwiązania dotyczące systemu nauczania.

Na 30 skontrolowanych placówek oświatowych 29 posiadało salę gimnastyczną. Z obiektów posiadających salę gimnastyczną 14 szkół miało salę gimnastyczną z zapleczem sanitarnym (z natryskami, ustępami, przebieralniami), 15 zastępczą salę gimnastyczną. W 1 szkole stwierdzono jej brak (Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze).

Podczas kontroli stwierdzono, że w szkołach posiadających salę gimnastyczną z zapleczem sanitarnym nie jest ono w pełni wykorzystane, gdyż:

- w 10 placówkach natryski były czynne, ale nieużywane
- w 4 placówkach natryski były używane sporadycznie po zajęciach WF

Możliwość korzystania z basenu mieli uczniowie z 1 szkoły, a z hali sportowej z 3 szkół.

2. Opieka medyczna w szkołach.

Nadal aktualnym problemem jest brak opieki medycznej w szkołach. Skontrolowano 30 szkół. Stwierdzono, że na terenie placówek:

- w żadnej nie jest zapewniona podstawowa opieka lekarska;
- w 10 placówkach brak gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Opieka pielęgniarska jest zapewniona we wszystkich szkołach w ten sposób, że pielęgniarka z innej placówki przyjeżdża do szkoły, bądź uczniowie korzystają z profilaktycznej opieki zdrowotnej w przychodni lub ośrodka zdrowia (33,3 %);

- w 27 placówkach nie zapewniono opieki stomatologicznej (90,0 %).

3. Działalność prowadzona w zakresie dożywiania.

Dożywianie w szkołach prowadzone jest w formie obiadów jedno- lub dwudaniowych. Z w/w form dożywiania w 2022 roku skorzystało 2 334 uczniów w 26 placówkach.

Na 26 skontrolowanych placówek prowadzących dożywianie:

- 13 placówek (50,0 %) wydawało posiłki dwudaniowe, z których korzystało 1 162 dzieci
- 13 placówek (50,0 %) wydawało posiłki jednodaniowe, z których korzystało 1 172 dzieci

Z posiłków dofinansowanych przez Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej korzystało 314 uczniów (13,5 %).

4. Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2022 roku w powiecie skarżyskim zorganizowano wypoczynek dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej (kolonie i obozy sportowo-rekreacyjne) oraz w miejscu zamieszkania, jako półkolonie zimowe i letnie.

Z wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży w powiecie skarżyskim skorzystało ogółem 1 231 osób na 28 formach wypoczynku (2 wypoczynkach zimowych i 26 wypoczynkach letnich).

Przeprowadzono 28 kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży: 2 kontrole sanitarne w trakcie wypoczynku zimowego i 26 podczas wypoczynku letniego. W żadnym z obiektów nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości. Na wszystkich wypoczynkach wyjazdowych zapewniona była opieka medyczna.

Podsumowanie.

Zdecydowana większość nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych zapewniła w 2022 r. bezpieczne i higieniczne warunki nauczania, wychowania i opieki dzieciom oraz młodzieży.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektu odnotowano w 5 skontrolowanych placówkach (8,2%), podczas gdy w 2021 r. stwierdzono je w przypadku 7 placówek (11,5%).

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym brak dostępu do bieżącej ciepłej wody przy wszystkich umywalkach w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych. Na poprawę warunków w tym zakresie w 2 szkołach wydano decyzje administracyjne (podobnie jak w roku 2021).

Wciąż aktualnym problemem są warunki do prowadzenia zajęć wf w szkołach (np. niedostateczna liczba pełnowymiarowych sal gimnastycznych z zapleczem, prowadzenie zajęć na korytarzu). Zastrzeżenia budzi również fakt, że szkoły, które posiadają pełną infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski nie wykorzystują ich.

Dalszej poprawy wymaga w części placówek zagospodarowanie i urządzenie boisk sportowych oraz placów rekreacyjnych, łącznie z placami zabaw, a także utrzymanie ich w pełnej sprawności użytkowej. Nadal problemem jest brak wentylacji w pomieszczeniach dla uczniów, głównie w placówkach funkcjonujących w starych budynkach.

Wobec zagrożeń i problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej na terenie szkół oraz zapewnienie całodziennej obecności pielęgniarki szkolnej.

Placówki oświatowo-wychowawcze są sukcesywnie wyposażane w nowe meble i sprzęt, poprzez zakup mebli edukacyjnych, pomocy dydaktycznych i tablic interaktywnych oraz sprzętu sportowego, posiadających odpowiednie certyfikaty zgodności lub atesty.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dokonuje analizy projektowanych działań planistycznych, inwestycyjnych i systemowo – organizacyjnych odnoszących się do obszarów gmin, powiatów, województw oraz kraju. Uzgadnia rozwiązania techniczno – budowlane obiektów i infrastruktury technicznej oraz procesów technologicznych pod kątem ich wpływu na zdrowie i życie ludzi.

W roku 2022 ogólna liczba stanowisk zajętych w ramach sprawowania nadzór zapobiegawczy wyniosła 117 (w roku 2021 było łącznie 69 spraw). Po pandemii koronawirusa widać wyraźnie, że inwestorzy znacznie zwiększyli swoją aktywność.

Sprawy załatwiane w 2022 roku przez Nadzór Zapobiegawczy to:

- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko – 8;
- Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – 27;
- Uzgodnienia dokumentacji projektowych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych (projekty budowlane i projekty zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń) - 26

z czego:

- 9 uzgodnień dotyczyło obiektów spożywczych takich jak sklepy, bary,
- 7 to budynki biurowe, handlowe, usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne),
- 4 to obiekty oświatowe,
- 3 budynki produkcyjne,
- 3 uzgodnienia dotyczyły sieci wod – kan.

- Wyrażono zgodę na użytkowanie 45 obiektów z czego 40 to odbiory dokonane na mocy art. 56 ustawy Prawo budowlane, natomiast 5 na mocy art. 3 ust. 3 ustawy o PIS w formie opinii sanitarnej.

Dopuszczane do użytkowania inwestycje można podzielić na następujące grupy:

- Drogi, parkingi, sieci wodociągowe lub kanalizacji sanitarnej – 17;
- Obiekty handlowe – 6;
- Budynki produkcyjne – 5;
- Obiekty oświatowe – 3;
- Zakłady usługowe – 8;
- Budynki mieszkalne, biurowe – 3;
- Obiekty służby zdrowia – 3.

Ponadto wydano 11 opinii sanitarnych dotyczących innych, nietypowych spraw załatwianych przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

W 2022 roku przeprowadzono 26 kontroli i wizji lokalnych związanych z wyrażeniem zgody na użytkowanie nowych bądź adaptowanych budynków czy pomieszczeń gdzie planowano rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Podsumowując sytuację powiatu w zakresie sanitarnego nadzoru zapobiegawczego miniony rok można podzielić na dwa okresy. Pierwsze półrocze gdy jeszcze panowała epidemia koronawirusa i praca Nadzoru Zapobiegawczego była ograniczona w związku z zaangażowaniem w walkę ze zwalczaniem pandemii oraz mniejszą aktywnością inwestorów na wszystkich etapach procesu budowlanego. Drugie półrocze to już wyraźna poprawa sytuacji epidemiologicznej i znaczny wzrost planowanych i realizowanych inwestycji. Ogólnie w porównaniu do 2021r nastąpił znaczny bo aż 70 % wzrost ilości załatwianych spraw z czego większość przypada na drugie półrocze minionego roku. Nie można na razie określić czy jest to początek stałej tendencji czy też jednorazowy wzrost związany ze zmniejszeniem się ryzyka epidemicznego.

IX. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.

Zadania realizowane w 2022 roku przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej wynikały z:

- Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z 14 marca 1985 roku
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025
- zaleceń Ministerstwa Zdrowia oraz Światowej Organizacji Zdrowia
- sytuacji epidemiologicznej na świecie, w Polsce oraz w województwie świętokrzyskim i powiecie skarżyskim.

W roku 2022 kontynuowane były działania związane z realizacją programów edukacyjnych, kampanii społecznych i akcji profilaktycznych inicjowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Podejmowano działania mające na celu zapobieganie nowym zakażeniom HIV w oparciu o założenia „Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV”. W szkołach podstawowych realizowano programy edukacji antytytoniowej: ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV „Bieg po zdrowie” a także programy wojewódzkie: program „Nie pal przy mnie, proszę” dla uczniów klas I-III i program „Znajdź właściwe rozwiązanie” dla uczniów starszych klas. W szkołach ponadpodstawowych realizowano 4 programy edukacyjne: w zakresie profilaktyki uzależnień program „ARS, czyli jak dbać o miłość”, program „Znamię! Znam je?” dotyczący profilaktyki czerniaka, program profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV pt. „Podstępne WZW” oraz program „Wybierz życie –

pierwszy kok” dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy. W przedszkolach i klasach „0” szkół podstawowych realizowano ogólnopolski programu edukacji ekologicznej „Skąd się biorą produkty ekologiczne” oraz wojewódzki program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”. Ponadto realizowano działania oświatowo-zdrowotne w zakresie promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, profilaktyki chorób nowotworowych, promocji szczepień ochronnych oraz zapobiegania chorobom zakaźnym i niezakaźnym.

W 2022 r. realizowane były następujące programy edukacyjne o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz programy wojewódzkie inicjowane przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1. Programy edukacji antytytoniowej dla przedszkoli i szkół podstawowych: „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” oraz „Bieg po zdrowie”.

W 2022 roku w powiecie skarżyskim realizowano kolejne edycje programów edukacji antytytoniowej w przedszkolach i szkołach podstawowych. Zajęcia prowadzone były według gotowych scenariuszy zajęć zawartych w podręcznikach programowych. Placówki, w celu uatrakcyjnienia zajęć i zwiększenia oddziaływania edukacyjnego programów rozszerzały ich realizację przeprowadzając m.in. konkursy, wystawy, pogadanki, emisję filmów edukacyjnych itp. Celem programów jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów, opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Szkolenia wdrożeniowe dla koordynatorów szkolnych/przedszkolnych programów odbyły się w formie narad wdrożeniowych. Zasięg programów w powiecie skarżyskim:

„Czyste powietrze wokół nas” .

Program adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym. Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W roku szkolnym 2021/2022 w powiecie skarżyskim do realizacji programu przystąpiło w 10 placówek, z czego 9 zwróciło kwestionariusz sprawozdawczy do koordynatora powiatowego. Łącznie programem objętych było 457 dzieci oraz 348 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

„Nie pal przy mnie, proszę”.

Program „Nie pal przy mnie, proszę” skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Realizacja programu ma na celu uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie, uświadomienie dzieciom, że palenie tytoniu jest szkodliwe dla zdrowia a także uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związanego z biernym paleniem oraz wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Na terenie powiatu skarżyskiego w roku szkolnym 2021/2022 do programu przystąpiło 10 szkół podstawowych, z czego 9 zwróciło kwestionariusz z realizacji programu do koordynatora powiatowego. Program zrealizowano wśród 414 dzieci i 235 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

„Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Adresatami programu „Znajdź właściwe rozwiązanie” są uczniowie klas IV-VIII szkół podstawowych. Celem programu jest zapobieganie palenia tytoniu wśród uczniów. W roku szkolnym 2021/2022 do realizacji programu zgłosiło się 10 szkół podstawowych na terenie powiatu skarżyskiego, spośród których 9 przesłano sprawozdanie z realizacji programu do koordynatora powiatowego. W realizacji programu uczestniczyło 506 uczniów i 188 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

„Bieg po zdrowie”.

Celem programu „Bieg po zdrowie” jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program adresowany jest do uczniów IV klas szkół podstawowych (grupa wiekowa 9-10 lat). Na terenie powiatu skarżyskiego w roku szkolnym 2021/2022 program realizowany był w 4 szkołach podstawowych. W programie uczestniczyło 89 uczniów i 42 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 1 wizytację oceniającą realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości. Oprócz tych programów realizowane były kampanie społeczne: Światowy Dzień Bez Tytoniu (31 maja) i Światowy Dzień Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada). Realizacja obu kampanii

odbywała się w formie organizacji konkursów plastycznych, spotkań edukacyjnych, wystaw prac plastycznych oraz nagłośnienia akcji w lokalnych mediach. Podczas realizacji działań współpracowano z placówkami oświatowo – wychowawczymi oraz władzami samorządowymi i instytucjami użytku publicznego. Prowadzone działania profilaktyczne miały na celu przestrzeganie przed konsekwencjami zdrowotnymi czynnego i biernego palenia tytoniu, promocję mody na niepalenie oraz wskazywanie korzyści wynikających z rzucenia nałogu.

31 maja - Światowy Dzień Bez Tytoniu.

W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu 2022, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej we współpracy z Urzędem Miasta w Skarżysku-Kamiennej zorganizował 4 konkursy plastyczne: „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie, proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” oraz „Bieg po zdrowie”. Konkursy skierowane były do przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych realizujących programy edukacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej pod tymi samymi nazwami. Wszystkie konkursy miały na celu m.in. promowanie wśród uczniów i ich rodziców zachowań korzystnych dla zdrowia wynikających z życia wolnego od nałogu tytoniowego, ale także wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, podniesienie poziomu wiedzy dzieci i rodziców na temat szkodliwości palenia tytoniu, dotarcie przez dzieci do rodziców z przesłaniem o szkodliwości biernego palenia oraz propagowanie wśród dzieci i ich rodziców mody na niepalenie. Do konkursów nadesłano 28 prac: 9 prac w ramach konkursu „Czyste powietrze wokół nas”, 7 prac do konkursu „Nie pal przy mnie, proszę”, 9 prac do konkursu „Znajdź właściwe rozwiązanie” oraz 3 prace do konkursu „Bieg po zdrowie”. Rozstrzygnięcie konkursów oraz wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów odbyło się 31 maja 2022 roku w sali konferencyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej podczas spotkania edukacyjnego zorganizowanego w ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu 2022 pod hasłem „Tytoń – zagrożenie dla naszego środowiska” (ang. „Tobacco – Threat to our environment”).

Światowy Dzień Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada.

Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony jest co roku w trzeci czwartek listopada. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku-Kamiennej, jak co roku włączyła się w obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia, i we współpracy z Urzędem Miasta w Skarżysku-Kamiennej zorganizowała konkurs plastyczny ph. „Rzuć palenie razem z nami” dla dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów klas I-III szkół podstawowych z terenu powiatu skarżyskiego. Konkurs miał na celu promowanie wśród dzieci i ich rodziców zachowań korzystnych dla zdrowia wynikających z życia wolnego od nałogu tytoniowego. Uczestnicy mieli

za zadanie wykonać pracę plastyczną dowolną techniką związaną tematycznie z hasłem i celami konkursu. Do konkursu nadesłano 16 prac plastycznych wykonanych przez 34 dzieci. Rozstrzygnięcie konkursu oraz wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów nastąpiło 17 listopada 2022 r. podczas spotkania edukacyjnego zorganizowanego w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia 2022 w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej. Tego dnia w sali konferencyjnej PSSE została zorganizowana wystawa prac konkursowych a także ścianka tematyczna z plakatami i ulotkami z zakresu profilaktyki antytytoniowej.

Monitoring obiektów w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie skarżyskim w roku 2022.

Pracownicy poszczególnych sekcji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej sprawujący bieżący nadzór sanitarny nad placówkami oświatowo-wychowawczymi, zakładami opieki zdrowotnej, zakładami pracy, zakładami gastronomicznymi, obiektami kultury i wypoczynku, obiektami sportowymi, obiektami służącymi obsłudze podróżnych oraz nad innymi obiektami użytku publicznego, w trakcie przeprowadzania kontroli sprawdzali przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. W roku 2022 przeprowadzono na terenie powiatu skarżyskiego 335 takich kontroli. Nie stwierdzono, by w którymś z obiektów zakaz palenia nie był respektowany.

2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV.

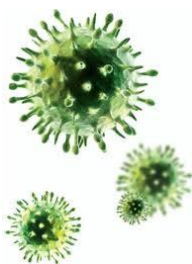
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki HIV/AIDS przez cały rok w zależności od potrzeb. Czasem wzmożonych działań jest koniec roku, kiedy to inicjowane i realizowane są działania w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS przypadającego na dzień 01 grudnia. W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej we współpracy z Urzędem Miasta w Skarżysku-Kamiennej zorganizował konkurs multimedialny pt. „HIV/AIDS – żyj bez ryzyka” dla uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu skarżyskiego. Celem konkursu było upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy dotyczącej profilaktyki HIV/AIDS, podniesienie poziomu akceptacji i tolerancji dla osób żyjących z HIV i chorych na AIDS, kształtowanie świadomości młodzieży na temat konsekwencji wynikających z ryzykownych zachowań zdrowotnych oraz zwiększenie odpowiedzialności za własne życie. Do konkursu przystąpiło 6 uczestników, nadesłano 1 film i 5 prezentacji multimedialnych. Każdy z uczestników otrzymał nagrodę rzeczową. Wręczenie nagród oraz pamiątkowych dyplomów odbyło się 1 grudnia 2022 r. w sali konferencyjnej Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Skarżysku-Kamiennej podczas spotkania

edukacyjnego zorganizowanego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Skarżysku-Kamiennej w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS 2022. Dodatkowo w związku z obchodami Światowego Dnia AIDS przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne dla uczniów klas VI-VIII w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Łącznej oraz naradę dla pedagogów i psychologów z placówek oświatowych. Ponadto Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, realizując działania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS, prowadziła dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych wśród uczestników wypoczynków letnich zorganizowanych na terenie powiatu skarżyskiego i do zakładów opieki zdrowotnej. Materiały profilaktyczne w dwóch wersjach językowych – polskiej i ukraińskiej przekazano do miejsc przebywania uchodźców z Ukrainy.

3. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne” .

W roku szkolnym 2021/2022 na terenie powiatu skarżyskiego realizowano II edycję ogólnopolskiego programu edukacji ekologicznej „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. Grupa docelowa, do której skierowany jest program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat oraz druga grupa odbiorców to rodzice i opiekunowie dzieci. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne” został opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W roku szkolnym 2021/2022, do realizacji programu przystąpiło 12 placówek edukacyjnych, w tym 10 przedszkoli i 2 oddziały „0” w szkołach podstawowych. Na terenie powiatu skarżyskiego program zrealizowało 505 dzieci i 359 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

4. Program edukacyjny „Podstępne WZW”.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku-Kamiennej w roku szkolnym 2021/2022 realizowała kolejną edycję programu edukacyjnego adresowanego do uczniów szkół ponadpodstawowych pt. „Podstępne WZW”. Celem programu jest upowszechnienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV wywołujących wirusowe zapalenie wątroby. Program edukacyjny „Podstępne WZW” realizowany jest przez Fundację Gwiazda Nadziei we współpracy z Wojewódzkimi i Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi. W roku szkolnym 2021/2022 w powiecie skarżyskim program realizowało 422 uczniów z 8 szkół ponadpodstawowych, z tego 2 szkoły w ramach jednego zespołu szkół.

5. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?” .

Program edukacyjny „Znamie! Znam je?” realizowany jest przez Fundację „Gwiazda Nadziei” w partnerstwie z Wojewódzkimi i Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi pod honorowym patronatem merytorycznym i nadzorem Akademii Czerniaka. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2021/2022 w powiecie skarżyskim realizowano kolejną edycję programu, którego celem głównym jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat czerniaka. Uczniowie uczą się rozróżniać znamiona nieszkodliwe od tych, które mogą być zmianą nowotworową. Poznają sposób obserwowania i kontrolowania znamion na swoim ciele. W roku szkolnym 2021/2022 program realizowało 528 uczniów z 9 szkół ponadpodstawowych, z tego 4 szkoły w ramach 2 zespołów szkół.

6. Program edukacyjny „Wybierz życie-pierwszy krok”.

W roku szkolnym 2021/2022 realizowano kolejną edycję programu edukacyjnego dla uczniów szkół ponadpodstawowych dotyczącego profilaktyki raka szyjki macicy i zakażeń HPV „Wybierz życie – pierwszy krok”. Celem programu jest uświadomienie młodzieży zagrożeń związanych z rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), a w konsekwencji ograniczenie ryzyka zachorowań na raka szyjki macicy. Istotna jest zarówno profilaktyka pierwotna jak i wtórna, czyli kształtowanie u młodzieży świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy oraz wiedza na temat badań profilaktycznych. Program zachęca młode kobiety do regularnego wykonywania cytologii, a młodych mężczyzn uczy brania odpowiedzialności za zdrowie bliskich im kobiet. W roku szkolnym 2021/2022 programie wzięły udział 4 szkoły z terenu powiatu skarżyskiego, w tym 417 uczniów i 514 rodziców zostało objętych edukacją. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 1 wizytację oceniającą realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

7. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

W ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w 2022 roku realizowano program edukacyjny „*ARS, czyli jak dbać o miłość?*”.

„*ARS, czyli jak dbać o miłość?*”

Program powstał dzięki wsparciu finansowemu Szwajcarii w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Wyjątkowość tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo i o tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości. Program adresowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. W roku szkolnym 2021/2022 realizowano IX edycję programu. Głównym celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W powiecie skarżyskim w roku szkolnym 2021/2022 program realizowało 5 szkół ponadpodstawowych, z tego 2 szkoły w ramach jednego zespołu szkół. Edukacją objęto 493 uczniów oraz 540 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 1 wizytację oceniającą realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

8. Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia.

W 2022 roku obchody Światowego Dnia Zdrowia odbywały się pod hasłem: „*Nasza planeta – nasze zdrowie*”. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ze względu na obowiązujące w I kwartale obostrzenia w związku z epidemią koronawirusa SARS-Cov-2 odstąpiła od organizacji Festiwalu Piosenki o Zdrowiu, który co roku organizowany był w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia. W 2022 roku ograniczono formę prowadzonych przedsięwzięć do zamieszczenia na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej informacji dotyczącej Światowego Dnia Zdrowia 2022, a także przekazania jej do mediów lokalnych, zakładów opieki zdrowotnej oraz jednostek samorządu terytorialnego powiatu skarżyskiego.

9. Profilaktyka zażywania środków zastępczych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w ciągu całego roku prowadziła działania w obszarze profilaktyki zażywania zastępczych środków psychoaktywnych tzw. dopalaczy. Wszystkie te działania miały na celu informowanie o tym, czym są dopalacze i jakie zagrożenia niesie ich zażywanie. W ramach realizacji działań pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej prowadził dystrybucję materiałów oświatowych do szkół oraz wycieczek letnich i zimowych organizowanych na terenie powiatu skarżyskiego. Dodatkowo podczas 2 spotkań edukacyjnych, zorganizowanych w ramach Akcji „Bezpieczne i Zdrowe Wakacje 2022” informowano o szkodliwości stosowania dopalaczy i przestrzegano młodzież przed konsekwencjami wynikającymi z zażywania środków zastępczych.

10. Akcja Zimowa – Bezpieczne ferie 2022.

W 2022 roku do bazy wycieczek zgłoszono 2 formy wycieczki zimowej organizowanej na terenie powiatu skarżyskiego. Wśród uczestników zorganizowanych wycieczek zimowych prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych dotyczących profilaktyki grypy, profilaktyki antytytoniowej oraz profilaktyki zażywania dopalaczy. Działaniami objęto 27 osób.

11. Akcja Letnia – Bezpieczne i zdrowe wakacje 2022.

Działania w ramach Akcji Bezpieczne i Zdrowe Wakacje 2022 były skierowane do dzieci i młodzieży przebywających na wycieczkach letnich organizowanych na terenie powiatu skarżyskiego. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 7 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło 139 osób. Spotkania miały charakter prelekcji edukacyjnych, których tematyka dotyczyła zdrowia oraz bezpieczeństwa podczas wakacji. Podczas spotkań omówiono zasady bezpiecznego wycieczki nad wodą oraz przestrzegano przed nadmierną ekspozycją na promieniowanie słoneczne, szczególnie podczas upałów. Następnie zwracano uwagę na zagrożenia płynące ze strony środowiska naturalnego, na które jesteśmy szczególnie narażeni podczas wakacji. Uczestnicy wycieczek letnich dowiedzieli się jak wyglądają kleszcze i gdzie żyją, jak chronić się przed ukąszeniem, jak postępować w przypadku ukąszenia a także jakie groźne choroby mogą być przenoszone przez kleszcze (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu) i jak się przed nimi ustrzec. Podczas spotkań przeprowadzano zabawę „prawda-fałsz”, podczas której dzieci udzielały odpowiedzi czy przeczytane zdanie dotyczące kleszczy i chorób odkleszczowych to fakt czy mit. Omówiono także

jak należy postępować w przypadku ukąszenia przez żmije i użądlenia przez owady. Uczestników spotkań uświadamiano również na temat zagrożeń płynących ze spożywania niemytych owoców – profilaktyka bąblowicy oraz omówiono przyczyny i skutki zatrucia grzybami. Na spotkaniach z młodszymi uczestnikami poruszano zagadnienia dotyczące higieny - zwracano uwagę na rolę mycia i higieny rąk w zapobieganiu wielu chorobom, wspólnie z dziećmi określono sytuacje, w których bezwzględnie należy myć ręce a także wykonywano instruktaż prawidłowego mycia rąk. Natomiast podczas spotkań ze starszymi uczestnikami zwracano uwagę na szkodliwość palenia tytoniu, również biernego a także na skutki zdrowotne stosowania e-papierosów. Przestrzegano także młodzież przed zażywaniem środków zastępczych tzw. „dopalaczy”. Wśród uczestników wszystkich wypracowań prowadzona była dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych dotyczących zdrowych i bezpiecznych wakacji, profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki zażywania dopalaczy a także kolorowanki edukacyjne „Myję ręce bo wiem więcej” oraz „Kleszczowanki”. W holu PSSE na tablicy informacyjnej zamieszczono materiały edukacyjne dotyczącymi zapobieganiu chorobom odkleszczowym oraz „Patent na bezpieczne wakacje” z których mogli skorzystać pracownicy i interesanci odwiedzający Stację. Materiały edukacyjne zamieszczono także na stronie internetowej PSSE.

12. Profilaktyka chorób nowotworowych.

Realizując zadania z zakresu profilaktyki antynowotworowej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej we współpracy z Urzędem Miasta w Skarżysku-Kamiennej i przy partnerstwie: Skarżyskiego Klubu Amazonek, Stowarzyszenia Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Chcieć znaczy móc” oraz Miejskiego Centrum Kultury, zorganizował konkurs plastyczny pod tytułem „Niech każda kobieta będzie zawsze piękna i zdrowa dla tych, których kocha”. Adresatami konkursu byli uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych. Konkurs miał na celu szerzenie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi, promowanie badań profilaktycznych oraz zwiększenie świadomości nt. nowotworu piersi. Do konkursu nadesłano 3 prace. Wystawę prac konkursowych można było obejrzeć w Miejskim Centrum Kultury w Skarżysku-Kamiennej od 29 września do 6 października 2022 r. w sali lustrzanej obok kina. Prócz prac plastycznych wystawione były również materiały informacyjne dotyczące profilaktyki chorób nowotworowych.

13. Interwencje wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

W I kwartale 2022 roku, w związku epidemią koronawirusa SARS-CoV-2, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła działania dotyczące profilaktyki zachorowań na COVID-19, w tym promocja szczepień ochronnych. Realizowano rządową kampanię

#SzczepimySię poprzez zamieszczanie informacji kampanijnych na stronie internetowej PSSE i zamieszczanie plakatów promujących szczepienia przeciwko COVID-19 w holu PSSE. Prowadzone były także działania polegające m.in. na zbieraniu wywiadów epidemiologicznych, nakładaniu kwarantanny, wprowadzania danych do systemów informatycznych, udzielaniu informacji telefonicznych oraz inne wspierające Sekcję Nadzoru Przeciwepidemicznego. Dodatkowo po wybuchu wojny na Ukrainie Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych w wersji dwujęzycznej (polskiej i ukraińskiej) do miejsc przebywania uchodźców z Ukrainy, zakładów opieki zdrowotnej, urzędów miast i gmin, Starostwa Powiatowego, Miejskiego Centrum Kultury oraz marketów i sklepów spożywczych. Tematyka w/w materiałów dotyczyła bezpieczeństwa żywności, zasad izolacji domowej i bezpiecznego zachowania podczas epidemii koronawirusa, profilaktyki gruźlicy oraz profilaktyki HIV/AIDS. Materiały te udostępniono także w holu PSSE.

14. Kampania EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność” .

W 2022 roku realizowana była II odsłona kampanii informacyjnej Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności oraz zachęcenie konsumentów do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania o zasięgu unijnym umożliwia konsumentom łatwy dostęp do praktycznych informacji przydatnych podczas kupowania i spożywania żywności – od pomocy przy czytaniu etykiet, przez informacje na temat istoty i zasadności stosowania suplementów diety, do wskazówek na temat przygotowania i przechowywania produktów spożywczych. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna zorganizowała spotkanie edukacyjne dla rodziców dzieci uczęszczających do Przedszkola Publicznego nr 10 w Skarżysku-Kamiennej. Podczas spotkania z rodzicami wyświetlono 2 gotowe prezentacje opracowane w ramach kampanii EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność” pt. „Jak czytać etykiety produktów żywnościowych? – informacje dotyczące żywności i alergenów” oraz „Higiena żywności”. Po wyświetleniu prezentacji zachęcano rodziców do wejścia na stronę Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz na stronę internetową Kampanii „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Informację dotyczącą kampanii oraz materiały kampanijne zamieszczono na tablicy informacyjnej w holu Stacji oraz na stronie internetowej PSSE.

15. Profilaktyka zatruc grzybami.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w 2022 roku w okresie letnio-jesiennym prowadziła działania edukacyjne z zakresu profilaktyki zatruc grzybami. Podczas 5 spotkań

edukacyjnych, przeprowadzonych w ramach Akcji „Bezpieczne i Zdrowe Wakacje 2022” przeprowadzono pogadanki dotyczące profilaktyki zatruc grzybami – przekazano zasady bezpiecznego grzybobrania, przestrzegano dzieci przed spożywaniem grzybów oraz poinformowano o objawach i skutkach zatrucia grzybami. Na stronie internetowej PSSE oraz na tablicy informacyjnej w holu Stacji zamieszczono materiały dotyczące bezpiecznego grzybobrania.

16. Świętokrzyskie Dni Profilaktyki.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku-Kamiennej włączyła się w obchody Świętokrzyskich Dni Profilaktyki 2022 i we współpracy z Urzędem Miasta w Skarżysku-Kamiennej i Gminą Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zorganizowała konkurs literacki pt. „Doświadczenie traumy w biegu życia rodziny” dla uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu skarżyskiego. Konkurs miał na celu promowanie wartości rodziny oraz ukazanie wpływu traumatycznych wydarzeń na funkcjonowanie rodziny. Zadaniem konkursowym było napisanie pracy literackiej, np.: listu, wiersza, eseju, czy opowiadania, nawiązującej do bezpieczeństwa w rodzinie. Celem konkursu było również kształtowanie pozytywnych wartości i współodpowiedzialności młodych ludzi za właściwe funkcjonowanie rodziny oraz wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania „dopalaczy”. Do konkursu przystąpiło 3 uczestników.

17. Promocja zdrowia i profilaktyka chorób.

W ciągu całego 2022 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób w zależności od sytuacji epidemiologicznej, wytycznych GIS i WSSE oraz zapotrzebowania ze strony społeczności lokalnej. Polegały one głównie na prowadzeniu spotkań edukacyjnych, dystrybucji materiałów oświatowo-zdrowotnych, zamieszczaniu informacji i materiałów na stronie internetowej Stacji oraz na tablicy informacyjnej w holu PSSE. Powyższe działania dotyczyły profilaktyki grypy, Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach, promocji szczepień ochronnych, promocji prawidłowego odżywiania, profilaktyki chorób zakaźnych oraz promocji higieny rąk.

Podsumowanie.

W roku 2022 zadania Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej były realizowane zgodnie z planem. Kontynuowano realizację ogólnopolskich i wojewódzkich programów edukacyjnych, realizowano kampanie społeczne i akcje prozdrowotne, organizowano konkursy

dla dzieci i młodzieży, prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych, zamieszczano materiały informacyjne na stronie internetowej PSSE i na tablicy informacyjnej w holu Stacji. Działania prowadzono we współpracy z władzami samorządowymi, instytucjami publicznymi, placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz zakładami opieki zdrowotnej. Spotkania edukacyjne i prelekcje przeprowadzone przez pracownika Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej spotkały się z zainteresowaniem ze strony odbiorców. W 2022 roku zwiększyła się liczba uczniów i rodziców realizujących programy edukacyjne w szkołach i w przedszkolach, co wskazuje na duże zainteresowanie tematyką zdrowotną oraz zaangażowanie w edukację prozdrowotną placówek oświatowych. Szkoły i przedszkola chętnie zgłaszały się do konkursów organizowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, jednak widoczne jest mniejsze zainteresowanie udziałem w konkursach przez młodzież w stosunku do młodszych dzieci. Dzięki obecności mediów lokalnych relacjonujących imprezy i konkursy organizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną zwiększał się zasięg odbiorców działań profilaktycznych w sieci, co podnosiło edukację społeczeństwa. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej był zapraszany jako członek jury w konkursach profilaktyczno-edukacyjnych organizowanych przez Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Skarżysku-Kamiennej oraz przez Komendę Powiatową Policji w Skarżysku-Kamiennej.

W realizacji prowadzonych zadań prozdrowotnych istotna była współpraca Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z samorządami lokalnymi, instytucjami pożytku publicznego i mediami, a szczególnie wsparcie finansowe, bez którego realizacja wielu zadań byłaby niemożliwa. W realizacji powyższych zadań współpracowano z następującymi organizacjami i instytucjami:

1. Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej
2. Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Starostwo Powiatowe w Skarżysku-Kamiennej
4. Miejskie Centrum Kultury w Skarżysku-Kamiennej
5. Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Skarżysku-Kamiennej
6. Skarżyski Klub Amazonek
7. Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnospr. „Chcieć znaczy móc”
8. Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku-Kamiennej
9. Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Skarżysku-Kamiennej
10. Telewizja Świętokrzyska Skarżysko
11. „Tygodnik skarżyski”
12. „Echo Dnia”
13. Portal informacyjny TSK24

14. Portal informacyjny skarżysko.24
15. Portal informacyjny spottedskarżysko
16. Portal informacyjny proskarżysko
17. Portal informacyjny skarżysko.info

X. Działalność Laboratoryjna.

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary zgodnie z normami polskimi, europejskimi, międzynarodowymi. W przypadku braku możliwości skorzystania ze znormalizowanych metod, zostały opracowane własne procedury badawcze.

Pomieszczenia laboratoryjne są odpowiednio przygotowane do badań oraz wyposażone w sprzęt pomiarowy, badawczy, pomocniczy, niezbędny do prawidłowego wykonywania badań zgodnie z obowiązującymi normami i procedurami. Sprzęt i aparatura są właściwie obsługiwane i nadzorowane przez upoważnionych analityków.

Sprzęt używany do badań oraz pobierania próbek zapewnia wymaganą dokładność oraz spełnia specyfikacje dotyczące badań.

Oddział Laboratoryjny utrzymuje wysoki poziom jakości wykonywanych badań, przestrzega procedur zachowania poufności, bezstronności, ochrony praw własności i praw klienta do składania skarg.

Potwierdzeniem kompetencji technicznych laboratorium jest posiadanie od 02.02.2006 r. certyfikatu akredytacji nr AB 678 nadanego przez Polskie Centrum Akredytacji.

Audit PCA w 2022 r. wykazał spełnienie przez Laboratorium wymagań akredytacyjnych znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-2, w związku z czym ważność certyfikatu została utrzymana do 01.02.2026.

Laboratoria Oddziału zgodnie ze specjalizacją, wykonują:

badania w zakresie higieny środowiska w kierunku:

- parametrów fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych:
 - wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
 - wody z pływalni;
- parametrów mikrobiologicznych
 - wody naturalnej, mineralnej, źródlanej i stołowej,
 - wody z kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli,
 - wody użytkowej ciepłej i wody z pływalni w kierunku oznaczania liczby bakterii z rodzaju *Legionella* spp.

W 2022 roku przeprowadzono 547 badań. Wykonano 300 oznaczeń chemicznych, 956 fizycznych a mikrobiologicznych 696.

badania w zakresie higieny żywności, żywienia i produktów kosmetycznych dotyczą:

- próbek żywności pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu celem określenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych,
- próbek środowiskowych z obszaru produkcji i obrotu żywnością potwierdzających skuteczność prowadzonych zabiegów mycia i dezynfekcji,
- wyrobów kosmetycznych.

W 2022 roku przeprowadzono 587 badań. Wykonano 2449 oznaczeń mikrobiologicznych

badania i pomiary w zakresie środowiska pracy obejmują:

- czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia na stanowiskach pracy tj. natężenia poziomu dźwięku, stężenia zapylenia, stężenia tlenku węgla, natężenia i równomierności oświetlenia ,
- zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie badania i pomiary z zakresu higieny pracy są wykonywane metodami akredytowanymi.

W 2022 roku przeprowadzono 50 badań czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Wykonano 311 oznaczeń fizycznych, 4 oznaczenia chemiczne, pobrano do badań 15 próbek.

w zakresie epidemiologii prowadzone są badania:

- pracowników branżowych w kierunku wykrywania zakażeń pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodziny *Salmonella* i *Shigella*, które wywołują stany chorobowe wykluczające wykonywanie prac, w których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- nosicieli i ozdrowieńców po durze brzuszonym, durach rzekomych A, B, C, salmonellozach i czerwonce wywołanej pałeczką *Shigella*, mające na celu wykrywanie zakażeń i chorób zakaźnych
- testów biologicznych monitorujące skuteczność prowadzonych procesów sterylizacji
- próbek środowiskowych z powierzchni roboczych, odzieży, bielizny pościelowej

W roku 2022 przeprowadzono 1367 badań, wykonano 2647 oznaczeń mikrobiologicznych.

XI. Zakończenie.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku - Kamiennej wykonywała działania określone ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez :

Działalność przeciwepidemiczną.

W porównaniu do roku 2021 w omawianym roku odnotowano 12% wzrost zachorowań na COVID-19. Chorowały zarówno osoby szczepione jak i niezaszczepione, rejestrowano też dużo reinfekcji. Ale pomimo wzrostu zachorowań odnotowano 50% spadek chorych hospitalizowanych z powodu COVID-19 oraz 62% spadek zgonów osób chorych na COVID-19.

Sytuacja taka potwierdza dużą zakaźność wirusa ale z łagodniejszym przebiegiem choroby.

- współczynnik umieralności na COVID-19 dla powiatu w roku 2022 wyniósł 1,72% (w roku 2021 wynosił 5,2),

- najmłodszy zakażony pacjent to 6 tygodniowy noworodek, najstarszy liczył 100 lat,

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie pozostałych chorób:

- z chorób inwazyjnych odnotowano: zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu wywołane przez meningokoki zakończone wyzdrowieniem pacjenta, zapalenie płuc wywołane przez pneumokoki zakończone wyzdrowieniem, posocznicę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* zakończoną zgonem pacjenta oraz posocznicę wywołaną przez *Streptococcus pyogenes* też zakończoną zgonem pacjenta,

- spadek bakteryjnych zakażeń jelitowych spowodowanych *Clostridium difficile* ,

- zarejestrowano jedno zachorowanie na listeriozę zakończone zgonem pacjenta,

- zarejestrowano jedno zachorowanie wywołane przez *Campylobacter*,

- opracowano jeden przypadek ostrego porażenia wiotkiego (OPV),

- zarejestrowano dwa nowo wykryte przypadki zakażenia HIV i jedno zachorowanie na AIDS,

- z chorób przenoszonych drogą płciową zarejestrowano dwa zachorowanie na kiłę,

- nastąpił spadek zachorowań na boreliozę,

- bardzo dobra sytuacja epidemiologiczna w zakresie wirusowych zapaleń wątroby- brak zachorowań,

- wzrost zachorowań na choroby wieku dziecięcego – świnka, płonica, ospa wietrzna,

- z powodu chorób zakaźnych zmarło ogółem 83 osoby,

- nastąpił wzrost wyszczepialności - w 2022 roku wyszczepialność wynosiła -73,5% (w 2021 roku 71,2%, w roku 2020 wynosiła -70,2%),

- w porównaniu do 2021 roku odnotowano 50% spadek Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, ogółem zarejestrowano 3 NOP w tym 2 łagodne, jeden poważny.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej dziękuje Policji, władzom powiatu i miasta, podmiotom leczniczym za współpracę podczas zwalczania epidemii.

Nadzór nad podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą.

Stan higieniczno-techniczny skontrolowanych indywidualnych i specjalistycznych praktyk zawodowych uległ poprawie dzięki wymianie sprzętu medycznego i mebli.

W celu poprawy warunków higieniczno-sanitarnych w dwóch placówkach wszczęto postępowanie administracyjne mające na celu poprawę warunków higieniczno – sanitarnych a co za tym idzie podniesienie jakości świadczonych usług medycznych.

Kontrolę jakości wody do spożycia.

W roku 2022 około 99 % konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jedynie niewielki odsetek ludności powiatu – mieszkańcy wsi Klonów, zaopatrywani byli w wodę warunkowo dopuszczoną do spożycia.

Nadzór nad Obiektami Użyteczności Publicznej

Nadzór sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w analizowanym okresie wykazał 2 obiekty ze złym stanem sanitarnym tj. Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej oraz Ośrodek Wypoczynkowy „Rejów” w Skarżysku-Kamiennej. W pozostałych skontrolowanych obiektach nieprawidłowości nie stwierdzano.

W trakcie sezonu kąpielowego 2022 r. w kąpielisku w Suchedniowie wystąpił nadmierny zakwit sinic. Stwierdzone okresowe braki spełnienia wymagań jakości wody nie obrazują stanu z całego sezonu, a wskazują na sytuacje zaistnienia incydentalnych zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że woda w kąpielisku jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio powiązana ze stanem tego środowiska. Systematyczne monitorowanie, zarządzanie jakością oraz nadzór nad jakością wody w kąpieliskach skutkuje minimalizacją ryzyka dla kąpiących się. Dlatego tak istotne jest utrzymanie wyznaczonych kąpielisk w kolejnych sezonach kąpielowych. Warto także rozważyć możliwość przekwalifikowania istniejących miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na kąpieliska, to jest na obiekty charakteryzujące się wyższymi standardami bezpieczeństwa. Zapewni to dostęp lokalnej społeczności i turystów do obiektów spełniających normy europejskie, które są stale monitorowane w trakcie trwania sezonu kąpielowego i odpowiednio zarządzane. W dalszej perspektywie może przyczynić się także do promocji regionu.

Kontrole obiektów związanych z produkcją i obrotem środkami spożywczymi

Oceniając ilość wykonanych i zaplanowanych kontroli sanitarnych obiektów żywnościowo - żywieniowych na terenie powiatu, należy stwierdzić ich wzrost w stosunku do 2021 r. Wykonanie większej ilości kontroli spowodowane było mniejszym zaangażowaniem pracowników sekcji do prac związanych z Covid-19. Pracownicy Sekcji tylko w I kwartale zaangażowani byli w kontrole akcyjne wspólnie z policją dotyczące przestrzegania obostrzeń obowiązujących w czasie pandemii.

Stan sanitarno- higieniczny zakładów żywienia zbiorowego otwartego w stosunku do ubiegłego roku uległ pogorszeniu. Kontrole w 2021 roku w tej grupie obiektów przeprowadzane były głównie pod kątem przestrzegania obostrzeń związanych ze stanem epidemii. Natomiast w 2022 roku przeprowadzane były kontrole planowane podczas których stwierdzano nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, co było powodem nałożenia większej ilości mandatów karnych.

Ilość wydanych decyzji merytorycznych była na poziomie ubiegłego roku, natomiast zwiększyła się ilość wydanych decyzji płatniczych w związku z nieprawidłowościami sanitarno-higienicznymi w zakładach stwierdzanymi w czasie kontroli.

Nadzór nad zakładami pracy

Nadzór środowiska pracy realizowany był poprzez kontrole warunków zdrowotnych środowiska pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W zakładach pracy warunki pracy i warunki socjalne należy uznać za prawidłowe .

W roku sprawozdawczym nie notowano przypadków wprowadzania do obrotu zakazanych substancji to jest środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie notowano również przypadków zatruc zakazanymi substancjami.

Nadzór nad placówkami Nauczania, Wychowania, Wypoczynku Dzieci i Młodzieży

Zdecydowana większość nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych zapewniała w 2022 r. bezpieczne i higieniczne warunki nauczania, wychowania i opieki dzieciom oraz młodzieży.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektu odnotowano w 5 skontrolowanych placówkach (8,2%), podczas gdy w 2021 r. stwierdzono je w przypadku 7 placówek (11,5%).

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym brak dostępu do bieżącej ciepłej wody przy wszystkich umywalkach w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych. Na poprawę warunków w tym zakresie w 2 szkołach wydano decyzje administracyjne (podobnie jak w roku 2021).

Wciąż aktualnym problemem są warunki do prowadzenia zajęć wf w szkołach to jest: niedostateczna liczba pełnowymiarowych sal gimnastycznych z zapleczem, prowadzenie zajęć na korytarzu. Zastrzeżenia budzi również fakt, że szkoły, które posiadają pełną infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski nie wykorzystują ich.

Dalszej poprawy wymaga w części placówek zagospodarowanie i urządzenie boisk sportowych oraz placów rekreacyjnych, łącznie z placami zabaw, a także utrzymanie ich w pełnej sprawności użytkowej. Problemem jest brak wentylacji w pomieszczeniach dla uczniów, głównie w placówkach funkcjonujących w starych budynkach.

Wobec zagrożeń i problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej na terenie szkół oraz zapewnienie całodziennej obecności pielęgniarki szkolnej.

Placówki oświatowo-wychowawcze są sukcesywnie wyposażane w nowe meble i sprzęt, poprzez zakup mebli edukacyjnych, pomocy dydaktycznych i tablic interaktywnych oraz sprzętu sportowego, posiadających odpowiednie certyfikaty zgodności lub atesty.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Podsumowując sytuację powiatu w zakresie sanitarnego nadzoru zapobiegawczego miniony rok można podzielić na dwa okresy. Pierwsze półrocze gdy jeszcze panowała epidemia koronawirusa i praca Nadzoru Zapobiegawczego była ograniczona w związku z zaangażowaniem w walkę ze zwalczaniem pandemii oraz mniejszą aktywnością inwestorów na wszystkich etapach procesu budowlanego. Drugie półrocze to już wyraźna poprawa sytuacji epidemiologicznej

i znaczny wzrost planowanych i realizowanych inwestycji. Ogólnie w porównaniu do 2021r nastąpił znaczny bo aż 70 % wzrost ilości załatwianych spraw z czego większość przypada na drugie półrocze minionego roku. Nie można na razie określić czy jest to początek stałej tendencji czy też jednorazowy wzrost związany ze zmniejszeniem się ryzyka epidemicznego.

Działalność prozdrowotna

W roku 2022 zadania Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej były realizowane zgodnie z planem. Kontynuowano realizację ogólnopolskich i wojewódzkich programów edukacyjnych, realizowano kampanie społeczne i akcje prozdrowotne, organizowano konkursy dla dzieci i młodzieży, prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych, zamieszczano materiały informacyjne na stronie internetowej PSSE i na tablicy informacyjnej w holu Stacji. Działania prowadzono we współpracy z władzami samorządowymi, instytucjami publicznymi, placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz zakładami opieki zdrowotnej. Spotkania edukacyjne i prelekcje przeprowadzone przez pracownika Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej spotkały się z zainteresowaniem ze strony odbiorców. W 2022 roku zwiększyła się liczba uczniów i rodziców realizujących programy edukacyjne w szkołach

i w przedszkolach, co wskazuje na duże zainteresowanie tematyką zdrowotną oraz zaangażowanie w edukację prozdrowotną placówek oświatowych. Szkoły i przedszkola chętnie zgłaszały się do konkursów organizowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, jednak widoczne jest mniejsze zainteresowanie udziałem w konkursach przez młodzież w stosunku do młodszych dzieci. Dzięki obecności mediów lokalnych relacjonujących imprezy i konkursy organizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną zwiększał się zasięg odbiorców działań profilaktycznych w sieci, co ma wpływ na edukację społeczeństwa.

W realizacji prowadzonych zadań prozdrowotnych istotna była współpraca Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z samorządami lokalnymi, instytucjami pożytku publicznego i mediami, a szczególnie wsparcie finansowe, bez którego realizacja wielu zadań byłaby niemożliwa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny kieruje wyrazy wdzięczności i podziękowania dla wszystkich instytucji, które w jakikolwiek sposób wspierały realizowanie działań prozdrowotnych.

Niniejsza ocena jest dostępna na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku – Kamiennej pod adresem :

www.gov.pl/psse-skarzysko-kamienna